

10

19.1

bitur erat delegatus do. Anto. vñ reprobare tales glo. z minus bene fm do. Abb. dicit enī q̄ depen- det ab opi. damnata in. c. l3. z in. c. ex tenore. j. eo. quia vbi cā delegatur inter puros laicos iurisdicō non est suspensa ad laici negligentias sed ipso iure est nulla fm cum sed do. Abb. dicit q̄ l3 istud dcm̄ sit vñ in se tamē hec glo. non meretur reprobari primo enim saluatur intelligendo istū tex. q̄ isti milites erant subiecti ecclesie. vñ cum essent de iurisdicōne ecclesiastica non d3 dici cōmissio nulla sed manet in suspenso z sic non habet locū. d. c. l3. im- mo potius limitatur per istud. c. Secūdo pōt salua ri glo. vt intelligimus q̄ iste erat clericus z de gene rali consuetudine papa concedit litteras inter cleri cum z laicum l3 laicus originaliter sit clericus. et qz cā hec erat feudalis noluit papa facere p̄iudiciū dñi feudi. Vel dic melius fm do. Abb. q̄ illa gene ralis consuetudo non extendit se ad hanc cām re- fert se dixisse in. c. precedēti. z ex hoc dicit dari ali am limitationem ad. d. c. licz. j. eo. vt qñ qd̄ feuda lis est inter clericum z laicum littere concessē ante negligentiam dñi feudi non reddunt ipso iure nul- le sed sunt in suspen- o z vigorem z effectum reci- piunt data negligentia dñi feudi z non aliter. z ita quieuit d. Abb. super hac decretali. Querit hic do. Card. in eo q̄ hic cōmittitur cā in euentuz ne gligentie domini feudi quid si anteq̄ constet d̄ ne gligentia conuenitur vasallus coram delegato et ipse declinat. an teneat satisfacere de redeundo ad delegatum dñi negligente. refert Spe. de compet. iudi. adit. §. i. sub vñ. octauo. vbi tenet q̄ non. z est rō quia nōdum est iudex ex quo nondū euenit cōdi- tio. c. ab excoicatio. de rescrip. z refert do. Card. se dixisse ibi in. ix. z. x. qōne. Sed in cōtrariuz allegat l. ij. §. si dubitet. ff. de iudi. Sed respōdet q̄ ibi ille coram quo citabatur erat iudex l3 conuentus habe- ret ius reuocandi domū. z dicit se dictuz in. c. si. j. eo. Tu vñ pondera quia regula est q̄ vbiq̄qz iudi ci non cōpetit iurisdicō regularis sed cōpetit acci dentaliter respēu certe qualitatis vt in casu nostro qz dat iurisdicō in casu negligentie Adduco si- mile q̄ dat iurisdicō sindicis ad sindicandū pote- statē de his que gessit in officio potestarie simile di- cimus q̄ iudici mercancie cōpetit iurisdicō in cau- sis mercancie q̄ tunc non cōpetit iurisdicō illa ni- si p̄ prius cōstet plene iudici pfato de dicta qualita- te. ita probat in. c. i. de fo. cōpe. li. vi. z iō consuluit Ang. de facto Florentie vbi vigeat statutū q̄ po- testas possit exequi sniam latam in cā mercancie q̄ non valet executio si non p̄stitit potestati pri⁹ q̄ il- la snia erat lata in cā mercancie allegat Inno. i. c. cum sit generale. z in. c. vñ. j. eo. ita cōsuluit in q̄. vi. als. vij. z etiā in cōsi. xxvi. z dixi plene in. c. si ele- ricus laicū. s. eo. Sed in casu nro ista iurisdicō cō- petit accidentalr respēu certe qualitatis q̄ est negli- gentie. ergo nō pōt exercere iurisdicōne anteq̄ in- sit illa qualitas z p̄stet sibi aduenisse. l. hec aut. ff. p̄stare liquere. ff. ex q. cau. in pos. ea. z eo magis qz negligentia nō p̄sumit maxie i plato. est. n. peccatū mortale ita dixit elegās glo. l. c. ea q̄. de of. archi. z iō pp negligentia priuaf abbas abbatia. c. sigs ab- bas. xvij. q. ij. z p̄sequēs op⁹ erit probari istā ne- gligentia. z sic nō pōt interim exercere iurisdicōez aliquā. S3 nihilomin⁹ sigs vellet oppo. §. Spe. z

Car. possit adducere iudex a quo appellat desinit esse iudex in cā illa i qua appellat. z tñ pōt statuere p̄ti appellanti terminū i fra quē cōpeat corā iudice ad quē vt. c. p̄sonas. de ap. ita dicam⁹ in proposito vt possit p̄pelli ad satisfandū de p̄pendo corā iudi ce delegato in casu negligentie. Et adduco qd̄ scri- bis i fili. Si corā iudice seculari opponat exceptio vsurarie prauitatis vel alia sapiēs spūalitates pōt iudex laic⁹ p̄figere terminū opponēti i fra quē p̄pe at corā iudice ecclesiastico vt. notat scribētes z bar. in. l. quotiēs. C. de iudi. Et ista pro certo erat ma- gis accomodata § illud dcm̄ Spe. q̄. d. §. si dubi- tet ibi. n. iō pōt p̄pelli ad satisfanduz qz ille iudex hēbat iurisdicōne actu z habitu l3 poterat decli- nari. s3 in casu Spe. z dñi Car. nō hēbat iurisdicō- onē in hitu nec i exercitio iuxta illud Pauli. Nō hēm⁹ hic ciuitatē manentē. s3 futurā iugrim⁹. Iste delegat⁹ h3 iurisdicōne i pendēti. pendet. n. ex fu- turo euentu si iudex feudi requisitus facere institiā ne- gligat. z p̄sequēs nullā efficiaciā h3 iurisdicō in- terim. z sic nō ob. d. §. si dubitet. z pl⁹ dico q̄ i. d. §. si dubitet. iudex ipedit exercere suā iurisdicōne opa ipsi⁹ opponētis declinatoriā. ergo nō est admi- ratione dignū si iudex possit p̄pelli opponentem ad satisfandū ex quo ipse ipedit iudicē exercere suā iurisdicōne. sed in cāu nro istud impedimentū non depēdet ex facto opponētis qz l3 re⁹ opponat istaz declinatoriā. nō tñ est iputāda ipsi opponēti. qz nō ipedit iudex delegat⁹ exercere suā iurisdicōnem opa ipsi⁹ opponētis. qz posito q̄ nō opponeret s3 cō- sentiret tñ delegat⁹ nō possit procedere qz tñc age- ret de p̄iudicio aliene iurisdicōis qz d̄ p̄iudicio dñi feudi. sed i casu. §. si dubitet nō agit de facto ipsi⁹ quēti q̄ opponere z declinare pōt. z p̄sequēs non meruit allari. d. §. si dubitet. § illam doctrinā. z sic Spe. z do. Car. faciūt de pilo trabē. Et ad illa si- milia q̄ ego adduxi in hñū rñde q̄ iudex h3 iurisdic- tionē i hitu z exercitio s3 facto z opa ptis ipedit iō ne eludat ei⁹ iurisdicō pōt statuere terminū in- fra quē p̄peat nō tñ pōt p̄figere terminū infra quez dēat probasse vt no. in. d. c. p̄sonas. z ista mēti com- mēda. maxio sup̄pino deo sit gloria z impiū i sc̄la. And. Barbaria.



Utrum. Hēt ista decre. duos in- tellect⁹. sed fm cōem in- tellectū sic summat. Dñs feudi eccle- siastic⁹ sit vel secularis de cā feudi co- gnoscit. b. d. Et est casus sing. §3 do. Car. in quo laic⁹ iudicat de clerico. z diuidit quia prio ponit factū. sc̄do dispō in certū casuz ibi statu- im⁹. tertio ponit dispō in aliū casum ibi alioquin. Vel summat sic fm do. Abb. fm lec. magis nota- euacuādo meli⁹ substātiā. c. hoc mō p̄der dñm feu- di secularē siue ecclesiasticū qd̄ feudalis terminari d3 etiā si vasalli sint clerici z si plures pretēdāt dñi vel nō pōt vn⁹ cognoscere maxime absente alio ad quē feudū ptineat. Et ponit casus vacāte quadā ecclesia cathedrali que dicebat hēre quēdas prepo- sitū in vasallū rōne feudi fuit ab alijs vasallis mo- ta qd̄. z isti mouentes qd̄em negabāt forte hanc ec- clesia esse dominā hui⁹ feudi iō petebāt qd̄em ter- minari p̄ impatorē quē forte dicebant eē dominuz feudi. preposit⁹ aut dicebat se esse vasallū ecclesie z illos etiā z decisionē spectare ad ecclesiam. fuit

reuocata in dubio quod deberet esse iudex in hac causa
super hoc fuit papa aditus ut discerneret iuris debi-
tum. papa statuit quod cum hic dubitaret an ecclesia esset
domina. et sic ageret quod ad iudicium ecclesie quod non pote-
rat tractari talis quod vacante ecclesia sed debet expe-
ctari donec ecclesia recipiet prelatum quo hinc dicitur
minari per iudicem petentem quod esset dominus an impator
an ecclesia si appebit ecclesiam esse dominam terminabit
quod per ecclesiam. Si autem appebit impator esse dominum
erit iudex impator secundum doctores. Ant. et do. Abb. **¶** Vel
pone sic casus secundum doctores. Lar. ex eo quod dicitur in gl. i. et penult.
quod mota fuit quod prepositus coram iudice forte seculari
prepositus dicebat quod non tenebat ibi iudicare cum essent
feuda episcopi. Ex aduerso dicebat quod imo erat impato-
ris. Item forte dicebat prepositus quod cum esset clericus non po-
terat venire coram seculari causa est deducta ad papam
quod statuit quod ex quo episcopus fuerit in ecclesia ipse cogno-
scet. et hoc si cognitio spectat ad ecclesiam. alioquin ipse
li beneplacito relinquat. i. cognoscat per iudicem secu-
larium. et secundum istum eodem intellectum iste prepositus erat cle-
ricus. et iste est primus intellectus et ceteris ad istum textum. **¶** Alius
intellectus est quod iste prepositus erat officialis et vasallus
ecclesie non tamen erat clericus. et istum intellectum tamen hic
Bof. ex quo sequitur quod clericus nullo modo potest venire co-
ram laico posito quod habeat feudum a laico per c. si diligenti
f. eo. et hoc tenuit Archi. in c. vno. de cle. iung. li. vi
et c. i. xi. q. i. **¶** Operepreceum erit videre quod intelle-
ctus sit viosus id est antequam procedam ad ulteriora ac-
comodat est videre nunc veritate si suppre de di-
gnabitur apire nobis. **¶** Sicut Hosti. sentit quod iste prepo-
situs erat clericus et prepositus ecclesie cathedralis
et tamen hic Inno. et ceteris oes et glo. xi. q. i. in summa.
et est speciale in causa feudi in qua potest clericus venire co-
ram laico si laicus sit dominus feudi. Et pro hoc doctores. Abb.
dicit se adducere. c. solite. de maio. et obe. vbi impa-
tor precedit illos qui ab eo recipiunt temporalia per que-
re. dicit ibi Inno. quod ab episcopo est appellandum ad im-
peratorem in istis feodalibus in quibus cognoscit ut iu-
dex civilis quod dicit doctores. Abb. se intelligere quod episcopus re-
cognoscit feudum ab impatore aliat quod habet in c. sigs
episcopus. xvij. di. et quod ibi non in glo. et quod non in c. roma-
na. s. de ap. li. vi. iuncta glo. sua. Et potest esse ratio
specialitatis quare in istis feodalibus laicus iudicet
clericum. quod per in feudationem trahat utile dominium de
quo disputat glo. in c. i. de capitulis corradi. in v-
sibus feudorum. tamen dominium purum remanet
penes dominum. et ideo est quod appellatur dominus
feudi. vnde si cognoscit in causa feudi potest dicitur iudicare
super re sua quam super re alteri quam etiam de clerico cum dicitur
pat sit iudex respectu cause quam oriuntur occasione feudi ut
c. ceteris. s. de iudi. et ex quo clericus recipit beneficium
a laico dicitur illi ratione illius beneficii recognoscere in
dominum ut. d. c. solite. Ita hic venit doctores. Ab. **¶** Ego ad-
duco quod pulchre voluit Bal. in c. i. in ti. de pto.
apud pares termini. in vbi. feudo. vbi ad propositum
querit vasallus est clericus sed pares curie sunt lai-
ci an erunt iudices clerici in causa feudi. decidit quod sic per
naturam cause. quod natura trahit ad se personam. sed perso-
na non attrahit ad se naturam. et potest secundum eum generalis
consuetudo transferre istam iurisdictionem laico quam clericum. et
idem dicit esse etiam in consuetudine speciali. et allegat. c.
ecclesia sancte marie. de pstit. et adducit deum Guil. de
cu. in anten. clericus. C. de epi. et cle. et quod non in no-
uella i. c. quod clericis. f. eo. et dicit se istud probare ta-

li ratione. nam consuetudo generalis feudorum potest dispo-
nere et disponit de iure feudorum. ergo eodem modo
disponit et disponere potest de iudicio et iurisdictione.
dicit tamen alios tenere huiusmodi per c. si diligenti. f. eo.
non tamen facit mentionem de Bof. et Archi. in suis lo-
cis. nec apto ore decidit quod sit tenendum. nec istum tex-
tum nec doctores hic allegat. **¶** Tu pondera primo quod
Bal. allegat pro se dictum Guil. de cu. quod ceteris est
reprobatum per oes. et profundius per tex. c. qualiter. s. de iu-
di. et illud dicitur dicitur ibi precipuus doctor collecta. et
etiam illud dictum dicitur Bal. in d. auten. clericus
qui. et in l. de his. C. de epi. et cle. et in l. iubemus. C.
de sa. san. eccle. et in c. ij. s. de iudi. in oibus istis lo-
cis reprobauit illud dictum Guil. et vide per eundem f.
c. cum venissent. de eo qui mit. in poss. et vide que di-
xi in c. qualiter. vbi etiam per doctores. Abb. et per consequens
Bal. par. deliberate loquutus est in d. c. i. ex inge-
nio suo satis volatili et in transcurso lecture. Et mi-
ror vehementer in quantum dicit quod generalis consue-
tudo hoc potest introducere etiam in clericum alle-
gat deum. c. ecclesia sancte marie. quia pace sua sal-
ua dixerim ille tex. probat contrarium. quia consue-
tudo non potest in genere nec videtur disponere in
genere illud quod in specie disponere non potest. ita
probatur in dicto. c. ecclesia sancte marie. de consti.
et in c. ecclesia. ut lite pendens. et i. c. tua. de decimis
et in c. a nobis. de sen. excō. in. vi. et in c. ut animarum
periculis. de consti. li. vi. Et hoc voluit Jo. mo.
ibi. et idem voluit Jo. and. in c. si. de immu. ecclesi.
li. vi. et dominus Anto. in c. ecclesia. de consti. ergo
si non potest in specie non poterit consuetudo in ge-
nere. nec est verum quod consuetudo possit in specie
subiungere clericum laico ut probatur in dicto. c. ec-
clesia. et licet ipse alleget quod habetur in nouella
in dicto. c. quod clericis. tamen ibi probatur con-
trarium eius quod ipse voluit. et per consequens
non bene loquitur Bal. potuisset tamen Bal. ac-
comodatius adducere auten. habita. C. ne fil. pro-
pa. vbi habetur quod doctor habet iurisdictionem in
suos scholares et clarum est quod doctores communiter
sunt seculares et scholares communiter sunt clerici. et
tamen ibi dicitur doctorem habere iurisdictionem
in scholares. ergo. Et ne auctoris taceam nomen
illum tex. ad hoc propositum allegauit doctores. Abbas
in c. ceterum. supra de iudic. vbi tenui communem
opinionem per illum tex. posset tamen facile respon-
deri quod non intelligatur auten. illa de scholaribus de-
ricis respectu doctorum secularium. quia actus acti-
uorum sunt in patiente bene disposito teste philo-
sopho in secundo de anima. et etiam faciat quod in
in casu illius auten. Imperator confert illam iurif-
dictionem supra clericos ut in dicto. c. ecclesia. et in
c. solite. de maio. et obediens. quia distincte sunt po-
testates. c. quoniam. x. disti. iuxta illud Divinum
imperium cum ioue cesar habet. ergo non videtur
imperator conferre illud quod non habet. i. q. i. c.
gratia. ij. q. vij. c. diabertum. nec Imperator vi-
detur facere in genere illud quod in specie facere
non potuit. et quod dominus Abbas male inducat di-
ctam auten. habita. allego in testem Barto. in l.
fi. ff. de collegi. illiciti. vbi dixit quod si rector schola-
rium est secularis non habebit iurisdictionem su-
pra scholares clericos. Nec obstat dictum. c. soli-
te. vbi habetur quod Imperator est supra clericos

qui ab eo tenent temporalia i feudum qz nō proce-
dit quo ad iurisdictionē nō. n. subijciunt clerici lay-
co quo ad iurisdictionē. d. c. ecclesia. z iō dicit cē. s.
clericos respectu cuiusdā honoratīe sicut dicim⁹ d
layco hēnte ius patronatus eccle. bona. n. sequunt
psonas. c. nouerint. x. q. i. c. nō minus. c. aduersus. d
imunitate eccle. ¶ Nec ob. q. ita tenuit Inno. i. d.
c. solite. qz ipse tenuit ibi. vt hic q. domin⁹ feudi ha-
beat iurisdictionē quo ad feudū. s. clericos quasi iura-
tione rei trahat clericus sub iugo layci q. nō videt
bene dictū. bona. n. debēt seq. personā auct. ingressi
C. de sacrosan. eccle. sūt. n. accessoria ad psonā z tā
quā vilissima debēt cedere psonē tanquā nobilita-
ri est. n. hō nobilissima creaturaz. l. iustissime. ff. de
edilitio edicto. z iō Lucan⁹ in tertio paruipedit. ista
temporalia dicēs. sed pars vilissima rez. certamen
mouistis opes. z Seneca in prima epistola reputat
ea uilissima mortalia z recupabilia z humani elo-
qui auctoz Cicero in prima paradosa dixit q. fal-
so appellant bona z ideo non sunt cōnumerāda in
ter bona z videt satis iniquum dici q. atrahant p-
sonam clerici seu sacerdotis. sunt. n. reges. xij. q. i.
c. duo sunt genera. z et sunt di. c. cum ex iniuncto.
de here. z. c. sacerdotibus. xj. q. i. Quod autē opi-
Goffre. Archi. z aliozum sit verioz. adduco casum
in. c. qualiter. s. de iudi. vbi dicit tex. ne pro dese-
ctu iusticie clerici trahant a laycis ad iudicium se-
culare z sic vult ille tex. q. licet iudex ecclesiasticus
nō faciat iusticiam layco de clerico non propter hoc
pōt laycus iudicare d. clerico. ergo sequitur q. mul-
to forti⁹ non poterit iudicare quādo iudex ecclesia-
stic⁹ est paratus facere iusticiam de clerico et loqui-
tur ibi tex. negatiue prohibendo z etiā precise pro-
hibet dicit. n. q. omnino fieri prohibemus quasi p-
cise. vt in. c. qualiter. cl. ij. in. ver. omnino. j. de accu-
satio. pro certo confundit per illum tex. opi. docto-
rum. ¶ Preterea facit a quo cōfertur ista iurisdictione
layco sup. clericum ratione feudi si dixeris q. a do-
mino feudi cōfertur dico istud fore falsuz qz iuris-
dictio non cōfertur pacto priuatoz sed iure publico
l. priuatoz. C. de iurisd. om. iudi. glo. in. l. i. ff. eo.
Et adduco quod voluit Bal. in. l. ij. C. vt in pos-
sessione lega. vbi voluit q. testoz instituit clericū et
grauauit eundē vt det ticio. x. subiciens eū foro po-
testatis secularis decidit q. non pōt eum subicere z
idem dicit si subiceret eū alij foro incōpetēti z etiā
dicit q. si testator disponderet q. non posset pueniri i
suo competēti naturali foro q. nō valeret talis di-
spositio testatoris qz cēt ptra ius publicū. z de hoc
dicit esse glo. singu. in. l. nemo potest. ff. de lega. p.
z per consequēs clarum ē q. ista iurisdictione in cleri-
cū nō recipit eē z fundamētū ab ipso layco concedē-
te feudum si dixeris q. recipit esse a lege z tunc dic-
aut dicit a lege civili aut a lege canonica dico non
posse conferri a lege civili vt probat in. d. c. ecclesia
sancte marie. de constitu. iuxta illud dñicum. nolite
tangere xpos meos. Aut dicit q. hz originē a lege
canonica. z idē nō. n. pōt papa subicere clericū iuris-
dictioni laycoz qz priuilegiū. c. si diligenti. j. eo. cle-
rici nō habuerūt a papa s. habuerūt ab ipso deo. er-
go nō pōt euelli a papa illud qd ē idultū a supmo
opifice q. ē deus deoz. Et ad hoc adduco glo. mul-
tum sing. i. c. si impator. xvj. di. z quod voluit do-
Car. i. repetitioe. c. ppendim⁹. j. de sen. excō. z ideo

pulebre dixit do. Abb. in. c. litteras. de resti. spol. q.
non posset papa dare potestātē regi vt cognoscat d
causis clericozum regni sui. allegat glo. d. c. si impe-
rator. ita dicamus in proposito nostro vt a lege ca-
nonica non possit conferri layco iurisdictione sup. cle-
ricum respectu feudi. Et si dicatur ista iurisdictione ē
introducata a consuetudine potest enim consuetudo
conferre iurisdictionem. vt in. l. viros. C. de diuer-
sis officijs. lib. xij. z etiam potest cōferre homini pri-
uato alias non habenti iurisdictionem vt est glo. in
l. si. C. de emancipat. liberozum. quam Angel. repu-
tat singula. in. l. imo magis. ff. de legibus. z est tex.
melior de corpo. iuris. secundum Jo. an. in. c. uz cō-
tingat. infra eo. z sic a consuetudine potuit introdu-
ci ista iurisdictione competens homini priuato supra
clericum. quia ad hoc respondeo. aut dicit q. est cō-
suetudo laycozum z tunc dico q. non potest quia si
lex non potest ergo nec consuetudo populi que di-
citur esse lex ipsius populi. l. de quibus. ff. de legi-
bus. nec videtur in genere disponere illud quod in
specie disponere non possit. d. c. ecclesia. de constitu.
Si dixeris q. est consuetudo clericozum respondeo
multo minus possunt clerici introducere consuetu-
dinem contra ius cōmune vt habetur in. c. si. de of-
ficio archyepisc. byte. per Hostien. z alios. z eodem
modo respondeo si dixeris q. est consuetudo mixta
a clericis z laicis simul qz eodē mō nō posset itro-
duci ergo. facit et ad p̄dicta qd voluit Archy. in. c.
ita nos. xv. q. vltima. z adduco elegantem tex. in
c. si. secundum vnam lecturam. s. de iudi. z adduco
c. sane. s. eo. z. d. c. si diligenti. Et adduco rationem
actus actiuozum sunt in paciente bene disposito vt
dictum ē z eodem modo dicamus q. actus actiuo-
rum sunt in agente bene disposito. sed laycus non ē
agens habilis vt exerceat iurisdictionem supra cle-
ricum quia non potest esse superior clerico cum lay-
cozum sit obsequi clericis. z clericozum sit impera-
re laycis. vt in. d. c. ecclesia sancte marie. z per con-
sequens occasione feudi non erit laycus iudex or-
dinarius clericis. ¶ Preterea facit ad p̄dicta
tex. formalis in. c. i. xi. q. i. vbi tex. dicit nunquam
clericus conuenietur coram layco cum ergo sit pro-
hibitio negatiua sequitur q. procedit etiam in cau-
sa feudi. Et ideo dicebat Archy. in. c. i. de clericis
coniuga. lib. vj. quicquid layci seruent secundum
suas consuetudines tamen ratione feudi clericus
nunquam mutat forum ex quibus verbis vide-
tur Archydia. reprehendere dictum Guil. de cu-
in. d. auct. clericus qui ubi dicebat q. ita seruatur de
consuetudine i. francia z dicebat mibi quidā solē-
nis scholaris aragonen. q. et ita seruatur i. regno ara-
gonie q. ratioe rei q. cleric⁹ tenet a layco puenit cleri-
cus corā iudice seculari qz Archy. uidetur rep̄ben-
dere hāc p̄suetudinē. Ad hoc facit. c. clericū cuiusli-
bet ordinis. Ad seculare iudicium attrahere null⁹
presumat. xj. q. i. ubi videt casus in terminis. z po-
nunt ibi uerba uniuersalia prohibitiua. Et addu-
co. c. cōtinua. z. c. experientie. z. c. si quis q. z. c. de p-
sona. eadē cā z qōne. vbi tex. recte adducit pro ista
parte. Facit et generalitas. d. c. i. de clericis cōiu-
ga. lib. vj. z. c. si impator. xvj. di. Et si qspia addu-
cat in p̄inz gl. in sūma. xj. q. i. q. dicit q. cleric⁹ i. cā feu-
dali pōt pueniri corā seculari dico q. confundit illa
gl. z similes p̄ pallata iura. z ad istū tex. pōt r̄nderi

ut dictū fuit. s. q. iste prepositus erat laycus et non
officij secularis. sicut dicim⁹ de abbate ianuesi. et fa-
cit. c. ex pte. el. p. de vbo. sign. Et si opponit q. epus
hns feudū a rege vocat⁹ tenet venire ad regē. xxij.
q. viij. §. ecce. cū. c. sequēti. et xvij. di. c. si epus. et no.
in. c. cū parati. de appell. q. rñdeo q. illa uocatio fit
ad consulēdū regi uel ad auxiliādū regē ad hoc cō
parere tenet. nō autē ad litigādū et idē p̄suevit dici q.
sufficit una uocatio extraiudicial. et ad hoc allatur
glo. singu. in. d. c. si epus. et p. q̄ns illa non ē uocatio
sapiens iudiciū. Et si quispiā opponat de eo qd̄ h̄z
in. c. romana. §. d. de app. lib. vj. rñdeo q. loq̄tur in
cā appellationis interposite a iudice ecclesiastico. s. d.
cā p̄cipali nihil dicit. facit. c. qualis. xv. dist. et c.
ij. d. trāfac. Et si quispiā opponit. de. c. nouit. s. de iu-
diciss. vbi p̄p̄ protestat se nolle impedire se d̄ feudo. et
ergo sentit q. qd̄ feudi ē agitanda corā dño feudi. q.
ad hoc rñdeo q. d. c. nouit. nō loq̄tur q̄n ē q̄stio int̄
clericos. de feudo. s. loquit̄ q̄n erat qd̄ de feudo int̄
laycos. idē p̄p̄ dicit q. nō int̄dit p̄iudicare dño feu-
di. Et si quispiā dixerit q. Jo. an. in. d. c. i. de cleri. cō-
iuga. lib. vj. dicit q. glo. et moderni tenent p̄iudicā dū
modo nō fiat districtio p̄sone ipsi⁹ clerici p. do. feu-
di s. soluz cā sit civilis. et allegat. d. c. ceter. et c. ex
transmissa. s. eo. et tex. istū. q. rñderi pōt nō appare-
re in. c. ceter. q. dñs feudi erat layc⁹. et ad. c. istud. s.
ad. c. ex transmissa appet responsum. et lz moderni et
glo. ita teneant tū vna cum iuriscōsulto dixerim li-
cet magna sit tuberonis auctoritas. tñ a seruiō nō
discedo. l. labeo. §. idē tubero. ff. d. supp. lega. nō. n.
ē atēdēda auctoritas sedētis sed rō. ix. di. c. ego so-
lis. nā et aliquādo bon⁹ dormitat. Domer⁹. l. recu-
sari. ff. de acquirē. herc. et adduco qd̄ voluit. Dugu-
tio. xj. q. i. i. sūma. vbi dixit idē esse dicēdū in cā feu-
di q. i. alijs causis q̄quid obseruet̄ inter laycos de
eorū iure p̄suetudinario. tñ rōne feudi cleric⁹ nunq̄
amittit for. et adduco simile. nāz illud qd̄ h̄z et pos-
sident cleric⁹ vt layc⁹ sortit̄ p̄uilegiū fori ecclesiasti-
ci. vt p. glo. in. c. ecclesia sancte marie. de p̄stitu. et in
c. ex lris. de pigno. et i. c. si. de vita et ho. cleri. q. vo-
lunt q. clerici gaudēt i. patrimonialib⁹ p̄uilegio ec-
clesie et hanc p̄tē tene vt veriorē. et ista adde ad ea
q̄ dixi in. d. c. ceter. Dixit tñ hic Petr⁹ de ancha.
quātū ad appellationē ad quē sit appellādū q̄n ap-
pellat̄ ab epō hēnte feudū a layco qd̄ Bart. pul-
chre distinguit in. l. i. §. si q̄s in appellatione. ff. de app.
vbi dixit q. q̄n dignitas vel baronia ē incorporata i.
patrimoniu ecclesie vt marchia anconitana ducat⁹
romādiōle patrimoniu beati Petri nec pro illis di-
gnitatib⁹ ecclesia recognoscit supiorē. tūc appellat̄
ad for. ecclesiasticū et ita procedat. c. romana. §. d. de
app. lib. vj. Si vero pro illa dignitate recognoscit
dominū tēporalē tūc ad ipsū appellat̄. allegat. In-
nocē. in. d. c. solite. et Specu. in. ti. d. app. §. nunc tra-
ctem⁹. v. penul. idē dicit d. Petr⁹ si epus eēt rector
vni⁹ ciuitatis appellabit. n. ad supiorē illi⁹ ciuita-
tis nō ad suū supiorē. idē dicit si rex hēret vñū co-
mitatū appellabit ab eo. vt a snia comitis et nō vt
a snia regis. allegat. l. si quādo. C. d. app. et qd̄ h̄z i.
c. cū int̄ vniosos. s. d. elec. et in. c. lz. §. eo. ex quo. in-
ferē q. cū serenissim⁹ rex Joānes sit comes barfilo-
ne appellabit ab eo ad supiorē i. comitatu hāc do-
ctrinā traddidit Guil. d. cu. Ja. butri. Ly. et Bar.
in. d. l. si q̄n. et ē tex. cū glo. melior de iure in. c. acol

latione. de app. lib. vj. et probat in ancr. si q̄s litigan-
tū. C. de epali audi. et hoc voluit ibi Guil. et Jac.
butri. Facit ad hoc. c. irrefragabili. §. ceter. et c. qm̄
s. de offi. ordi. idē sequit̄ Angel. i. l. p̄cipim⁹. §. i. C.
de app. dic̄ tñ q. dictū ē vey s. nō probat. i. d. l. si q̄n
nec in. d. §. i. Et ē circa hūc itellectū ponderavim⁹
qd̄ oib⁹ videbit̄ nouū. nā si. c. solite. de maio. et obe.
et alia iura allegata pro cōi intellectu probarēt cōez
opi. scire tūc libenter ad qd̄ p̄p̄ hic vtrif vbo statui-
mus q. ē iuris noui introductorū. vt voluit glo. in
c. statum⁹ de elec. lib. vj. et in cle. si. in. v. statum⁹ d̄
rescrip. de quo dixi i. c. decernim⁹. s. de iudi. Si er-
go inductū ē de nouo hic p. istū tex. sequit̄ necessa-
rio q. alia iura priora nō probāt hāc doctrinā q. cle-
ric⁹ p̄ueniat corā layco rōne feudi. dixit tñ d. Car-
di. hic p. vbu forte q. papa hic vtrif hoc verbo ne du-
bitet an cleric⁹ rōne feudi possit iudicari a laycis q.
istud nō ē h̄n dictū nec pōt esse dubiū ex eo q. p̄p̄ n̄
possz hoc hic statuet̄ et iā vt dictū ē iste p̄posit⁹ erat
layc⁹ et nō cleric⁹ ergo. dixit ēt hic Inno. q. hoc pro-
cedit i. quolibz dño quātūcūqz sit vilis et rustic⁹ tñ
h̄z iurisdictionē p. legē Federici. vt no. i. c. ceter. s.
titu. i. et sic sentit q. nō solū laycus s. et q̄tūcūqz vi-
lis sit si ē dñs feudi h̄z iurisdictionē. s. cleric⁹ sed in-
dubitanē nō ē h̄n dictū p. sup̄dicta et maxie q. laico
rū ē obseq. et cleric⁹ ē impare. vt i. d. c. ecclesia. dic̄ ēt
Inno. hic q. talis dñs q̄liscūqz sit ordinari⁹ et ex-
q̄ suas snas s. vasallos clericos. licz dñs sit layc⁹ et
hoc procedit siue p̄cipat⁹ siue comitat⁹ vt castel-
lania vt alia hoī concedat̄ i. feudū pro certo vt dixi
nec lex nec p̄suetudo p̄nt facere laicū iudicē ordina-
riū cleric⁹ q. nō ē capax. arg. c. cām. de rescrip. et per
glo. d. c. si ipator. xvj. di. Et i. quātū Inno. dic̄ q.
ē ordinari⁹ ego restringo istū dictū qd̄ ē ordinari⁹
p̄ticularis nō autē vt ordinari⁹ vniuersalis ita ē gl.
sing. in. c. i. i. ti. d. p̄trouersia ap̄ pares t̄mināda et est
effect⁹ q. i. dubio vocat⁹ a iudice vniuersali et a iu-
dice feudi p̄i⁹ d. se p̄ntare corā iudice vniuersali.
arg. l. s. pupillū. §. q. mai⁹ tribunal. ff. de re iudi. vi-
de q. dixi i. d. c. ceter. Et ex istis hētis d̄claratū in-
tellectū hui⁹ decretal. et si dubitatio occurreret i. fa-
cto secure possz p̄suli s. cōem opi. Et ideo possz sic
sūmari. Secular⁹ existēs dñs feudi cognoscit d̄ feu-
do si vasallus ē laic⁹. sec⁹ si cleric⁹ q. tē cognoscit epus
h. d. C. No. fm̄ cōez itellectū q. cleric⁹ pōt eē vasall⁹
ne dū eccleie s. et laici rōne feudi. c. solite. de maio. et
obe. et rōne cognitiōis iudicial. tñ dici p̄t q. lz sit va-
sallus layci nō tñ h̄z iurisdictionē. s. laycū. C. No.
q. vacāte ecclesia cathedrali nō d. tractari cā ei⁹ tan-
gēs p̄iudiciū ēt si nō p̄cernat plenū p̄iudiciū s. tale
q̄le vt hic qd̄ ē valde notādū. fac. c. fi. ne sede vacā.
Et si quispiā opponit q. nō d. expectari p̄secratio vt
p̄firmatio ep̄i q. sede vacāte iurisdictione duoluitur
ad caplm. vt in. c. is quē. et i. c. oliz. de maio. et obe.
Solo lz caplm succedat i. iurisdictione generali n̄ tñ
i. iurisdictione feudali ne epus vasallū hēat quē hēc
nollet sic nō succedit i. beneficiōz collatiōe. vt i. c. il-
la ne sede vacāte. s. do. Petr⁹ de anch. hic refert se
audiisse ab Angel. dño suo aliē solui p̄iudicā v. q. illa
q. p̄petit ep̄o d̄ sp̄ali p̄uilegio vt ē feudū nō trāsit
eorū administratio sede vacāte i. caplm et refert suis
se obtētū p̄sij q. sede vacāte caplm nō poterat daf-
licētiāz p̄uentuādi quia illud competit ep̄o d̄ p̄sui-
legio sp̄ali qd̄ dicit esse bene nota. facit qd̄ habet i.

e. ad abolendam. d. hereti. de quo dicit in glo. Et po-
 dera bene qz Petr. d. aneb. dicit Angel. fuisse do-
 ctore suu. qz ego audiui sepe numero do. Jo. de an-
 nania dicente qz Angel. multu dilexit d. Petr. pp
 virtutes suas z solitus erat appellare eundem gallo
 phorum suu. **Nota** qz in absentia eius qui pter
 dicitur dñs non debet discuti de dominio feudi. naz
 subditus quodammodo nominat dñm suum in iudi-
 cio allegando se debere conveniri coram illo z no coram
 alio pretense domino per adversarius. id debet ille
 sic no iatus citari arg. optimum ex tex. isto. facit. c.
 qm frequenter. s. qz si super vt lite no cõtesta. z. l. ij.
 C. vbi i rez actio. **Nota** ibi bñ placito qz ista ver-
 ba no important liberam volutatẽ s; referunt ad ar-
 bitriu boni viri nã relinqtur hec cã beneplacito im-
 peratoris si pstitit eũ esse dñm z tamẽ certus ẽ qz
 sine causa no põt vasallũ pziuare pro libito voluta-
 tis. vt in. c. i. de feudo sine culpa no amittendo. s; dz
 iudicare vt bonus vir. facit qd notat Bar. i extra
 uaganti ad repzimendam in ver. videbitur. nã verbũ
 placet ipoztat arbitriu boni viri. vt in. l. tays. s. so-
 rozẽ. ff. de fideicomis. liber. fortius vbi adiungitur
 verbũ bene qz ẽ bene notandũ fm do. Abb. qz hec
 vba sepe numero apponunt in arbitramentis consi-
 lijs z alijs dispositionib. vide per Bar. in. l. si sic
 ff. de lega. i. z per do. Anto. z alios in. c. i. de consti-
 secus si diceret pro libito suo. vt in. c. si. de seque-
 stratione in ver. pro libito. z in. c. ex parte de cõsue.
Nota ibi sicut iustũ ẽ pulchrũ modum loquedi
 vidi dubitari superiorib. diebus. z adhuc no con-
 sului in quodã privilegio Karoli secũdi in quo dz
 concedim. tibi comitatũ sicut de iure possum. dicit
 tur qz illa vba faciunt conditionẽ sed non vñ bene-
 dictionem z pfunditur per istũ tex. z adduco quod hf
 in. c. abbate sane de verbo. signi. inquantũ tex. dicit
 ibi assignat nam cum privilegium sit lex pziuata. iij.
 distin. c. privilegia. z lex non dz esse obscura scerta vt
 captiosa s; manifesta z clara. vt i. s. erit aut lex. iij.
 distin. ergo sequit qz illa vba non faciunt pditionẽ
 z adduco glo. z Archy. i. d. c. privilegia. z qd voluit
 Ly. in. l. scẽdũ. C. d. pben. z pmitte. stipula. Bal.
 in. l. si testm. C. de insti. z substit. z ideo glo. in. c. ex
 ore. de privileg. z in. c. exanimata. d. cõfir. vtili. vel
 inutili. dicunt qz illa vba sicut iustũ est sunt expõsi-
 ua veritatis. facit quod hf i Speeu. de privilegij
 ver. appellat hec dicitio. z versu. consequenter. facit
 c. dñamus. s. fi. de sum. trini. z fide catho. tene mẽ
 ti qz p alios iste tex. non declarat nec exponit ita.
Nota ultimo ibi. relinquat qz istud vbum intel-
 ligit in continẽti z in vita. z sic no verificat in actu
 ultime voluntatis. z ad hoc adduco. l. hoc sermone
 in v. reliquerũt. ff. si quis ingenuus esse dicatur. fa-
 cit. l. cum ante. C. ve dona. ante nupt. z. l. etiam. C.
 de iure doctum. z. l. cum oportet. s. sinaut. C. de bo-
 nis qz liber. z. l. si optio. ff. de optione legata. z. l. in
 bemus. s. fi. C. de sacrosan. eccle. z ideo dicebat do.
 Bndict. in. d. l. hoc sermone. qz si aliquis p demne-
 tur ad relinquẽdũ domũ mibi intelligit incontinẽ-
 ti verificat etiam in actu ultime voluntatis. vide tex.
 quos allegavi in. c. iij. j. de peenl. cleri. facit lex his
 vbis. ff. de heredi. insti. z i auct. d. here. z falci. s. ex
 heredatos. cũ glo. z. l. i. s. fi. ff. de tabul. exhibẽ. vbi
 verificat i ultima volutate. **Capio** gl. i. hic differ-
 tur qd in temp. futuri epi. glo. reddit duplicẽ ronez

pzima ẽ qz vacante sede no ẽ qz d illa qone feudi pos-
 sit cognoscere ne aliquid possit fieri in p iudicij ec-
 clehe vacantis. ideo preposit. iste no tenet inter tñ
 dere de feudo coram iudice alieno. **Nota** ex prima
 rone qz capitulũ no succedit i cognoscẽdo de cã feu-
 dali sede epali vacante s; hoc faciat. c. cum oliz. z. c.
 bis que de maior. z obe. vbi capitulũ succedit re-
 gularit in iurisdictione sed limitant illa iura. vt non
 procedant i iurisdictione iudiciali ne epus beat in
 vasallũ que hẽe non vellet. z sicut capitulũ no suc-
 cedit in collatiõe bñficioz. in. c. ij. ne sede vacante.
 idẽ tenet Hosti. nã fm Jo. an. cognoscere d feudis
 z bñficia pferre no proprie ẽ epale. vnde muici non
 epi faciunt ista z aliqui neutz horũ bñt qz intelligit
 procedere qñ feudũ ẽ soli. prelari. s; si est cõe epo z
 capitulo posset capitulũ sede vacante cognoscere. c.
 uno ne sede vacante lib. vj. z sic cũ canones dispo-
 nunt qz capitulũ succedat in iurisdictione sede vacã-
 te procedunt in his que competũt epo de iure cõi.
 secus si competat de iure spali. facit qd no. in. c. cus
 in cõctis de elec. vbi in bñficijs competẽtib. episco-
 po ex quodã iure accidentali vt in deuolutis ad eũ
 ob defectũ negligentie vel delicti capitulũ no sup-
 plet negligentia epi qz no ẽ tãta cõmunio inter epz
 z caplm in his que cõpetũt episcopo iure accidẽta-
 li z gracioso sicut in his q cõpetũt d iure cõi. voluit
 Jo. an. in. c. p. de elec. facit glo. in. c. i. de hereti.
 z idẽ dicit Archy. in. c. vno ne sede vacã. lib. vj. qz cã-
 pitulũ succedit in his q sunt iurisdictionis no in his
 q sunt gratie. Et sic ex istis dictis nota qz ẽt i his q
 competũt epo de iure spali succedit caplm. qñ illa
 spectant ad epm z caplm pariter. z sic extendit. d. c.
 i. ne sede vacan. vt no ponat casus spalẽ in collatiõe
 bñficioz sed idẽ sit ẽt in spectantibus piter ad vtrũ
 que qd bñ notabis qz faciunt ad qonẽ vtz caplz se-
 de vacante succedat in prãte doctorandi exaiatos
 z examinãdi licentiandos q cõpetit epo refert do.
 Abb. dñm Lardi. hic p predicta zeludere qz no ni-
 si aliud ptimeat expresse i privilegio ipsi epo indul-
 to ipse aut dicit hoc dictũ fore vtz si presuppona-
 mus qz ptas doctorandi competat epo d iure spali
 z no de iure cõi. sed tenendo opi. quã tenuit Ho-
 stien. i sũma d magistris vbi dicit qz si aliud nã ap-
 pareat ista ptas doctorandi spectat ad epm z caplz
 refert glo. in. c. ij. de magistris. tunc vt de iure di-
 cendũ qz mortuo epo deuoluat ptas ad solũ caplm
 c. vno ne sede vacante. lib. vj. ita forte ẽt dicẽduz
 fm do. Abb. qñ solus epus faceret doctores si ptas
 illa sibi cõpeteret d iure cõi. dicit tñ qd illa opi. Ho-
 stie. no probat iure vt dicit glo. i. d. cle. ij. z p qñs
 do. Abb. stat in hac zelusiõe qz ptas doctorãdi cõ-
 petẽs epo no trãsit in caplm sede vacan. dicit ẽt qz
 efficax rõ ẽ quare caplm no succedit sede vacante i
 collatiõe bñficioz qz cũ collatio sit qdaz donatio z
 cõputet inter fruct. epales vt dicit glo. nota. in. d.
 c. cũ oliz. d maior. z obe. qz s; do. Lardi. ibi ẽ vnica
 z singu. z ita refidet do. Abb. hic. z idẽ voluit i. c.
 bis qz d maior. z obe. Sed pro certo aliũ loqtur hic
 do. Lardi. qz eũ referat do. Abb. dicit. n. qz vacã-
 te epatu paduano no succedat caplm i doctorando
 scholares ul i dãdo licẽtia i examĩnib. pziuatis tñ
 i pziũ ẽ obfuantia z hoc forte s; eũ qz sic ab initio
 fuit expõsus i privilegio sup hoc cõcesso z etiã hoc
 cessante qz no fuisset expõsum in privilegio caplz

succedit in potestate doctorandi et examinandi pro
quo dicit facere magnam communionem que est
inter episcopum et capitulum pro quo remittit ad dicta
per se in c. eate in quarto dno. s. de rescrip. et precipue
dicit hoc procedere quoniam in locum episcopi non est alius subro-
gatus et hoc quod periculum est in expectando successore
et preiudicare studio. et aliat simile quod ipse voluit
l. c. ex parte de consti. in. v. q. ad fi. et ita concludit. et per
quos iste passus est dubitabiliter quod aliter tenuit d. Petrus.
et aliter fuit practicum per usum et aliter
loquitur do. Abb. et est materia satis aliena ab isto. c.
et ideo dicendum est ut in. d. c. cum olim. vbi tangit per oes
et in. c. ad abolendas. de hereti. et quod voluit Federicus
de senis filio. rix. ideo illam hic non examino
sed pro nunc distinguere hoc modo quod aut episcopus succes-
surus est de longinquo quod forte episcopus est litigiosus vel
est positus in partibus remotis ut in ybernia et est crea-
tus in curia per isto casu per illam vacationem longam
posset procedere dictum usum Cardini. ut capitulum succe-
dat in parte doctorandi sede vacante. et ad sic dice-
ndum moueo per c. litteras. j. de restitu. spolia. inquam
ibi textus dicit archiepiscopo bituricensi in remotis agente
vbi iurisdictio cause matrimonialis fuit deuoluta
Archiepiscopo. per absentiam longam archiepiscopi. et clare est quod cog-
nitio cause matrimonialis spectat ad solum episcopum ut no-
in. c. i. de consan. et affini. et nihilominus per longam ab-
sentiam spectat ad inferiorem. ut ibi est textus. obmissis so-
nijs docentur in. d. c. litteras. inquam ibi dicitur quod
ex commissione vel ex privilegio vel ex consuetudine ar-
chiepiscopus cognouit quod salua reuerentia omnium ibi.
ideo cognouit quod archiepiscopus erat absens in partibus
remotis. ut plene pridie dixi legendo. d. c. lras. ita di-
camus in proposito nostro. ut per longam vacatio-
nem capitulum succedat in huiusmodi parte et adduco
l. si longius. ff. de indi. et l. filiussa. ff. si cer. peta. vbi
filiussa. potest agere in iudicio si pater est absens in p-
tibus remotis. l. filiussa. de ritu nupti. vbi per absen-
tiam patris filius contrahit matrimonium sine consensu
patris. facit. l. profecticia. de iure doci. l. si cum dote.
§. sinante. et quod voluit Bar. in. l. solato. ff. so. ma-
tri. et quod habet in. l. si filius. §. filio. ff. de iniu-
rijs. aut vacatio est modico tempore duratura. et isto
casu capitulum non succedat sede vacante. et isto mo-
do procedat gl. ista. Et pro certo hec distinctio vbi
mibi mirabilis tene eam menti perpetuo. Ex secun-
da ratione glo. collige quod licet capitulum succedat sede
vacante in iurisditione tamen si est aliqua questio feu-
dalis non succedit capitulum sede vacante ne forte gene-
retur preiudicium ecclesie seu episcopo futuro quod posset habe-
re vasallum quem nollet quod procedit quoniam non pretendit
nudo exercitio iurisditionis. ut puta quoniam talis deli-
querit in diocesi vel ibi contraxit vel non de hoc. non potest
capitulum cognoscere summarie. ut si sua sit iurisdictio
videat quod per hoc nullum preiudicium generatur. ut no-
per Inno. in. c. super litteris. de rescrip. secus si con-
tendat super proprietate hec. non questio non debet agitari co-
ram capitulo sede vacante. c. si. j. ne sede vacante. et cum
hac decisione transeunt oes hic. Tu pondera quod pos-
set dari distinctio que dedit in precedenti arg. Et etiam
pondera subtilius posset assignari alia ratio vbi quod in
causa feudi non transit cognitio ad. c. sede vacante in
causa feudi ex eo quod causa feudi connumerat inter ar-
dua. Posset. non esse questio comitatus marchiona-
tus vel ducatus et etiam regni ut. l. imperialem. §. p-

terea ducatus. de probi. alie. feu. p. Federici et vbi
cunq; causa est ardua tunc semper vbi electa indu-
stria persone ita singularium dicit Inno. in. c. si. per il-
lum tex. s. de officio dele. vide ibi dicta per me. Quia
ergo videat electa industria episcopi ergo non tra-
sit ad aliam personam et forte ista ratio non est contem-
nenda sed auditu est digna tene menti. Et ultra alios
doctores ego pondero istum tex. i. ver. suo iudicio. quod
deicit in profundum doctrinam Bar. in. l. si sic. ff. de le-
ga. i. vbi dicit quod illa verba tuo iudicio important li-
beram voluntatem quod hic est casus in contrarium impor-
tant. non arbitrium boni viri per. c. i. de feudo sine cul-
pa non amittendo et est contra glo. in. l. tays ancilla. de
fideicom. liber. et hoc idem voluit Barto. in extra-
uaganti ad reprehendendam in ver. videbitur. et idem
voluit Lo. romanus in rubri. ff. de arbi. in. ij. collu-
sed tex. istum allegat nemo. **O**ppono pro intellectu
glo. ij. quod non sit opus expectare ut episcopus conse-
cretur quod per confirmationem consequitur ea que sunt
iurisditionis episcopalis quale est cognoscere de causa
feudi. ut in. c. transmissas de elec. glo. fatetur contra-
rium et dicit quod hoc verbum consecratur ponitur lar-
go modo. dicitur. non consecratus ecclesie cum est de-
putatus ad eius obsequium sicut res inaiata dicit
consecrata a deo quoniam datur ecclesie. xi. q. ij. c. non li-
ceat. et littera tunc stat proprie et opus est supplere ad
tex. maxime ut sentit glo. et doctores. et idem dicit
hic Goffredus si electus ante confirmationem habeat
plenam administrationem. ut in casu. c. nihil. de elec.
voluit Inno. ho. et communiter alij. **T**u pondera
quod ista glo. et doctores inferunt violentiam huic lit-
tere. nam tex. dicit ut ex quo episcopus fuerit in eccle-
sia consecratus de feudis ipsis suo iudicio cognoscat
certum est quod appellatione episcopi venit electus et
confirmatus. ut voluit gl. in cle. i. de foro compe. et pro-
batur in. c. inter monaste. de re iudi. et in. c. tam litte-
ris de testi. Item illud verbum fuerit denotat rem
perfectam. cum ergo loquatur de electo confirmato
et perfectine consecrato sequitur quod requiritur quod con-
secratio fuerit in actu perfectissimo et completo ad
hoc ut de feudo cognoscat ergo non sufficit quod sit ele-
ctus confirmatus dicitur sed potest adduci ratio
causa feudi. ut dixi supra connumeratur inter ardua. et
ergo non est absurdum dicere oportere episcopum esse
consecratum ad hoc ut cognoscat de feudo. est enim
res maioris inquisitionis. Et ad hoc pondero. c.
transmissam. de elec. inquam dicit preter ea que
sunt maioris inquisitionis et sic ardua criminalia non
transeunt in electum confirmatum nisi sit consecra-
tus. ita non transeunt ardua civilia in electum con-
firmatum dicitur. facit in argu. glo. in. §. porzo. di.
ij. et tex. in. c. per venerabiles. §. rationibus. j. qui si-
li sint legi. et secundum hoc non violabitur iste tex.
quia glo. ista perimit istam litteram quod non est fa-
ciendum. c. cum dilecti. de accusa. tene menti quia
est nouum. In glo. ij. oppo. dicitur quod de feudo ec-
clesiastico cognoscat episcopus contra: quis non de-
bet esse iudex in causa propria. l. i. C. ne quis in sua
causa dictum fuit in. c. ceterum. §. titu. i. ergo timo-
re huius contrarij facta est glo. ista dicens quod cog-
nitio de feudo ecclesie spectat ad ecclesiam quasi dicitur
cum constituitur feudum spectare ad episcopum tunc cogno-
scere potest episcopus non aut cognoscat ad quem pertinet. ita
dicit Jo. an. sup. tex. inquam dicit quod in illa questione an

12
 feudū sit ecclie an impatoris actor sequit̄ for̄ rei-
 vel eligent̄ arbitri z intellige de arbitris cōpromis-
 sarijs si partes queniunt nō aut̄ d̄ arbitris iuris qz
 inordinarijs iudicijs n̄ eligūt arbitri iuris ut not.
 Inno. in. c. pastoralis. de rescrip. sed si partes nō cō-
 ueniāt de arbitris debet adiri iudex rei. z d̄z intelli-
 gi p̄ iudicē rei. s. ordinariū in alijs causis vel indire-
 cte rōne rei site. vt in. c. sane. s. eo. z si corā eo p̄sta-
 bit feudū spectare ad eccliaz remittent̄ p̄tes ad epi-
 scopū vel ad impatorē si de iure ei⁹ cōstabit vt i si-
 mili voluit Inno. in. c. ceter. s. eo. naz arbitri iuris
 nō elligunt nisi i casib⁹ expressis in iure vt not. Jo.
 an. in. c. pia. de except. lib. vj. ¶ Glo. penul. q̄rit qd
 si episcop⁹ ē negligēs procedere quādo ad eū spe-
 ctat cognitio feudi. r̄ndet glo. ponendo duas opi.
 Prima ē q̄ secularis iudex poterit procedere sicut
 procedere pōt e⁹. vt i. c. s. proximo. nā cognitio feu-
 di eccliaſtici non semp̄ spectat ad iudicem eccliaſti-
 cum. vt nota. in. c. ceter. s. titu. i. tamē glo. tenet cō-
 trariam opi. q̄ negligētia sit supplenda p̄ iudicē ec-
 cleſiaſticū superiorē. ēt si isti vasalli sint layci. Pri-
 mā opi. tenet Tancred⁹ Vincen. z Hosti. Nec ob-
 stat fm̄ eos. c. qualif. s. de iudic. qz intelligit̄ i actio-
 nibus p̄sonalibus z nō de actionib⁹ feudalib⁹. Et
 adducit simile q̄ dicim⁹ de re sp̄iali nō posse com-
 promitti in laycū sed d̄ re temporalis sic. c. p̄tingit. c.
 exposita de arbitris. Jo. an. dicit q̄ prima opi. s. re-
 citata de iure sp̄iali est vera. allegat. c. romana. s. de
 bet. de app. lib. vj. Secūda opi. est vera de iure com-
 muni. z aliter nō declarat dictū suū. do. Anto. intel-
 ligit dictum Jo. an. q̄ secularis pōt supplere de cō-
 ſuetudine sed nō de iure lz ibi q̄suetudo nō det iur-
 isdictionē in clericum tamē dat in laycū supplendo
 negligentiam clēci z in hoc distinguit si feudū ē ec-
 cleſiaſticū nec habuit illud a layco tunc secularis n̄
 supplet negligentia clericī sed alius ecclēſiaſtic⁹ su-
 perior supplet nisi aliud habeat cōsuetudo. Si ve-
 ro feudū ē ecclēſiaſticū z habuit illud a dño layco
 tunc laycus superior bene posset supplere. z sic pōt
 intelligi hic q̄ ecclēſia fuit infeudata ab impatore
 z postea ecclēſia infeudauit prepositus. sed do. Ab-
 bas dicit q̄ intentio Jo. an. fuit z clare colligit ex
 dicto. c. romana. s. debet coniuncta glo. nō autē in-
 tellexit d̄ consuetudine dūtayat prout intelligit d̄.
 Anto. z plus putat do. Abb. q̄ nō solum possit sup-
 pleri quādo layc⁹ est supior dñs vt probat̄. s. c. pro-
 ximo. sed etiā quando feudū tm̄ processit ab ecclē-
 ſia dūmodo vasalli sint layci z mouet̄ quia iurisdic-
 tio intelligitur tributa ecclēſie vel cuiuscūqz do-
 mino feudi inquantū est vigil in administrādo iur-
 isdiciā z nō aliter. vt in. d. c. ceter. si ergo ecclēſia est
 negligens remanēt vasalli sub iudice proprio z na-
 turali nec per hoc dicit̄ iudex secularis supplere ne-
 gligentia iudicis ecclēſiaſtici. sed poti⁹ dicit̄ vti iur̄
 suo i laycis sibi subiectis deficiēte iurisdiciōe apō-
 dñs. l. fi. C. de iurisdic. om. iudi. ref. n. de facili reuer-
 titur ad suam naturam. xxxv. dist. e. ab exordio. l. si
 vnus. s. pact⁹ ne peteret. ff. de pactis. z facit elegēs
 dictū Inno. i. c. solite. de maior. z obe. vbi dicit q̄ i-
 reb⁹ feudalib⁹ episcop⁹ cognoscit vt civilis iudex.
 quasi in illis nō censeat episcop⁹ pro hoc facit qz il-
 lā iurisdictionē n̄ hz a canone sed a legib⁹ feudoz
 generaliter iurisdictionē tribuētibus dño feudi. vt
 l. impiales. ad fi. de probi. alie. feu. p̄ Sede. sed cō-

17
 tra hanc determinationē facit qz ex quo agit de re
 ecclie ecclēſticus iudex d̄z iudicare ēt in supplēdo
 arg. c. si clericus laycū. s. eo. sed responderi pōt pri-
 mo qz n̄ agit de re ecclie principalit̄ cū dūtayat sit
 cōtentio inter vasallos de vtili dominio qd̄ d̄f spe-
 ctare ad eos z per q̄ns nō cognoscit de dño ecclē-
 ſtico. Item cōtrariū procedit quādo cōtentio verti-
 tur inter eccliaz z laycū q̄ plus ē q̄ quādo ecclē-
 ſticus iudex ē negligens z ita quiescūt vocētes hic
 sup̄ recitatione hui⁹ glo. ¶ Tu pondera q̄ ubi cūqz
 iudex ē negligēs nō appellat̄ ab eo. sed recurrit̄ ad
 eius superiorē z corā eo inculsat̄ tarditas ei⁹ iste est
 tex. formalis z ad hoc de iure melior in. l. fi. s. illud
 C. de temporib⁹ appell. z hoc colligit ibi Bald. z
 idē voluit Bart. in. l. quāuis. ff. de dam. infec. z ad-
 duco qd̄ voluit Ly. in auct. qua in prouincia. ad fi.
 C. vbi de crimine agi opz. z sic appet q̄ ad eū recur-
 rit̄ pro culpanda iudicis negligentia ad quē appel-
 laret̄ pro infirmanda illi⁹ iudicis sn̄a ex quo seq̄t̄
 q̄ si a sn̄a lata p̄ istū appellaret̄ ad superiorē i feudo
 eodē mō recurret̄ ad eundē pro supplenda negligē-
 tia isti⁹ z p̄ q̄ns debemus stare in hac p̄clusionione vt
 attēdat̄ ad quē appellaret̄ si sn̄iaz tulisset qz ad eū
 dē recurret̄ pro supplēda negligentia z p̄ q̄ns negli-
 gentia episcopi supplebit̄ superior in feudo si q̄s est
 alias recurret̄ ad superiorē ordinariū ipsius iudicis
 negligentis. Facit. l. precipim⁹. s. i. z qd̄ ibi voluit
 Angel. C. de appel. z. l. si q̄n. z q̄ ibi voluit Bar. e.
 titu. z faciūt q̄ supius dicta sunt. S̄z quid si agit̄
 clericū vasallū ad amissionē feudi criminalit̄ vel ci-
 uiliter. de crimine an poterit de hoc cognoscere do-
 min⁹ feudi Inno dicit q̄ n̄ lz remittet̄ cognitio ad
 suū prelatū z si est dānat⁹ d̄ prodicione vel alio cri-
 mine vel q̄ debeat p̄dere feudū tūc dñs suus pote-
 rit pro velle suo auferre feudū. z si a prelato suo fue-
 rit absolut⁹ tūc dñs feudi nō poterit auferre feudū
 pp̄ crimē. z rō ē qz de crimine clericoz non pōt lay-
 cus cognoscere nec directe nec indirecte. sicut nec d̄
 legitimatiōe. arg. c. tua. de ordine cogni. z. c. latoz. q̄
 filij sint legi. z. c. at si clerici. s. de iudi. ¶ Nec ob-
 ſi dicat̄ q̄ imo incidenter pōt cognoscere. nā si d̄ cle-
 ricū productū i testē corā layco obijcit̄ crimē layc⁹
 de hoc cognoscit qz fm̄ Inno. tūc nō proprie obij-
 cit̄ crimē clēico vel d̄ clericū. s̄z d̄ laycū q̄ eū produ-
 xit q̄ ipse ex eius repulsiōe patit̄ pena z nō cleric⁹
 qz ei⁹ testimonio nō credit̄ z hec procedūt vt cleric⁹
 priuē feudo pp̄ crimē q̄ feudū ē paternū. si vero
 ē ecclēſiaſticū. secus fm̄ eū qz pp̄ delictū p̄sone nō ē
 ecclēſia priuanda feudo. xvj. q. vj. c. si ep̄i hoc vlti-
 mū vt n̄ priuē ecclēſia pp̄ delictū plati limitat̄ Ho-
 sti. z alij doctores vt nō priuē ecclēſia in p̄petuū. sed
 i vita prelati auferit̄ feudū ab ecclēſia z plato mortuo
 reuertet̄ ad eādē. vt i. c. si clēic⁹ i tit. de captis cora.
 hoc dcm̄ Hosti. putat vtz d̄. Ant. si feudū spectat
 ad mēsa plati. sec⁹ si ad capl̄z nisi totū capl̄z d̄linq̄t
 p̄ id qd̄ h̄f i. c. ij. d̄ ordie cogni. z i. l. iubem⁹. C. d̄ sa-
 crosan. eccl. Idē credit d̄. Abb. q̄n̄ parit̄ feudū spe-
 ctaret ad mēsa ep̄i z capl̄i. vel q̄n̄ eēt simplr̄ p̄cessus
 ecclēſie z nō mēse plati tm̄ qz tūc eū p̄iudiciū ep̄i n̄ sit
 sepabile a p̄iudicio ecclēſie ei⁹ delictū non p̄iudicabit
 ecclēſie allat̄ qd̄ not. i. c. queniſſent. d̄ insti. z isto casu
 n̄ procedat dictū Inno. ita idistincte s̄z q̄n̄ feudum
 ei⁹ ē p̄cessum mēse prelati qz tunc cum in vita eius
 agatur de solo ei⁹ p̄iudicio auferitur sibi feudū in

vita sua et post mortem eius redibit ad ecclesiam arg.
dicti. c. quoniam ita residet do. Abb. Adde vnu
ad id quod dixi. s. in glo. penul. illud quod voluit
gl. in. c. sepe. xxij. q. viij. q. die q. si episcopus est legatus
regis appellabit ad regem et sic ad eum a quo ha-
bet iurisdictionem ita dicam in casu questionis hu-
ius glo. Secundo adde inquam dominus Ab-
bas dicit limitando Inno. quando iudicium est indi-
uisibile. ut delictum prelati non noceat caplo. et id
non auferetur feudum. addo tex. multum singularem in
c. i. in titu. quibus mo. feu. ami. per quem tex. dixit
ibi Bal. feudum est indivisibile duo fratres haben-
tes illud seruendo domino feudi in bello vnus de-
fendit viriliter alter effeminate aufugit decidit q.
delictum fratris contumacis non preiudicabit alte-
ri. et ideo feudum non applicabitur domino et ideo dicit
populus perusin' diuiditur in nobiles et plebeos no-
biles committunt feloniam contra dominum feudi q. non no-
cebit plebeis non delinquentibus et ideo non applica-
bitur feudum domino. Adduco egregium dictum
doctore relatum a domino Abb. in. c. i. j. de prescrip-
tione vbi dicit res est communis episcopo et caplo vacat epi-
scopat' q. prescriptio non currit caplo per adiunctionem
episcopi cui non currit prescriptio sede vacante. ut
ibi. Et adduco glo. valde sing. in. l. si. C. de mune-
z bono. non conti. vbi socius meus omnium bonorum
habet vacationem a muneribus sed ego non nihilomi-
nus ne preiudicetur sibi ego habeo vacationem a
muneribus. et adduco tex. valde sing. fm Dy. et
Barto. in. l. si is q. duos. ff. de liber. lega. vbi socius
acquirat propter socium illud quod per se acquirere non
potest q. inducunt ibi ad questionem spurius dixit me
cum societatem omnium bonorum per spurium instituit
me heredem q. ille consequetur dimidiam hereditatem
per me adduco tex. sing. in. c. cum dilect'. d. iure pa-
tro. et quod voluit do. Abbas in. c. si. co. titu. vbi h' q.
legatus de latere potest conferre ecclesiam patrona-
lem clerici sed non layci. pone q. est communis clerico
et layco legatus de latere non poterit eam conferre. et
adduco mirabile casum in. l. si communem. ff. que ad
modum serui. ammittatur. vbi pupillus et maior
habent seruitutem communem indivisibilem q. si non
prescribitur pupillo. quia in hoc est privilegium q. non
prescribitur maiori ne iudicetur pupillo et sic maior
consequitur fauorem respectu adiuncti sibi et adduco
quod voluit Bart. in. l. precipimus ad si. C. de app.
clericus et laycus habent rem communem indivisibilem.
ego volo conuenire eos ad quem iudicem recurrat
decidit ad iudicem clerici coram quo etiam veniet
laycus et mouetur per illam. l. si communem. facit quod
idem Bart. voluit in. l. soler. ff. de ali. et ci. lega. et
in. l. i. s. si quis. in appellatione. ff. de app. Adduco
etiam. c. iohannes. de testa. et quod ibi voluit do. Car-
dina. clericus inquit et laycus sunt executores vni-
us testamenti. decidit q. episcopus ratione clerici adiu-
cti compellet etiam laycum. Adduco et cle. si religio-
sus de procura. et quod ibi voluit Petr. de ancha.
q. si causa est communis layco et religioso q. poterit re-
ligiosus esse procurator layci in illa causa. adduco quod
voluit do. Cardi. i. c. coram. de offi. de lega. vbi di-
xit q. si perpetuata est iurisdicatio cum vno perpetuata est
cum eius collega. facit quod voluit Joan. de imol. post
alios in. c. si. de postul. vbi dicit q. sacerdos potest po-
stulare in causa sue ecclesie et etiam pro extraneo si in illa

15
ca est coniuncta. facit tex. valde sing. fm vna lect.
in. c. ex parte de cani. s. de rescrip. et vide ibi do. Abb.
et facit quod voluit Bal. in. l. impiale. s. propterea
de probi. alie. feu. p. Fed. et ideo dixit idem Bal. i. l.
impator. ff. de statu. ho. q. si de eodem iustro rogati sit
duo tabelliones et vnus est infamis et alter bone opi-
nionis q. nihilominus sustentabit instrumentum. facit
tex. sing. in. l. si q. ex argentariis. s. sed si omnes. ff.
de edendo. et quod ibi voluit Bar. post alios. et quod
voluit Angel. in consilio primo. et Saly. in auct. hoc
loco. C. si mulier. fo nupsit. in s. iuxta predicta quero
et adduco quod voluit do. Abb. in. c. significasti. j. cod.
et adduco quod voluit Rod. ro. consilio. cxxij. et ista
menti comeda. Et inquam Inno. dixit q. si crimine
obicit clerico producto in teste coram layco possit lay-
cus cognoscere Hostie. dicit imo hec cognitio erit
diocesano remittenda arg. c. nullus. s. co. et c. tuaz.
d. ordine cogni. Nec ob. d. l. nullum. vbi dicit q. si te-
stis aures iudicis offenderit potest per eum puniri si obsta-
te quocumque privilegio fori q. fm Hosti. illa. l. non con-
stringit clericos testificantes coram layco. s. gl. iuris
civilis i. d. l. nullum. tenet q. habeat locum in clerico. et ca
sequitur ibi Ly. ad quod facit dictum Federici de sensu
consilio. lxxxvij. vbi dicit q. licet clericus coram secu-
lari non possit accusari agente tamen coram eo vel calu-
niose accusante vel varia testificantem clericum potest ex
officio suo extraordinarie punire ita tamen q. executio
talis pene fida in personam reuelet episcopo in bonis aut po-
terit facere secularis distringendo fideiussores clerici.
allegat. d. l. nullum. et Archiep. v. q. vj. c. nullum. do. An-
to. sequit dictum Hosti. p. id quod habet in. c. vnico. d.
clericis coniuga. lib. vj. et in. c. i. de mutuis petitis. sed
do. Abb. remittit se ad dicta sua in. c. at si clericus. s. ti-
tu. i. nam ibi et in. d. c. i. de mutuis peti. tenet Joa.
an. q. de nullo crimine clerici iudex secularis cognos-
cere potest nec directe nec indirecte siue agat crimina-
liter siue civiliter pro hoc allat do. Abb. c. q. q. xij.
q. ij. vbi in causa civili non dicitur clericus testificari coram layco
s. coram episcopo vel coram quo episcopus committit sed satis pu-
tat dicendum q. si episcopus presentit q. coram layco depo-
nat potest laycus de crimine obiecto cognoscere q. non
cognoscit ut puniat clericum. nec ad hoc agit s. ca di-
cit tamen agitari inter litigantes pro hoc bono tex. i. l.
julianus. in si. ff. de his q. not. in fa. sed nullo modo pote-
rit clericus punire et si vacillat coram eo pro prefata ma-
ra p. id quod voluit gl. i. d. c. q. q. et hoc putat voluisse
Inno. bic. Nec obstat. d. l. nullum. q. non potest lex civilis
distringere clericum. et q. generaliter loquitur non ut
extenda ad clericum q. h. specificus privilegium. et est pro-
fus aliene iurisdictionis ut in regula generi per specie
lib. vj. et hoc dicit procedere respectu facultatis co-
gnoscendi. ita residet hic do. Abb. sed do. Car. repu-
tat hic dictum Inno. fore sing. et allat not. in. c. i. de
ordi. cogni. et in. c. testimonium. in glo. si. de testi. et co-
cludit q. quo ad effectum ut repellat a testimonio. ve-
rius dicit Inno. q. ex hoc non cognoscit ipse laycus
clericum de ipsius crimine s. contra producentem sic fm
predicta et hoc nisi crimine esset ecclesiasticum ponit ex-
plum. puta opponit testi q. est usurarius ut fuit dubita-
tus in sacro fm eum. tunc. n. d. remitti cognitio ad ec-
clesiasticum. arg. cle. dispendiosas. de iudi. q. aut vsu-
rarius non possit esse testis. dicit se tangere in. c. inter. de
excess. prelati. tu vide q. ego dixi in repeti. c. testimo-
nium. de testi. q. iam anni. xvij. elapsi sunt quibus illud

16

17

repetij. Si autem querat de crimine clerici producti in teste ad effectum ut puniat ut standu deo Hosti. qz tunc cognoscitur de crimine si ipsum clericum quod facere non pot laicus ut dictum est. z ita residet. Sed de. de ancha. simplr refert dem Hosti. z Inno. z aliud non dicit. Sed idem do. de. in re petitione. c. ea que. de reg. iur. li. vi. in. xxij. q. refert Ly. in. d. l. nullum. sequi glo. illa z Bal. ibi dicere esse speciale in casu illo qz delinquendo in iudicio se astringit foro seculari. Dns de. dicit q non e bona ro q delinquendo astringat se foro seculari. quia hoc non posset expresse coram iudice seculari. facere z delinquendo bene astringit se foro ecclesiastico. c. postulasti. j. eo. Refert postea Hosti. hic. z Feder. in prefato phi. postea allegat glo. z Archi. in sum z dicit q Lap. in quadam sua apostilla ad. d. c. at si clerici. residet cu opi. glo. z Archi. **O**pponit tñ de deo Hosti. z Jo. an. hic. do. de. dicit ibi equa fore consideratione Feder. de senis ut o qua re iudex cognovit de eadem pronunciet. c. cu sup. de ca pos. l. de qua re. ff. de iudi. z aliud non dicit d. de. Sz Saly. in. d. l. nullum. dicit se here pro indubitato qñ coram iudice ecclesiastico testificat clericus etia si sit exemptus tunc perdit privilegium exemptionis ut ibi. z quod hi in. l. i. ff. si quis in ius voc. non ie. melius allegasset. l. ij. z quod voluit Inno. in. c. ij. de dila. Sed vbi coram iudice seculari clericus delinquit dicit se dubitare p. c. si diligenti. j. eo. et autem clericus. C. de epi. z cler. **P**otest dici fm eu speciale esse in iudicio qñ ibi delinquitur no tñ poterit imponi pena corporalis clerico a iudice laico. vñ dicit q in clerico delinquente coram iudice seculari d. l. nullum. est correcta quantum ad penam imponendam p illum iudicem sed remittitur ad iudicem ecclesiasticum. z ita residet ibi Saly. pro certo de pilo facit trabes. **M**oderni tangunt i. c. i. de calu. nihil tñ novi afferunt. glo. in. c. i. de fal. allegat. d. l. nullum Bar. in. l. diuis. ff. de fal. querit si. d. l. nullum habet locum in iudice delegato de quo notat in. c. i. o of. deleg. Jo. de imo. i. c. suspicionis querit si. d. l. nullum. habet locus coram arbitris iuris. vide que ibi dixi. Sed Bar. in. d. l. nullum. non facit aliquam mentionem de glo. ibi nec de Inno. z alijs doct. de quibus dem. Relati sunt scribentes circa huc passus iudicio meo dubitabile. esset nunc in me hec faba eudenda ante oia pondera q lz do. Lar. magnificat illud dictum Inno. ut stupendum z singulare. nihilominus vñ mihi reprehensione dignum quod ostedo multipliciter. primo qz. d. l. unllum. loquit in milite armate militie. z loquit in materia penali. ergo no debet extendi ad militie celestis militie. Et si quispiam dixerit q. d. l. nullum. loquat de milite armate militie. nihilominus extenditur ad militie celestis militie. z adducere pot glo. singulare in. l. ij. s. miles. ff. de his qui no. infam que voluit q sicut miles armate militie propter infamiaz eode modo perdit militiam miles celestis militie. de qua glo. exclamavit do. Abb. in. c. querela. de iure iur. z adduci posset glo. in. l. miles. ff. de re iudi. z in. l. qui stipendia. ff. de procu. z in. l. milites. C. loca. z in. l. qui stipendia. C. de execu. rei iudi. z in. c. studeat. l. dis. z quod notat in. l. i. C. de iur. z fac. igno. qz posset rñderi q in quantum ille glo. loquunt in materia penali q non dicant vez sed in quantum loquuntur

in materia fauorabili dicunt vez ut fiat extensio ar. s. pena. de penite. di. i. z. l. fauorabiliores. ff. de reg. iuris **U**el posset aliter responderi q procedat quo ad ea que imponuntur a iudice ecclesiastico no aut quo ad ea que imponuntur a iudice laico qui penitus est incompetens z per consequens non probat ibi dictum Inno. z cum idem Innoc. voluit q isto casu non agitur de pena clerici. sed bene agitur de pena laici producentis illum clericum. quia no creditur clerico ad damnum ipsius laici producentis quia indubitanter Inno. errat z sequaces eius z adduco in medium quod volui Agolinus o fontana doctor lombardus quem refert Ly. in. l. transigere. C. de transac. z etia Bar. z alij q eodem nare quem de falso vel ut sibi non credatur lz non perimat hominem vel penam sanguinis no ingerat tamen enz totaliter vituperat. quia no est crimine in mudo fm mores nostros ita obprobriosus ideo in eo est quodammodo eadem ratio que est in criminibus ingentibus penam capitalem. z ideo pulchre dicebat Apostolus Expedi mihi magis mori q vt quis gloriam meam euacuet Ita dicamus in proposito nostro licet agatur de comodo bursali producentis tamen agitur de vituperio z infamia clerici vt repellatur a testimonio. z per consequens non est verum dictum Inno. q hic non agitur de pena clerici arg. l. iulia. ff. si quis obmis. ca testa. z per consequens ex hoc infertur pena duobus z clerico z producenti. **E**t ulterius pondero dicta. l. nullum. in quantum dicit denudatos privilegio fori vnde priuat exemptos z eos subijcit iurisdictioni eius coram quo testificantur. sed talis derogatio facta a lege seculari nullo modo cadit in clericum quia privilegium quo clerici sunt exempti habent ab ipso deo supremo vt est glo. singularis in c. si imperator. xcvi. di. ergo non potest auferri eis ab alio nisi ab ipso deo. z ideo pulchre dicebat dominica veritas Non haberes aduersus me potestatem vllam nisi datum esset tibi desuper. Et miror vehementer quare glose in dicta. l. nullum. posuerunt exemplum in clerico. quia illud quod non potest in specie iurifator. disponere non presumit voluisse disponere in genere vt in. c. eos. o immu. eccle. li. vi. c. tua. de decimis. c. a nobis. de sen. exc. Sed laicus non potest in specie per legem suam ligare clericum vt in. c. ecclesia. de consti. ergo no presumitur q in genere voluerit illum ligare. Et si mihi dicatur q cadat ab illo privilegio clericus propter demeritum ipsius clerici. qz ad hoc respondeo q. d. l. nullum. non loquit de tali demerito vt habet in. c. cum non ab homine. s. de iudi. Cum ergo nec vba nec mens nec potestas illius legis hoc operet vt apprehendat clericum. ergo sequitur q nullo modo comprehendet clericum. quia omnes actus mali originantur a duplici principio potestatiuo z volitiuo c. cum super abbatia. de offi. delega. teste Boetio christianissimo philosopho quem ibi referunt scribentes. z voluit Bal. i. l. i. C. coia delega. z lz glo. auctoritas omnes alios antecellat vt dixit Bal. i. l. hereditas. C. depositi. nihilominus aliquando bonus dormitat Homerus. vt dixit glo. in. c. ne quis xxxij. q. vij. z notatur in. l. recusare. ff. de acquir. heredi. Item glo. illa nihil allegat pro dicto suo. z sic loquitur sine lege. l. illam. C. de colla. z plus videt

107
mibi de iure dicendum q̄ dictum Feder. de senis
non sit vey quia ex actu gesto per iudicem secularē
cōtra clericum non est clericus aliquat̄ condemnā
das a iudice suo ecclesiastico vt dixit tex. in deō. c.
at si clerici. ergo multo minus poterit iudex suus
ecclesiasticus exequi snam iudicis secularis latas
cōtra clericū. Ino videtur q̄ non sit sentētia vt ibi
habetur. z ista menti cōmenda quia pro certo an
tiquorum ingenia ita fuerunt illustria q̄ nullus no
bis relictum est ocium dicēdi noua. deus tamē glo
riosus z sublimis non fecit hec tempora frustra cui
gloria sit z impium. Querit etiā hic Inno. d̄ po
testate exequendi dicit q̄ cum dñs feudi sit iudex
ordinarius poterit snam sniam mandare executio
ni etiā dominus laicus cōtra vasallos licz clericos
adeo q̄ non incidit in excomunicatiōē si eos resi
stētes repellit. arg. c. olim. el. i. de resti. spo. Sz Jo.
and. dicit hoc dictum Inno. cōmunit̄ non appro
bari q̄ priuatus homo z forte rusticus habeat iur
isdictionem in personam vt in causis feudalibus
habeat iurisdictionem vt sine pena excomunicati
onis possit iniicere manus cōtra canonem si quis
suadente. xvij. q. iij. do. Anto. saluat dictum In
no. itelligendo q̄ possit repellere non tangendo per
sonam sed compellendo ex terrore armorum vel co
lonos tenentes pro eis repellendo rōne feudi. quia
per hoc non venit contra canonem si quis suaden
te quasi velit q̄ possint facere executionem realē nō
cogendo vel tangendo personam. Sed do. Abbas
dicit q̄ licet iste intellectus sit in se verus nō tamē
putat fuisse de mente Inno. cuz videat ponere hoc
spēale in domino feudi maxime in quantum Inno.
allegauit dictum. c. olim. z refert do. Lard. dicere
q̄ potest mittere manus non vt iudex sed vt pars
defendendo suam iurisdictionem. z sic intelligit di
ctum Inno. Sed do. Abb. non putat hoc dictum
verum. quia ex quo clericus post priuationēz incū
bit de facto non diceretur laicus illum repellendo
defendere suam iurisdictionem quam prius nō ha
bebat secus si prius habuisset possessionem. z cle
ricus illum de nouo turbaret. quia tunc proprie di
ceretur defendere iurisdictionem z possessionē suā
allegat quod notat Inno. in. c. cum nostris. de con
cessio. preben. in illa qōne an q̄s propria auctorita
te possit exequi sententiam latam pro se. de quo
per Bar. in. l. si finita. §. iul. ff. de dam. infec. z qd̄
in simili voluit Inno. in. c. super hoc. de renuci. z
sequitur do. Abb. opi. Jo. and. tanq̄ tutiozē z ve
riorē vt non possit laicus exequi violētando per
sonam z sicut cognitio de crimine fit per iudicē ec
clesiasticum eodem modo z compulsio. z ita resi
det do. Abb. hic. **T**u pondera quia si tenem⁹ illā
opi. quam superius tenui q̄ iste tex. non loquatur f
clerico vasallo. quia clericus licet vasallus non
debet conueniri coram laico domino feudi sed co
ram iudice suo ecclesiastico vt voluit Goffre. ista
questio non habet locum. sed sequendo cōem intel
lectum doctorū procedit hec dubitatio. z ideo cō
sidero q̄ cum dominus feudi sit iudex q̄ exequi pos
sit snam suam latam cōtra clericum. z adduco qd̄
voluit Ange. in. l. si. C. de iudi. vbi dixit q̄ delega
tus pape non potest mandare suam sniam executio
ni in rebus temporalibus iurisdictionis. ponit ex
emplum in delegato super dote quia non mittet in

19
possessionem rerum cōuenti laici. z dicit esse singu
lare dictum Inno. hic. z in. c. significasti. §. eo. quod
limitat nisi papa haberet iurisdictionem tempora
lem in illo. **E**rgo in proposito nostro domin⁹
feudi habeat iurisdictionem super feudo posito q̄
vasallus sit clericus poterit exequi suam sententiā
contra clericum in feudo quia illa executio fit in re
sibi subiecta. z adduco quod voluit Jo. de imo. in
c. si. de mutuis peti. vbi dixit q̄ eo casu quo clericus
reconuenitur coram laico poterit iudex laicus exe
qui suam sniam cōtra clericum. ergo multo for
tius poterit exequi quando est vasallus eius cum
sit iudex ordinarius. z ista videtur pura veritas sz
cum dixit Inno. q̄ potest dominus clericos resistē
tes repellere sine labe excomunicatiōis quod pro
cedit fm do. Lard. si defendit vt pars non vt iu
dex. quod est verum fm do. Abba. si prius habuit
dominus possessionēz. Ego pro hoc adduco quod
pulchre voluit Ange. in. l. vt vim. ff. de iusti. z iure.
vbi dicit priores huius ciuitatis concesserunt. ali
cui eligere potestatem. modo maior pars congre
gata est in vno loco pro eligendo. z dum collega ve
nit vt intraret in locum electionis ipsi claudunt bo
stium z non permittunt intrare an iste poterit iura
reper vim z frangere ostia. Refert Inno. dicere q̄
non. Nec obstat. l. vt vim z similes quia intelli
guntur cum violentia infertur circa rem possessam
sed hoc casu infertur circa aliud. ergo non potest p
vim exequi allegat Inno. in. c. i. de imu. eccle. Et
pro certo non poterat allegari accomodatius dñm
ad illud quod dixit do. Abb. q̄ istud dictum rela
tum ab angelo deo nostro sit gloria. **S**ed clarus
est q̄ dominus feudi est in quasi possessione iurisi
dictionis z executio snie est pars iurisdictionis in or
dinario. La diuo pio. ff. de re iudi. ergo sequitur q̄
poterit suam sniam exequi etiā per vim z repellere
vasallum resistentem lz clericum quia videt defen
dere res propriā. z adduco. l. qui restituere. in. v. ma
nu militari. ff. de rei vendi. vbi fit restitutio contra
resistentem manu militari. z ibi dicit Ange. q̄ talis
executio non congruit nisi ordinario habente impe
rium. allegat Inno. in. c. tue. vt lite non conte. z re
fert Inno. dicere q̄ potest indicere bellum z prela
tus in subditos inobedientes si habeat iurisdic
tionem temporalem potest indicere bellum. z eodem
modo dominus temporalis. z est tale bellum iusti
non tamen in illo capti efficiuntur serui vt in dicto
c. olim. quia infertur vis persone sed rei allegat In
no. in. c. sicut. de iureiur. ex quo apparet q̄ clericus
resistendo executioni infert violentiam rei ipsi⁹ do
mini. non est ergo mirum si dominus possit resistē
tem clericum repellere. quia pro cōseruatione do
minorum temporalium licitum est nobis man⁹ vio
lentas iniicere etiam in clericum vim inferentem
sine metu excomunicatiōis. c. delicto. de sen. excō.
li. vi. c. olim. el. i. de resti. spo. quod notat in. c. su
scipimus. de homici. z in. c. si vero. de sen. excō. Et
ergo iste clericus inferat violentiaz rei. ergo est sibi
resistendum sine metu excomunicatiōis. z per ista
habes defensatam doctrinam Inno. reprobata a
quocūqz doctē. z ista non tradas obliuioni. **E**t
ad precedentem qōem adde Bal. in. c. si clericus
de pace tenen. in vsibus feudoz. vbi dicit per illuz
tex. q̄ imperator potest statuere contra clericos de

linquentes. z potest eos de suo territorio bānire qz
 debet purgare prouinciam malis hominibus. l. cō
 gruit. ff. de offi. presi. nec debet eos inuare priuile
 gium ad releuationē scelerum allegat dictas. l. nul
 lum. C. de testi. z statuta ciuitatum hoc sepe dispo
 nunt qz clerici delinquentes sint extra protectionē
 cōmunis quia potest ciuitas beneficium suum non
 concedere. postea dicit caue quia in canombus est
 statntum contrarium quia nec prorogando nec
 delinquendo possunt foro suo derogare per. c. at si
 clerici. de iudi. z sic Bal. tenet qz dca. l. nullū. non
 habet locū in clerico. tene mēti predicta. ¶ Querit
 hic Inno. si baronia vel principatus concedatur ec
 clesie in feudum. decidit qz appellabitur a tali sen
 tentia ad superiorem respectu feudi per. c. romana.
 §. debet. de appel. li. vi. de quo dixi superius quod
 intellige vt voluit Bar. in. l. i. §. si quis in appel
 latione. ff. de appel. vbi iam dixi superius. ¶ Sed
 quid si baronia vel alie res cōcedantur ecclesie nō
 in feudum sed simpliciter. dicit Inno. qz tunc eccle
 sia in nullo tenebitur donatori etiam in alijs mu
 neribus ad que prius tenebatur baronia illa vt in
 dicto. c. cum dilectus. de donati. Si autem sibi re
 seruauit aliqua munera illa prestabuntur dūmodo
 sint honesta. c. non minus. de immu. eccle. idem vo
 luit Inno. in. c. solite. de maio. z obed. z facit quod
 notatur in. c. i. de cēsi. z sic quando concessio est fa
 cta simpliciter appellabitur ad iudicem ecclesiasti
 cam. z per omnia censebitur iurisdictio ecclesiasti
 ca. Facit in argumentū. c. dilectus. el. iij. de pre
 ben. z quod notatur in. c. i. de iure patro. li. vi. bene
 facit quod voluit Bar. in dicta. l. i. §. si quis in ap
 pellatione. z quod voluit Federi. de senis consilio
 clxxxvii. ¶ Sed quid si detur baronia vel alia res
 ecclesie cum hoc qz si ecclesia nō solueret onera im
 posita qz liceat laico donatori sua propria auctori
 tate illa bona capere. Inno. refert quosdam tenere
 qz possit propria auctoritate cape arg. e. vez. de con
 di. apposi. z in. l. penul. C. de pigno. actio. z in. l. iij.
 C. de pigno. sed ipse tenet contrarium quia cuz do
 minium istarum rerum sit quesitum ecclesie est san
 ctum sanctorum domino ideo per nullum capi po
 test nisi auctoritate iudicis ecclesiastici quia sacri
 legum in eis cōmittitur. xi. q. ij. c. nulli liceat. z se
 quenti. z infra. c. proximo. Si autem est ins feuda
 le quia dominium non est sanctum sanctorum do
 mino cum illud remaneat domino licet fruc us et
 alia vtilitas sint vasalli. x. q. i. c. ij. z. c. sequen. vide
 tur expressus fm Inno. qz fructus rei feudalis post
 qz recepti sunt qz dominus nihil in eis habeat cum
 sint sanctum sanctorum domino Hostiē. dicit qz in
 hac qōne primi melius sentiunt dicit qz pro opone
 eorum est casus formalis. c. cum dilecti. de do
 natio. Do. Anto. distinguit. si in traditione rerum
 dominus reseruat sibi aliquod ius tunc potest pro
 illo iure vtendo apponere manus z capere sibi rem
 pro vtendo illo iure ad limites suos. z sic loquitur
 dictum. c. cum dilecti. Aut in traditione rerum ap
 ponit aliquam conditionem extrinsecam. transserē
 do sub conditione si tale ius seruetur. z tunc si ta
 lis conditio est turpis vt quia pro dote tradita im
 ponitur aliqua impositio muneris minus liciti. de
 quo notatur in. c. i. de cēsi. non licet pro tali appo
 nere manus quia reiecta conditione vt turpi res ē

facta pure sanctum sanctorum domino. ad hoc fa
 cit dictum. c. i. de cēsi. z quod ibi notatur. Aut cō
 dictio est honesta z res est cōsecrata vt ecclesia vel
 cimiterium. tunc ex quo tradens patitur eam con
 secrari tunc. conditio de manuum impositione ad
 illam est impossibilis quasi factum sit quia factum
 est sanctum sanctorum domino. nec potest ad vsus
 hominis reuerti. z hoc casu procedat dictū Inno.
 facit. c. ad hec. de religio. domi. cum iam mutata
 sit conditio rei. z hoc tenet ibi preclarus doctor
 Jo. de ligna. facit. c. nulli liceat. xi. q. ij. z de con
 secre. distin. i. c. ligna. sed melius facit. c. comperi
 mus. xiiij. q. vi. vbi patet qz si res aliena consecratur
 non tamen erit restituenda domino licet faciens il
 lam consecrari teneatur ad interesse quod intelli
 ge fm notata in. c. frequens. in. c. ex antiquis. liiij.
 di. c. questi. xvij. q. iij. ¶ Si vero res non est con
 secrata tunc si ante purificationem cōditionis res
 non est tradita z non impletur conditio licitus est
 manus apponere quia remanet in dominio proprio
 ¶ Si vō res non est tradita sub pdictione vel sub
 modo qui venit adimplendus post traditionem vel
 acquisitionem quo casu res est effecta ecclesie. tūc
 satis putat qz si modus non impletur ex prelati ne
 gligentia sit preiudicium ecclesie. z quia conditio
 seu modus consistebat in faciendo z prelatus deli
 quit in omittendo. z hoc ideo quia delictum pre
 lati consistens in obmittendo preiudicat ecclesie vt
 notat in c. delictum persone. de regu. iur. li. vi. Cir
 ca hoc dicit do. Abb. melius esset dicere qz in que
 rendis potest procedere hec opso do. Anto. secus in
 quesitis perdendis. quia tunc factum solius prela
 ti non preiudicat ecclesie glo. xvi. q. vi. §. si. Innoc.
 in. c. ij. de donatio. doctores in. c. breui. de iureiur.
 z in. c. verus. de condi. appo. vbi do. Anto. videtur
 hoc sentire. Sed an valeat pactum de apponendo
 manū propria auctoritate ad rem postqz est trans
 latum dominium hoc pendet ab eo an defectus in
 causa faciat cessare effectum ipso iure an non. z ve
 ritas est qz non resoluit ipso iure licet possit agi ad
 soluendum allegat quod notat in dicto. c. verum.
 z quod voluit Bar. in. l. i. ff. de donatio. vbi dicit
 spēale esse in pacto legis cōmissorie z adiectionis
 in diem vt ipso iure retransferatur dominus. ergo
 secus in alijs quicquid senserit Ly. in. l. i. C. de
 pactis. z sic etiam reseruatō manuz propria au
 ctoritate non videtur possibilis ex quo dominium
 remanet penes ecclesiam agat ergo prius ad resol
 uendum z postea consequatur rem. z hoc sentiunt
 domini de rota decisione. cxxxvi. Bar. tenet cōtra
 rium in. l. iij. C. de pigno. nisi sit effecta sacra. tūc
 enim non licet apponere manus. l. i. ff. vt in possess.
 lega. z ibi per Barto. facit. l. si quis curialis. C. de
 epi. z cler. quia conuentio legitima excusat a sacri
 legio. Et hanc opi. Bart. sequitur hic do. Anto.
 pro qua facit dicta. l. iij. vbi valet pactum vt quis
 propria auctoritate possit apprehendere pignus. se
 quitur hic Jo. de ligna. que limitatur dupliciter.
 primo vt apprehensionem precedat declaratio als
 autem posset inferri preiudicium ecclesie pretextu
 modi non seruati. c. cum fm leges. de heret. in. vi.
 Secundo nisi inueniat resistantiam de facto ita di
 xit Bar. in dicta. l. iij. arg. l. conuenire. ff. de pact.
 dota. z. l. non est singulis. ff. de regu. iur. prestat eni

partibus materiam veniendi ad arma quod non est
licitus. ita hic residet do. Abb. Sed do. Lardi. di
cit hic dictum Inno. fore verius indistincte quia
ex quo res donata est ecclesie et dominus transi
vit in ipsa etiam si non sit facta sacra si laicus vult
ad se reuocare propter conditionem seu modum non
seruatus debet de hoc cognosci an sit seruatus vel
non. et cognoscetur hoc coram iudice ecclesiastico
cum res sit ecclesiastica. c. sane. 2. c. si clericus. supra
eo. 2. c. decernimus. supra de iudi. Et ad. c. cum di
lecti. responde qd dicitur probat qd potest reuocari
sed non probat qd propria auctoritate. debet ergo
intelligi qd auctoritate iudicis. refert tamen se au
diisse aliquos dicere qd si apponitur pactum de re
uocando et in illum casum ecclesia ex nunc consti
tuit se possidere precario talem rem poterit dona
tor etiam laicus propria auctoritate reuocare et ita
dicant procedere dictum. c. cum dilecti. et allegat
quod habetur in. l. si quis sub hoc pacto. ff. de con
traben. emp. et quod notat Bar. in. l. qui absentis.
§. si quis possessione. ff. de acqui. posses. Sed con
tra hoc allegat quia prius debet cognosci an res sit
facta ecclesiastica et statu hoc dubio non vult posse re
uocari ab ecclesia cum etiam non possit alienari sine so
lennitate. xi. q. ii. c. sine exceptione. c. si quis pres
byterorum. de rebus eccle. non alie. Simile in re
bus confiscatis propter heresim que non possunt ap
prehendi a iudice seculari nisi prius declaratur per
ecclesiasticum iudicem illum cuius res fuerunt fuisse
hereticum per dictum. c. cum secundum leges. alle
gat simile quod ipse dixit in. c. cum non ab homine
de iudi. in. vi. qone qd clericus depositus non capi
mitur per iudicem secularem nisi prius per ecclesia
sticum declaret esse incorrigibilis. et pro predictis
dicit facere dictum. c. cum dilecti. quia ibi primo p
iudicem ecclesiasticum fuit discussum an esset locus
reuocationi commendat tamen cautelam predictam
de constitutione precarij quia potest esse utilis ad
multa licet Inno. hic distinguat inter bona feuda
lia et non feudalia videtur tamen etiam procedere
in feudalibus qd non poterit reuocari nisi premissa
cognitione per iudicem ecclesiasticum modo predi
cto. nam etiam in feudalibus non habet dominus
potestatem nisi quatenus leges feudozum permit
tunt vt in. c. ceterum. §. eo. Opponit contra pre
dicta do. Lardi. de eo quod habetur in dicto. c. ve
rum. de condi. appo. vbi licitum est cuiuslibet in tra
ditione rei sue apponere pactum quod vult. ergo po
tuit apponere pactum qd liceat reuocare. Soluit sta
tum esse contrario nisi res facte sint sacre allegat
Bar. in dicta. l. si. et dicta per se in. c. constitutus.
de religi. domi. et tenendo hoc ad id quod dicebat
qd res ecclesie non alienantur sine solennitate cano
nica. Respondet qd hic non agitur de rebus eccle
sie alienandis sed aduocandis ab ecclesia defici
ente modo. et est perinde ac si tradite fuissent ad te
pus. quo casu post tempus libere possunt reuocari.
Nec videtur ratio quare non possit donator libere
reuocare si reseruauit hoc in sua libertate. s. an eet
locus reseruatiioni hoc esset in sua libera volunta
te hoc asserendi alis posset teneri quod predixit qd
per iudicem ecclesiasticum debeat cognosci an sit lo
cus reuocationi. Ad illud de heretico respondet qd
ibi alius casus est. ideo illud quia ille poterat non

esse hereticus licet sic assereretur. sed in casu pre
missa pactum hoc operatur cui videtur standum per
dictam. l. ii. de pigno. In dubio tamen tutus est qd
fiat declaratio per iudicem ecclesiasticum. ita residet
hic do. Lardi. non tamen expresse nominat illos q
inuenerunt precedentem cautelam in hac dubita
bili qone. sed pro certo videtur qd fuerit dñs. Pe.
de ancha. vt patet hic in lectura sua qui dicit qd pro
opi. Hosti. facit. c. postulasti. §. eo. vbi dispositio q
respicit rem ipsam potest exerceri contra quemcumq
etiam non subditum facientem contra onus enim
tributi afficit rem ideo ad ipsam soluendam tenetur
ecclesia si res peruenit ad eam. c. si tributum. xi. q.
i. et tamen ille cui tributum soluit non habet domi
nium utile vel directum vt in. c. constitutus. de re
ligi. domi. 2. l. impatores. ff. de publica. pro eo etiam
allegat quia pactum appositum in contractu cen
setur esse pars contractus. l. fundi partem. ff. de con
traben. emp. sicut ergo possent partes in totum re
cedere a contractu aliquo non seruato. ita et modi
ficare. l. iuris gentium. §. pretor ait. ff. de pactis. Et
dicit hanc opinionem Hosti. tenere Bart. in re que
non est effecta sacra alias tenet opi. Inno. et addu
cit do. Pet. rationem. certum est enim qd per pa
ctum non retrofertur dominium. l. traditionibus. C.
de pactis. fallit in certis casibus ibi notatis et in. l.
i. C. de donatio. que sub modo. Si ergo per non ob
seruantiam promissorum dominium vel possessio
que sit ecclesie non reuertitur ad priuatum non vi
detur sibi licitum iniicere manus in ea pro hoc etiam
allegat. l. i. ad si. 2. l. sequente. ff. de rebus eoz. vbi si
vendo rem minori et conuenio secum vt sit mihi ob
ligata deinde trado sibi nunquid talis conuentio
valebit dicitur ibi qd non quia potentius agit priu
legum et ius comune qd pactum circa res que ius
priuilegij munite sunt vbi ergo pactum concipere
tur tale qd possessio et dominium propter non obser
uantiam promissorum reueteretur ad priuatum ipso
iure tunc procul dubio vera credit esse opi. Hosti.
Sed quo modo fiet hoc per pactum qd possessio et
dominium retransferat remittit ad nota. per Bart.
in. l. qui absentis. §. si quis possessionem. ff. de acqui.
posses. quibus sic conceptis putat opiones Hosti.
veram als pro opione Inno. multum vrgent rati
ones et iura predicta. ita residet hic do. Petrus. et
sic ab eo tradita est cautela relata per do. Lardi.
Sed idem do. Lardi. in repetitione. c. perpendi
mus. §. de sent. excō. in. xxvii. colū. dicit se consu
luisse in contingencia facti in ciuitate Histozij vbi
vigeat statutum qd donatio sit ipso iure nulla nisi
fuerit denunciata infra mensem potestati Histozij
fuit res donata ecclesie sed non fuit denunciata
potestati vt disponit statutum fuit dubitatus si li
gabat ecclesiam. et dicit si pars potest apponere le
gem rei sue vt in dicto. c. verum. de condi. apposi.
non ne multo fortius et statutum populi argumēto
autem multo magis. C. de sac. sanc. eccle. quia quic
quid potest fieri pacto fortius poterit fieri statuto
vt est glo. singularis in rubrica. E. de decretis de
cur. li. x. et tex. melior de iure in. l. generaliter. C. de
fiduciis. et est elegans extensio ad dictum Inno.
Hosti. et sequatium vt illud quod dicitur hic in pa
cto priuati hominis extendatur ad pactum vniuer
sale vt est statutum populi dicit tibi do. Lardina. qd

27

dictum Inno. hic est valde singulare & refert hanc cautelam domini Petri non tamen nominatum al legat nomen eius & putat dictum Innoc. posse simpliciter defendi. nam forte ecclesia negabat pactum esse vel erat dubium de forma pacti quia dicit ecclesia q non est sic late intelligendum vel q et fuit renuntiatum. & multa similia possunt opponi. Item ex quo res est facta ecclesiastica non debet in manus laici reduci sine auctoritate iudicis ecclesiastici cum res ecclesie non alienantur ab ecclesia sine magna causa & cum decreto. c. i. de rebus eccle. non aliena. li. vi. Nec autem reuocatio & si non sit proprie alienatio habet tamen instar alienationis. Pro hoc etiam quia bona hereticis que ipso iure sunt confiscata laicus iudex non apprehendit ante declarationem ut in dicto. c. cum secundum leges. dicit de hoc fore casum singularem in dicto. c. cum dilecti. ibi enim fuit propositum extare casum reuocationis antequam reuocatio fieret fuit primo decisum per iudicem ecclesiasticum quid iuris. sed illud de precario dicit procedere in alio q in ecclesia. & est utile valde ipsi tradenti sed in ecclesia non rationibus premissis. Et sic licet hic do. Card. transeat cu cautella dicit Petri tamen in dicto. c. perpendimus. tenuit contrarium. dicit tamen tenendo q teneat dictum pactum precarij & quo ad ecclesias modo predicto q multo fortius debet tenere statutum dans formas traditioni antequam res transeat ad ecclesiam sed etiam tenendo q requiratur iudicium ecclesie precedens dictam Inno. putat fore verius rationibus premissis. Dicit postea variando adhuc idem quia sufficit q habemus hoc q in traditione rei potuit adduci certa forma per laicum quod expresse probat dicta. c. cum dilecti. & c. verum. non enim apparet quare non eodem modo possit statutum dare formam rei tradende in ecclesiam. Item ratio que fit de privilegio ecclesie nihil videtur vrgere. non enim p iudicat statutum ecclesie in casu prefate qonis nec facit ecclesiam incapaces sed potius laicos reddit inhabiles ad alienandum nisi seruata certa forma & ita residet pro certo varius & mutabilis homo est. Sed Bar. l. i. si quis curialis. C. de epi. & cler. dicit se illum tex. allegasse in verbo manus. motus contra Inno. hic q licet possessio transeat i ecclesiam tamen potest propria auctoritate ingredi possessiones per illum tex. & sic probat contrarium eius quod voluit Inno. hic. & remittit se ad dicta sua in l. creditores. C. de pigno. & etiam Bald. in dicta. l. si quis curialis. dicit esse casum contra Inno. hic. & ulterius allegat contra Innoc. auten. de alienatione & emphi. §. i. & c. cum dilecti. de dona. & etiam Saly. ibidem transit simpliciter cum dicto Hosti. & Jo. an. hic danoato deo Inno. et idem Saly. in dicta. l. ii. C. de pigno. in. x. qone tangit & refert dictum Inno. hic & opi. Hosti. & Jo. and. et concordiam datam ibi per Bart. cum qua transit simpliciter vt relator & mendicus. sed Raphael fagosus in dicta. l. si quis curialis. dicit q illa lex no est contra Inno. quia non loquitur quando res facta est plene ipsius ecclesie & dominium eius est translatum vt est in casu Inno. ibi enim loquitur in curiali qui factus est clericus que ordinatio nulla est & sic non est iste translatus in clericum vt habetur i auten. sed nec curialem. C. de epi. & cler. Item tunc

25

demum licet manus iniicere cum deest copia pre sidis ita ibi intelligit glo. & ad dictum. c. cum dilecti. responderet Rapba. q nihil facit secundus quod glo. ibi intelligit. & ad. §. i. in auten. de aliena. & emphi. responderet quia loquitur quando res non erat facta ecclesie. & sic tranfiuit Raphael cum doctrina Inno. hic. Sed pro dicto Inno. nihil allegat. Adibi videtur q opinio Inno. sit multum rigorosa & detrahatur iuri dominoz & det materiaz ecclesijs inbiandi & anbeladi ad ista temporalia miserrima quod esse no debet vt in. c. ex parte. de censibus. Et adduco contra Inno. & sequaces eius. l. si quis ita. C. de pactis inter empto. & vendito. vbi valet pactum q in fundo quem vendo vel dono non fiat capella vel monumentum. Glo. ibi querit quid si fiat ecclesia vel monumentum & sic deueniatur contra pactum. dicit q tenebit quod fit in contrarium sed agetur ad interesse. Bal. tamen ibi dicit q est dare modum & viam vt no valeat illud quod fit contra conuentionem videlicet q illa conuentione fiat coram iudice & iudex interponat decretum & decernat de partiam voluntate irritum & inane si in contrarium fiat. l. si quis sciens. ff. de contrab. empti. Vel hoc fiat coram ancianis ciuitatis & ipsi de voluntate partium statuunt & inbibeant argu. l. seruis hac lege. ff. de manumissio. Ecce nunc q licet fiat ecclesia in loco prohibito ex conuentione partium tamen non valet si in contrarium fiat quando a iudice est interdictum. ergo idem dicendum quando a parte ipsa interdicitur apponendo clausulam q si aliter fiat possit propria auctoritate recuperare rem donatoz. & hoc casu idem operabitur expressa conuentione per illam. l. si quis ita qd operabitur auctoritas superioris. & sic videtur ibi casus confundens doctrinam Inno. & etiam confundens concordiam Bart. Et si quispiam opponit amice istud pactum est contra libertatem ecclesie & contra publicum bonum. de primo est casus in auten. cassa & irrita. C. de sac. sanc. eccle. De secundo est casus in. l. i. §. ius publicum. ff. de iusti. et iur. Consistit enim ius publicum in sacris & sacerdotibus quia ad hoc respodeo q illa contraria habent locum in statutis vniuersozum & vniuersaliter factis que presumuntur facta in derogationem libertatis ecclesiastice secus in pactis priuatorum vt probatur in dicta. l. si quis ita. & in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verbo. obligat. & hec est bellissima responsio data a domino Abba. in dicta. l. si qs ita que est memoratu digna ad limitationem dicte auten. cassa. & similia iurium. Et per hanc responsionem confunditur dictum domini Card. de quo tantum gloriatus est in repetitione dicti. c. perpendimus. in quantum vt superius rettuli voluit q si factum priuatorum hoc facere potest multo fortius poterit facere statutus populi argumeto eius quod voluit glo. que reputatur singularis in rubrica. C. de decretis decurio. lib. x. pro qua est tex. melior de iure in. l. generaliter. C. de fideiusso. quia respodeo licet regula sit q plus possit statutum populi q pactum priuatorum. nihilominus vbiqz statutum tendit ad derogationem ecclesiastice libertatis no tenet. sed pactum priuatorum in re sua propria factum non videtur tendere in derogationem ecclesiastice libertatis vt est casus in dicta. l. si quis ita.

26
nec videtur casus alibi similis. et redditur ibi ratio
vina quare valeat. et sic valet et tenet pactum ut res
prophana non eximatur a iure humano ut ibi est ca-
sus. ergo non poterit ibi fieri ecclesia. et si fuit appo-
situm pactum quod casu quo contrarium fieret posset res
recupari propria auctoritate et per consequens ut ibi
casus destruens concordiam Bart. et confundens
illam doctrinam domini Lard. tene menti quia per alii-
quem ille textus non fuit allegatus contra Inno. bar-
et sequaces sed est mea inuentio. Et contra Inno.
et sequaces adduco in simili singulari textus. In lectu-
ram pisanam in l. si creditor. §. si. ff. de distrac. pig.
de quo textus. facit magnam festum Bart. i. l. si ita qd. §.
ea lege. ff. de verbo. ob. et in pluribus alijs locis re-
latis a me in rubrica de reb. ec. non alie. vbi probat
quod reservatio iuris quam quis facit sibi in re quam ven-
dit vel alii alienat facit rem inalienabilem. ergo eodem
modo dicamus quod reservatio iuris quam quis facit in re
quam donat ecclesie faciat rem inalienabilem. et per conse-
quens non poterit fieri ecclesia consecrata ut dicebat
Bar. et quod remanet obligata illi donatori non ut ef-
fecta sanctum sanctorum domino ut dicebat Inno. et per con-
sequens ratione illius iuris et ratione pacti de ingrediendo
propria auctoritate poterit propria auctoritate capi
liquidato prius quod res inciderit in commissum tene menti
quod pro certo graue est his temporibus adducere nouum
in hoc pelago cum in deterius data sint ingenia mo-
derna. Adduco vltimum Inno. et sequaces sing.
et mirabilem textus in l. accepta. C. de usur. vbi. Bal. et
Saly. dicunt post Bar. illum textus. fore sing. quod pro pecu-
nia deponat apud aliquem pro defectu creditoris non
volentis recipere illam pecuniam quod depositarij licite potest
deponenti restituere quod est verum Inno. an. cre-
ditor petierit vel denunciaverit depositario ut sibi sol-
uat. quod cum ius utile sibi spectat sua denunciatio facit
ut alij deinceps soluere non possit. ar. l. ii. C. de no-
ua. et si de facto debitor recuperat fingitur non deposu-
isse. Multo fortius in casu nostro fingitur non donasse
quam sibi reservauit ius per istum textus. coniuncta. d. l. si cre-
ditor. §. si. Si ergo fingitur non donasse sequitur quod pro-
pria auctoritate poterit recuperare rem suam. Et per ista
ut Inno. non bene dixerit. dicit tamen prius liquidari pa-
ctum non esse seruatum ut iam dictum est tene menti ista.
quod suo tempore dabit tibi de lacte et lana. Sed quo
ad illud cum dicunt quod prius cognosceret per iudices eccle-
siasticum si modus aut conditio seruatus fuerit. Circa
hoc ego do vobis doctrinam iudicio meo valde ex-
posita. istud iudicium quod modus non fuerit seruatus est iudi-
cium preparatum quod aut sequatur postea pensio est iudicium
preparatum. Adodo arguo sic ille qui est iudex iudicij pre-
parantis dicit esse iudex iudicij preparati. l. incerti.
C. de interdic. l. ordinarij. C. de rei vendi. et idem pul-
chre dicit ibi Bal. quod si peto absolutionem a iuramen-
to dicturus postea in iuramentum fore usurarium quod debeo
petere absolutionem a iuramento coram illo iudice co-
ram quo dicturus sum instrumentum illud fore usu-
rarium. et facit quod voluit Jo. caldar. in consilijs
suis in ff. de foro. 2pe. consil. ij. Ita videtur dicen-
dum in proposito quod ista declaratio est fienda per iu-
dicem ecclesiasticum quia videtur esse iudicium pre-
parans. et idem si non fuisset apposta illa clausula aucto-
ritatis proprie fuisset habitus recursus ad iudices
ecclesiasticum in hoc iudicio preparato bellissima
per Jo. est conclusio hec. Ultimo querit Hosti

27
vtrum vasallus recognoscendo non dominum in dominum fa-
ciat aliquod preiudicium domino concludit Hosti.
si certum est ecclesiam fore dominam de facto tamen
vasalli recognoscunt imperatorem in dominum vel alium
dominum secularem si recognoscunt ex malicia et proba-
bitur hoc ex fama loci arg. c. preterea. de testi. quod ta-
lis recognitio non preiudicat ecclesie alius in potesta-
te vasalli est subtrahere se domino quam vellet nisi non pre-
iudicabit hec recognitio in proprietate et hoc est pla-
num. c. cum sup. de re iudi. l. i. §. si quis. ff. ad carbo.
Pro certo ut istud fore mirabile iudicio meo quia
malicia consistit in animo qui recte probari non potest
ex regula verius. ff. de proba. insti. de actio. §. alie.
in glo. et in. c. statutum. §. assessores. de rescrip. i. vi.
et tamen per famam loci probatur malicia. Ego addu-
co quod pulchre voluit Bar. in. l. celsus. ff. de usu
cap. vbi voluit quod per famam probatur mala fides
Bal. in. l. super longi. C. de prescrip. lon. tempo. et
per dominum Abb. i. c. si diligenti. de prescrip. sed in pos-
sessione dicit Hosti. quod non preiudicat domino hec
recognitio. In aliquibus regionibus stetur reco-
gnitioni quo ad possessionem. sed primus est equus
et iustus. quia qui perdit possessionem aliquando
perdit insimul proprietatem. l. si. C. de rei vend. l. si
is qui destinavit. ff. eo. c. sepe. de resti. spo. quod plerumque
domino Anto. per. l. si. C. de acqui. posses. et quia patien-
tia possessi non potest creare quasi possessionem ad
preiudicium domini nisi de patientia possidentis ut
no. Inno. in. c. ij. de in inte. resti. et in. c. olim. el. ij.
de resti. spo. In secus quam agitur de acqrenda posses-
sione corporali mera. l. ij. §. seruus. ff. de acq. poss.
et quod notatur in deo. c. olim. et per hoc non preiudicat
quo ad iurisdictionem quia sequitur possessio
nem. c. consultationibus. de iure patro. c. ceter. s. de
iudi. Et si reuocetur in dubium an mala fide fecerit.
de hoc cognoscat iudex ordinarius. l. ut liberis.
§. si quis ex seruitute. ff. de libe. ca. l. et ideo. l. nec si
volens. l. nec obmissa. l. ea que. C. eo. et. ff. de liber.
agnoscen. l. si quis a liberis. Quandoque recognos-
cit imperatorem in dominum bona fide ut si non
ab episcopo sed ab impatore asserat se tenere. Ho-
sti. dicit quod dato quod tunc recognoscat feudum ab il-
lo qui tunc dominus non est quo ad possessionem
parat preiudicium. l. i. §. iulianus. ff. de libe. agnos.
l. etiam. ff. de probatio. non tamen preiudicabit quo
ad proprietatem. l. non nudis. C. de proba. hoc intellige
domino sciente et patiente. Nec obstat no. in. c. ij. de in
reg. resti. et. d. c. oliz. el. ij. de resti. spo. et hoc casu si
impator in bona fide exercitum iurisdictionis spe-
ctat ad eundem tanquam ad bone fidei possessorem. c. consul-
tationibus. de iure patro. c. querela. de elec. c. in lris.
de resti. spo. c. cum ecclesia sutrina. de ca. poss. et prop.
c. cumana. ecclesia. de elec. c. ceter. de iudic. Idem
esset et si vasallus impatoris recognosceret eccle-
siam in dominam et potest esse casus de hoc hic Inno. d. Anto.
quod forte vacante ecclesia erat dubium an bona fide an
mala fide recognosceret. quoniam est dubium quem recogno-
scat vel quis sit dominus feudi. et glo. relata ad textus. ut di-
cere quod cognosceret dominus seu ecclesia de hoc dubio quod est
falsum. c. ceter. s. ti. i. ne sit iudex in ca. propria cogno-
scet ergo ordinarij vel spectens. nec tractabit hec
quod vacante sede sed ea instituta et si appareat quod re-
cognoscatur in dominam vel sit domina vbi neuter
recognoscatur ipsa recognosceret alias non. Et de

20

hoc loquitur hec decretalis secundū dominū An-
 to. qui ita quiescit. sed de. Cardina. dicit hic q̄ ve-
 rius videtur esse q̄ si vasallus recognoscit feudum
 a nō domino. dūmodo non agat infideliter priuat
 dñm possessione feudi z remittit ad dicta per se in
 d.c. olim. el. iij. de restitu. spolia. z ita residet. Tu
 vero pondera qz rex. in. l. inuitus cuz glo. sua. ff. de
 fideicō. liber. probat q̄ subditus non potest per do-
 minum alienari in alium ipso subdito inuito. z in-
 telligitur tam quo ad proprietatem q̄ quo ad pos-
 sessionem ex quo rex. cum glo. sua videtur dicen-
 dum q̄ eodem modo non poterit subditus dare se
 alteri domino ipso suo naturali domino inuito arg.
 illius rex. quia dominus z vasallus nō debēt ad im-
 paria iudicari. c. i. de forma fidelitatis qz sicut va-
 sallus debet esse fidelis domino. Ita z dominus
 debet esse fidelis vasallo iuxta illud domicij ora-
 toris car inquit ego te habeam in principem cuz tu
 non habes me in senatorem. c. esto subiectis. xcv.
 distin. Et adduco qd̄ voluit Petr. de ancha. in. c.
 ad questōes. de rex permutati. z quod habetur in
 c. i. §. similiter de lege coradi in vsibus feudozum z
 quod voluit Dy. in. l. i. §. i. ff. so. matri. z ibi Bar-
 to. z alij. z Ly. in. l. i. C. de nouat. z Bald. in. l. im-
 perialem. §. preterea. de probi. alie. feu. per Sede. et
 in. c. i. §. i. in tit. quo tempore miles i vesti. pe. de. z
 in. d. c. i. §. similiter. z in. c. i. d̄ capi. qui cur. ven. z id̄
 dixit idem Bald. in. d. c. i. §. i. quo tempore miles q̄
 si dominus vult terram suam subijcere alteri do-
 mino admittetur contradictio hominuz z maxime
 si dominus velit alienare partem z partem retine-
 re quia interest subditorum non habere tot domi-
 nos vel forte tot lupos qui sanguinem populorum
 excoziant. Et faciat quod voluit Bald. in. l. ij. C.
 de donatio. z in cōmento. l. i. ff. de rerum diuisi. q.
 xxij. z ideo dixit Dy. in. d. l. ij. §. i. ff. solu. matri.
 q̄ sicut dominus non potest alienare subditos ipsis
 inuitis ita non potest vasallus se dare alteri domi-
 no inuito quinimo plus videtur de iure dicendum
 q̄ illo casu vasallus diceretur proditor per elegan-
 tem tex. l. fi. C. de acquir. poss. Et adduco qd̄ pul-
 chre voluit Bald. i rubz. d̄ cā poss. z proprie vbi di-
 cit q̄ est reperire possessozium in vasallo ad domi-
 num. z econtra. z ad hoc allegat. c. i. de forma fide-
 litatis. Et adduco quod voluit idem Bald. in. c. i.
 de resti. spoli. vbi querit vtrum baro possit suos ho-
 mines obligare vt aliquod ius queratur in psonis
 eoz z decidit q̄ nō p nota. in. l. inuit. ff. de fideicō.
 liberta. z p glo. in auct. vt nō fiant pignoz. Sed po-
 ne inquit duo barones faciunt paces z eozuz hoses
 cum ipsis faciūt pacē pro se z hoibz suis. postea dñ
 rapat dñm fregerunt pacē. vtrū hoses ipoz reicidat
 in guerrā. refert Archy. in suo rosario tenere q̄ non
 z idē dicit esse i feudatarijs q̄ p paces absoluti sūt
 argu. l. fi. ff. de pac. l. cum hermes. C. loca. z adduco
 Bald. in. c. licet cām de probati. vbi dicit q̄ nō pōt
 subdit? cōfiteri se esse cēsualē alterius. seqtur ergo
 q̄ nō potest recognoscere aliū in dñm. Facit qd̄ vo-
 luit Inno. z alij in. c. fi. de maioz. obe. vbi dicūt p il-
 lū tex. q̄ superior nō pōt facere compositionē i pū-
 diciū sui subditi sine ei? cōsensu. ergo ita dicam?
 ecōtra q̄ nō possit subdit? facere cōpositionē i pū-
 diciū dñi sui. z p psequens multo min? nō recogno-
 scere aliū in dñz. z quod voluit Inno. in. c. auditis

29

de pscript. z ideo dixit Bal. pulchre in. l. nec si vo-
 lens. C. de liber. ca. q̄ si rex francie facit aliquā ciui-
 tatem p̄fiteri eē suā z sibi fidelitatē iurare cū sua nō
 sit q̄ talis confessio hominum z iuramentam non
 valet. z idē dicit in papa z iperatore qz reducūt ad
 instar tyrāni. ideo dixit q̄ si ciuitas perusina nō eēt
 ecclie. ro. oīa infra in p̄trarium facta eēt cassa z ir-
 rita q̄ dixit eē not. ergo eodē mō dicam? q̄ si ciui-
 tas subicit se alio dño q̄ nō p̄fudicat dño i petito-
 rio vel possessozio. z adduco qd̄ voluit Bal. in. l. ex
 hoc iure. ff. de iusti. z iur. in. ij. q. vbi querit an regē
 intolerabilē pp suas iniusticias z facientē tyrāni-
 ca subditi possint expellere v? q̄ possint p id qd̄ hē
 in. l. ij. ff. d̄ origi. iur. nā malus rex tyrānus fit. Itē
 vnusqz pōt propria salutē tueri. l. vt vim. ff. de iu-
 sti. z iur. Itē a quo. remouēt effect? noīs d̄z remo-
 ueri ipsuz nomē vt dignitas. facit. c. admouere. xxx
 ij. q. ij. z ibi dicit glo. si re priueris nec nomē habe-
 re mereris. reatus. n. oēm adimit honorē. l. quotiēs
 C. vbi sena. vel clari. p̄trariuz dicit esse verius q̄
 subditi nō possunt derogare iuri superioris. ideo li-
 cet de facto expellat tamen superior nō amittit pro-
 priaz dignitatē. vt. l. moueor. C. d̄ seruis expel. q̄ te-
 nebitis menti propter multos inclitos reges iustos
 z sanctos expulsos de proprijs regnis. vt nostro tē-
 pore vidimus z per psequens nō videtur recte loq̄
 Hostien. qz etiam nō perdunt possessionē. licet d̄ fa-
 cto hoc venit z adduco rationem iudicio meo inco-
 uicibilem quo ad dñm feudi. nam vasallus non est
 subditus dñi respectu nudi exercitij iurisdictionis
 vt probatur in. l. imperialem. §. preterea de probi.
 alie. feu. per Sede. z plene per Bart. in. l. i. §. z post
 operis. ff. de oper. no. nand. z dictum fuit plene in. c.
 cetex. s. de iudi. z in. c. ex transmissa. s. eo. vnde posi-
 to q̄ iudex rōne nude iurisdictionis possit p̄iudicare
 suo superiori quo casu procedat dicta Inno. q̄ not.
 Inno. in. c. sub orta. d̄ re iudi. nō tñ poterit subdit?
 nō rōne nudi exercitij iurisdictionis. vt ē vasall? re-
 spectu feudi. z lz Inno. in. d. c. olim. dixit q̄ si dñs
 sciret nō p̄diceret q̄ ei? vasall? obediret alij q̄ dñs
 p̄iudicafit sibi nisi muletaret vasallū vt alij protesta-
 ret de iure suo. arg. c. si iust? met? de app. vij. q. i. c.
 pontifices. qz fortenō v? bñ dictū. nā dñs nō facit
 aliquē actū positiuū p quē videat sibi p̄iudicare. er-
 go stam? i regla q̄ i actu p̄iudicali z vituposo ta-
 cēs nō v? p̄sentire. vt dixit Innocē. in. c. in genesi d̄
 elec. s. cadere a iurisdictionē ē dānū z d̄trimētū ho-
 noz. honor. n. ē hēe iurisdictionē. c. vt d̄bit? d̄ app.
 l. oēs honorē. C. qñ prouo. n̄ ē neces. z lz Inno. quē
 oēs sequūt i. d. c. oli. el. ij. dixerit q̄ vbiqz act?
 p̄sistit i faciēdo faciēs p̄sumit facere ato obediēdi.
 sec? si act? p̄sistit i nō faciēdo. qz n̄ p̄sumit aius obe-
 diēdi cū quo dicto trāseūt oēs vsqz ad hāc horam
 Bald. tñ magnificiēs hāc doc. Inno. i. l. libri. in. i.
 col. C. d̄ op. lib. ausus est limitaf nisi mādās probi-
 buisset qz tūc p actū n̄ faciēdi v? p̄stari obediētia q̄
 dñm fuit icognitū oib? scribētib? modernis i. d. c.
 oliz. s. isto mane legēs. d. c. oli. dixi q̄ i. l. absolutio-
 nē. C. d̄ re. iud. i. v. quolibz. mō erat tex. prohibiēs i
 profundū illd̄ dictū Inno. ibi. n. d̄z q̄ quocūqz mō
 obediat sine faciēdo siue nō faciēdo v? p̄sentire q̄ te-
 ne mēti qz ē nouū z ē iuētio mea. Si aliqd̄ boni di-
 xim? hic dem? gliaz altissimo deo cui gliafit z spe-
 riū. d. Andreas barba. Ad eccl. vij. vj. die Junij.

Cum sit generalc.

Hoc intendit scōs do. Cardina. Personę ecclesie malefactores suos tanq̄ sacrilegos possūt vtroque foro cōuenire. b. d. Primo ponit regula. Secūdo ponit exceptio. ibi vtz ille aut tres rōnes ponit pro exceptōe. scōda ibi i fauorē. tertia ibi q̄ sacrilegi. s. h. in do. Petr. d. Anto. z. d. Abb. sūmar sic Malefactoris ecclesie pnt i vtroq; foro p̄uiri. b. d. Tu pōdera p. q̄ do. Car. v. i. p̄opare istū tex. ex eo. qz dicit q̄ malefactores ecclesie sūt tāq̄ sacrilegi nam dictio tāq̄ ē dictio ip̄oparet. vt i. c. prout d̄ do. z. p̄u. z. in. c. sepe. de resti. spol. l. i. ip̄opie sit nota veritatē et p̄oparet. vt ē gl. maḡa i. c. parochianos de decimis iuxta illud euangelicum. quasi genitus a patre. sed surripientes bona ecclesiarum vere sunt sacrilegi z etiam homicide. vt in. c. qui christi pecuniam auferit surripit aut interceptit. xi. q. i. z etiam iste tex. reputat eos sacrilegos. ergo vere sunt sacrilegi. Secundo pōdero q̄ cōmune sūmarium doctorum nimis restringit istum tex. nam restringit illum ad ecclesias z non bene quia non solum loquitur aperte de ecclesijs sed etiam de locis venerabilibus vt sunt publica hospitalia z similia loca pia de quibus habetur in. c. si. de testa. z in. c. ij. de consuetu. vtrouque videas que ibi dixi. Itē iste tex. loquitur in laicis z emanauit in odium laicorum quia cum male facerent ecclesijs z pijs locis volebant conueniri coram iudice eorum laico. z iudex eorum laicus erat negligens in ministrando iusticiam rectoribus eorum d̄ ipsis laicis ergo non debuit sūmari iste tex. ita large quia ex sūmario ita largo sequeretur q̄ clerici malefactores ecclesiarum possent conueniri coram laicis z sic in vtroq; foro q̄ esse non debz. ergo quo ad clericos non procederet sūmarium commune doctorum q̄ ostendo hoc modo. Exceptio fit a regula. l. i. ff. de regu. iur. xxxij. q. vii. c. dominus. l. in his. ff. de legibus. cum siml. sed hic ponitur regula q̄ reus cōueniatur coram suo iudice z ab ea fit exceptio vt laicus malefactor ecclesie possit conueniri coram iudice ecclesiastico. ego regula est q̄ debeat conueniri coram iudice suo laico z ab ea ponitur exceptio ergo exceptio erit de laico. Quinimo ex sūmario doctorum videtur q̄ insimul possit conueniri coram laico z coram ecclesiastico q̄ non est dicendum. Ideo coram venia dixerim non bene sūmarunt tam z si indignus iuris interpres sim. ergo debet sūmari sic videlicet laici malefactores ecclesiarum z p̄iorum locorum cum sint sacrilegi possunt conueniri coram quo iudice eorum maluerint rectores. Nota ibi cum sit generale quia debet exponi idest regulare quasi dicat regula iuris disponit z sic probat iste tex. q̄ deesse regule est q̄ sit generalis facit. l. regula. ff. de iur. z fac. ignor. l. i. ff. de legibus. iij. distin. s. erit autem lex. non enim de raro contingentibus fit regula. c. de siracusano. xvij. distin. c. diuersis fallacijs de clericis coniugatis. l. nam ad ea. ff. de legibus. Et si quispiam adducat in contrarium. c. litteras de sponsa. in puberum. z. c. factum de consecratio. distinct. iij. z. c. in canonicis. xvij. distin. z. l. antiqui. ff. si pars hereditatis petatur. z. l. si pater. ff. d̄ soluti. Solue q̄ prima iura apponunt re-

gulam. sed secunda iura apponunt fallentias. vide glo. meliorem de corpore iuris in dicto. c. litteras. Nota ibi forum rei regulam q̄ actor sequitur forum rei z ad hoc quotidie allegatur iste tex. secundum dominum Cardina. Facit. c. si clericus laicum supra eod. z ibi ponuntur concordantie. z in. l. iuris ordinem. C. de iurisdictione. om. iudicum. z procedit hec regula secundum dominum Cardina. vbi de libertate vel fuga serui queritur. c. ij. de seruis non ordi. in glo. ij. Facit quod habetur in. l. vis eius. C. de probatio. z in. l. i. s. sed per eum. z. s. per seruum qui in fuga. ff. de acquiren. possessio. z quod habetur in. c. ex transmissa. z in. c. ex parte. de resti. spolia. z in. l. i. C. vbi causa status. z refert ibi Jaco. butriga. se vidisse illam. l. praticari in quodam canonico regulari qui ab ordine suo aufugerat. nam eius prior dicebat se eum excommunicasse z omnia fecisse que poterat vnde impetrabat brachium seculare vt eum caperet nam propria auctoritate potuisset eum capere cum illum possidebat. l. que admodum. s. magistratus. ff. ad. l. acquil. z quia capit fugituum. l. ait pretor. s. si debitorem. ff. que in frau. cred. z quia capit non vt sibi habeat sed ad iudicem ducat. l. i. C. si quis decuriali vel coartali et sic ad iudicem proprium erit remittendus quod tene menti pro vxore fugitiua z pro filio fugituo. z adduco ad predicta. c. iohannes. de regular. Nota ibi sepe q̄ iura adaptantur ad ea que sepe z frequenter veniunt z non ad ea que raro de quo dicitur vt dixi. Facit pulchrum dictum Barto. in. l. seyo. ff. de annuis lega. vbi dixit q̄ licet procurator possit facere ea que dominus facere consuevit. vt in. l. vel vniuersorum. ff. de pigno. actio. tamen intelligitur de his que frequenter facere consueuerat. secus de his que mille vicibus vna vice faciebat. tex. est de hoc singularis. in. l. fistulas. s. frumēta. ff. de contrabenda emptio. z facit quod voluit Barto. in. l. sed z si quis. s. questus. ff. si quis cautio. z ex hoc do tibi nouam limitationem ad singulare dictum Innocen. in. c. gradu. de supp. neglig. prel. lib. vj. vbi dixit q̄ tutor illustris pupilli potest exercere liberalitates s̄m quod consuevit illustris dignitas pupilli. vt in. l. tutor secundum dignitatem. ff. de administratio. tuto. vt procedat in his que frequenter fieri solent ab existentibus in illa dignitate. secus si raro. Et ex hoc sequitur limitatio ad. c. q̄ translationem. de officio delega. vbi legatus de latere potest facere ea que papa consuevit committere alijs legatis de latere vt intelligatur de his que frequenter cōmittere solet. secus de his que de raro. tene menti hec. Nota ibi sunt remissi q̄ iudex in exhibenda iusticia non debet esse negligens. xxij. q. ij. c. dominus noster de quo dicam in glo. ij. negligentia enim mala est z nociua refert bellissime Bal. in. c. si. in. s. i. supra de elec. q̄ in hostio camere incliti regis Roberti erant scripti isti versus vulgares litteris aureis. Negligentia par de dāno ancho fano doman fano cauera altrui fora de guadagno. z ideo scribitur apud Liuium de secundo bello punico q̄ moza vnus diei satis creditur saluti fuisse imperio ita q̄ si Hannibal carthagenensis non fuisset negligens per vnum diem subiugasset imperium romanum. Et ex hoc colligit hic dominus Cardina. q̄ iudex negligens

3
facere iusticiam grauat partes et sic appellari potest
sicut eum a neglecta iusticia. et refert se dixisse in .c.
qualiter. supra de iudici. Ego adduco tex. contra
eum in indiuiduo in .l. si. §. illud. C. de tempo. app.
in ver. tarditatem iudicis in querelaz deducere vbi
est casus peregrinus quod a tarditate iudicis non ap-
pellatur sicut Bal. ibi. sed debet adiri superior per
simplicem querellam quia differre proprie non est
grauare. et allegat in argumen. l. quoniam in priori-
bus. C. de inofficio. testa. et c. i. de milite vasa. qui.
contumax est in vrbibus feudo. et idem voluit in .l. si
si per pretozem. §. ait pretoz. ff. ex quibus cau. ma-
iores in inte. resti. et refert hoc voluisse Guil. de cu.
ibi. et idem voluit etiam idem Bal. in .c. per tuas.
de testi. et idem sentit Barto. in .l. quauis. ff. de da-
no insec. vbi dicit quod propter iudicis negligentiam re-
curritur ad eius superiores. et pro ista opi. allego ca-
sum in indiuiduo in .c. ex conquestione. infra de re-
stitu. spoli. vbi habetur quod propter iudicis negligen-
tiam fuit transmissus nuncius ad papam. et per con-
sequens probatur ibi quod a tarditate iudicis non ap-
pellatur. Et si quispiam opponat quod imo ibi appel-
latur ad papam. ego respondeo quod non appellauit ex eo
quia negligebat sed appellauit ex eo quod iudex per-
uerterat ordinem ergo. Sed contra ista ego allego
elegantem glo. in .c. i. de mutuis petiti. que dicit quod
a negligentia iudicis appellatur. et etiam allego ra-
tionem inconuincibilem hoc modo vbiunq3 ali-
quis grauat appellare potest. c. omnis oppressus
ij. q. vj. ideo dicimus quod appellatio est introducta ad-
uersus iniqua grauamina. l. i. ff. de appellatio. sed
tarditas iudicis inducit grauamen. iste est casus in
d. c. ex conquestione vbi grauabatur ex eo quia iudex
non restituerebat sibi maritum ergo et per hoc pfun-
ditur quod voluit Petrus de ancha. Guil. de cu.
Barto. Bal. et sequaces. vide que dixi in .c. qua-
liter. supra titu. i. et ista menti comenda. Et col-
ligit hic do. Petrus ex eisdem verbis quod negligen-
tia iudicium secularium dedit causam huic priuile-
gio modificandi regulam illam quod actor sequatur
forum rei. et licet cessaret hodie causa constitutio-
nis. videlicet negligentia iudicis secularis non tamen
cessaret priuilegium vt in simili dicim3 de calphur-
nia turpissima femina que causam dedit edicto. l. i.
§. pueritiam. ff. de postula. Nota ibi fauore eccle-
sie est in roductum quod fauendum est ecclesijs. s3 do.
Lardi. hic allegat. c. i. et per totam. supra de in iu-
tegrum restitu. ego allego. c. religiosam. xij. q. ij. et c.
si. de testamen. et l. id quod pauperibus. C. de epi-
sco. et cleri. et c. super prudentiam. xij. q. ij. et l. sunt
et persone. ff. de religio. et sup. funerum. ego limito ni-
si ita faueret ecclesie quod alij. pararetur iniusticia quia
tunc non esset ecclesie fauendum. Et adduco elegan-
tem tex. in .c. ex tenore in versi. ita sumus viduis et
pauperibus in iusticia debitorum quod alijs iniusticiaz
facere non debemus infra eodem quod notabis con-
tra multos obstinatos religiosos inbianes tempo-
ralibus quod esse non debet. vt in .c. ex parte de cen-
sibus quod omnia vellent transferre in ecclesiam con-
tractura et iudicio alioz. et adduco tex. i. l. si quis pre-
sbyter. C. de episco. et cleri. vbi Bal. in tertio no-
tabili colligit quod ecclesia est cultrix iusticie non vult
iuri alterius preiudicare. et ideo dicit esse argumē.
quod ecclesia in preiudicium patroni layci non possit

760
4
erigi in collegiatum. Facit. c. nobis. de iure patro.
et ibi per scribentes. facit tex. melior de corpore iu-
ris in .c. i. §. diuersum. in titu. de alienatione feudi.
et quod notatur i. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verb.
obliga. et quod voluit Bal. in .l. si ea lege. C. de co-
ditione ob causam. Nota ibi in exhibenda iu-
sticia quod iudex debet esse paratus exhibere iusticiaz
vnicuiq3. quid autem operentur illa verba peto mi-
hi exhiberi iusticiam. vide. c. cum dilectus. et ibi di-
cta Joannis caldari. infra de ordine cogni. vide. c.
i. supra de officio delegati. vbi plenissime dixi. et fa-
cit illud quod supremo gentium predicatori Pau-
venit in ore p ad romanos. ceteris gentibus grecis
barbaris latinis sapientibus atq3 insipientibus de-
bitor sum. Nota ibi personis ecclesiasticis quod iu-
dices seculares erant remisi in exhibenda iusticia
personis ecclesiasticis. quia ego pondero vnum quod
tibi videbitur admiratione dignum. nam tex. iste in
principio loquitur large de personis ecclesiasticis.
et postea in conclusione loquitur stricte de rectori-
bus ecclesiarum et venerabilium locorum quia iu-
dicio meo est hic casus nouus et singularis quod pro sa-
crilegio commissio competit actio cuiuslibet de eccle-
sia. Et ad hoc adduco peregrinum tex. in .c. si quis
presbyterorum. de rebus eccle. non alie. in ver. qui
buscunq3 ecclesiasticis personis. et facit. c. non lice-
at. xij. q. ij. et quod habetur in .c. constitutus. xij. q.
i. vbi quelibet persona ecclesiastica potest recupera-
re rem ecclesie male alienatam ergo multo fortius po-
terit impetere malefactorum et sacrilegum ecclesie.
et ex hoc infero tibi ad vnum inauditum alias quod li-
cet allegetur glo. singularis in cle. i. de elec. et tex. in
l. pater filium. §. fundum. ff. de lega. ij. et in .l. cum
pater. in .§. dulcissimis. ff. de lega. ij. quod dispositum
legis ampliatur et extenditur ex prohibio legis quia
indubitanter hic est casus ad hoc allegatus a ne-
mine. quia in proemio loquitur in personis ecclesia-
sticis et in conclusione loquitur in rectoribus et pre-
latis quod nihilominus idem erit in qualibet persona
ecclesiastica. et de hoc dabimus gloriam deo prin-
cipi nostro. Nota duas causas notabiles sicut do-
minum Antonium duas causas deferentes causas
ad iudicem ecclesiasticum etiam contra laycum su-
per re ecclesiastica. Prima est quando negligens est
iudex secularis et sic immediate ecclesia supplet ne-
gligentiam iudicis secularis super re ecclesiastica
et ex hoc do tibi limitationem alias inauditam ad
l. si. §. illud. C. de tempo. appella. et ad multa dicta
superiora quod vbiunq3 iudex est negligens recurri-
tur ad superiorem eius vt ibi habetur. sed in casu
huius. c. non recurritur ad superiorem iudicis lay-
ci negligentis. sed recurritur ad iudicem ecclesiasti-
cum quod est mirabile ad limitationem illorum iurium
Secunda causa est quando ita tractatur res ec-
clesiastica quod sacrilegium committitur. et ex hoc col-
ligit hic dominus Anto. quod sacrilegium est crimen
ecclesiasticum. et etiam dicit quod est crimen mixtum quod
dicit esse valde notandum et parere quia talis cau-
sa potest tractari tam coram iudice seculari quam eccle-
siastico et sic non est mere ecclesiasticum crimen sa-
crilegij quia tunc de eo non posset cognoscere iu-
dex laycus. c. vt inquisitioni. §. prohibemus de he-
reticis lib. vj. et sic vterque iudex cognoscere po-
test secundum do. Abba. xij. q. v. c. sunt quedaz.

5
z. l. placet. z. l. si quis in hoc genus. C. de episco. et
cleri. c. si. de penis in vj. vbi secundum do. Abbatē
punitus de sacrilegio per iudicem ecclesiasticum po-
test puniri etiam per secularem saltem in eo qd ex-
cedit allegat quod not. Jo. an. in. c. i. de vsur. lib. vj.
¶ Tu adde qd sacrilegium idem est qd sacrilegium
idest ledere sacrum voluit Inno. in. c. cū pro causa.
de senten. excō. z. glo. in. l. si nundum. C. de furtis. z.
qd possit puniri a iudice layco. z. per consequens sit
mixti fori. allego casum in. l. si cui. §. sacrilegium. ff.
de accusa. z. ibi dixit Barto. qd iudex laycus potest
cognoscere de delicto facto in ecclesia. z. adduco ele-
gantem doctrinam Bal. in. d. l. si nundū. C. de fur-
tis. qd si statutum municipale faciat mentionem de
sacrilegio intelligitur stricte s3 ius civile z. non lar-
ge s3 ius canonicum quia statuta ciuitatis sunt de
iure civili ideo debent intelligi s3 ius civile a quo
confirmantur. l. ij. C. de nozal. sed si esset constitu-
tio episcopalis tunc intelligeretur secundus ius ca-
nonicum a quo dependet. allegat quod in simili est
in. l. si. C. de successorio edicto. ibi autē dicit qd gra-
dus consanguinitatis aliter capitur s3 ius cano-
nicum z. aliter s3 ius civile. ideo statutum ciuita-
tis disponens de gradu intelligitur de gradu vt ca-
pitur a iure civili. Si autem exprimitur a constitu-
tione ecclesiastica intelligitur prout capitur a lege ca-
nonica. z. adduco ego quod pulchre voluit idē bal.
in. l. si quando. C. de inofficio. testamē. vbi dixit in
habilis efficitur habilis ad testandum. ex priuile-
gio principis vtrum intelligatur qd possit testari s3
ius civile an s3 ius canonicum bellissime decidit
qd aut illud priuilegium confertur a papa z. tunc in-
telligitur s3 ius canonicum. aut indulgetur ab im-
peratore. z. tunc intelligitur s3 ius civile. z. ita de-
bet intelligi si concedatur a statuto populi. Et ad-
duco peregrinum dictum eiusdem Bal. in. l. i. C. q.
bonis cedere possunt. vbi dixit iura volunt qd statu-
tum debeat reduci ad terminos iuris cōmunis. l. ij.
C. de noza. c. cum dilectus. de cōsue. an. debeant in-
telligi s3 ius cōmune civile an s3 ius canonicum
z. decidit qd si tale statutū sit a populo subiecto im-
perio reducetur ad terminos iuris civilis. Si autē
fit a populo temporaliter subiecto ecclesie tunc re-
ducetur ad terminos iuris canonici ita bellissime
ibi voluit. ego adduco ad hoc meliorem tex. qui re-
periatur in iure. in. c. ex litteris de constitutio. vide
pulchra dicta qd ibi retuli. Et ex istis apparet ma-
nifeste qd sacrilegium ē mixti fori. fact. l. sacrilegiū
ff. ad. l. iul. peculatus. z. ideo poterit puniri tam a iu-
dice layco qd a iudice ecclesiastico z. adduco elegan-
tem questionē que antiquis temporibus fuit in fa-
cti contingentia in ciuitate cesene. naz. populo z. cle-
ro processionaliter congregatis dum letanie per ci-
uitatem solemniter cantaretur quidam perfidus iu-
deus de fenestra imondiciem proiciens deturpauit
crucem pijsimi saluatoris nostri quam quidam de-
portabat. z. quia iudeus ille erat multum diues in-
ter iudicem secularem z. iudicem ecclesiasticum or-
ta fuit contentio ad quem spectabat cognitio z. pu-
nitio illius iudei. do. Petrus de ancha. in suis cō-
silio. xliij. incipiēte videtur prima facie ar-
guit prima facie cognitionem z. punitionem specta-
re ad forum ecclesiasticū constat enim qd delinquēs
in rem ecclesiasticam efficitur d. eius foro sicut si de

6
linqueret in personam nam vtroq3 casu sacrilegius
cōmittit z. est vt sacrileg^o puniendus z. allegat istū
tex. z. c. in primis. ij. q. i. vnde si iniuria irrogata in
personam vel in rem ecclesiasticam est de foro eccle-
siastico multo fortius erit de foro ecclesiastico si in
ipsum deū ad cuius cultum z. honorem omnia de-
putata sunt. nam si propter vnūquodq3 z. illud ma-
gis. philosophus in primo posteriorum. c. cū in cun-
ctis de elec. auct. multo magis. C. de sacrosan. eccl.
z. aucten. vt non luxurien. contra naturam. §. quo-
niam. Item non solum ratione criminis ecclesiasti-
ci. sed etiam ratione persone iste iudeus tradi debz
ad forum ecclesie nam iudei z. omnes infideles sub
sunt pape z. supra eos iurisdictionem habet maxi-
me cum delinquunt contra legem vt voluit Inno.
iu. c. q. super his de voto. z. si probabiliter dici pos-
sit qd etiam iudex secularis possit se introrittere de
illo crimine non tamen videtur negandus quia eti-
am iudex ecclesiasticus sit competens nam z. in si-
milibus cumulat forum foro. vt hic z. c. si. infra
eod. z. c. i. de vsur. lib. vj. Cum ergo in casu illo iu-
dex ecclesiasticus inceperit procedere liquido infer-
tur qd iurisdictione iudicis secularis nō sit eidem pro-
ferenda z. per consequens non possit se introrittere.
re. l. i. ff. de officio proconsulis z. legati. z. quod not.
Barto. in. l. si pluribus. de lega. p. In contrarium
arguit qd offensa que cedit in diuine maiestatis of-
fensam vendicari debet per iudicem secularem pro-
batur legibus z. canonibus. constat enim qd illi qui
manu facta dei. templa fregerūt vel bona ipsius no-
cte tulerunt furcha suspenduntur vel ad bestias dā-
natur vt sacrilegi. vt. l. sacrilegi. ff. ad. l. iul. pecul.
Item si quis venerabile signum crucis in marmo-
re vel solum humi positum depinxerit vel sculpe-
rit grauissima pena idest mortis punitur. l. i. C. ne-
mini licere signum saluatoris. z. similiter qui iurat
per capillos dei vel aliter verecūde capitali pena pu-
nitur. vt in. d. §. hec omnia. z. subdit ibi rationem qz
per patientias contumelie creatoris respub. leditur
fames terremotus z. pestilentie fiunt dum christi
obprobria substinemus. c. z. si iudeos infra de iudeis
vnde z. priuato videtur competere vindicta huius
criminis. vt patet in malachia qui iudeum idolis
imolantem super ara domini trucidauit. vt legitur
machabeorum. c. ij. z. vide plura exempla recitatio-
ne digna que ego posui in quadam morali inuerti-
ua quam feci de nativitate. rancisce filiole mee
secūdo genite. allegat et. d. l. si quis in hoc gen^o. et
aucten. de sanctissimis episcopis. §. omnibus. Ecce
ergo plures leges punientes istud crimen z. offen-
sam dei in terris pena grauissima z. iurisdictionem
concedentes iudici seculari z. denegare videntur iu-
dici ecclesiastico. vt probari videtur in. d. l. si quis
in hoc genus. Ecce etiam canones confirmantes
hoc ipsum tribunt iurisdictionem iudici secula-
ri. quoniam statuunt qd hoc crimen iudicetur ad in-
star criminis lese maiestatis. xvij. q. iij. c. si quid.
nec est mirum quia longe grauius est eternam qd ter-
renam ledere maiestatem. vt in. c. vergentis de he-
reti. z. etiam sacri canones expresse statuunt qd iu-
dei profluentes in contumeliam creatoris per iudi-
ces seculares cōdigna animaduersione compescā
vt decidit in. c. in nōnullis. de iudeis l. v. aduer-
sūe quia aduerrere ē animatū corp^o in totū tol-

lere vel in parte. l. imperiū. ff. de iurisd. o. iudi. hanc autem penam non imponit ecclesia. sed si pro crimine ecclesiastico ē imponenda pena corporalis traditur iudici seculari post degradationē. c. cuz non ab homine de iudicijs cum autem pro isto crimine infligenda sit pena corporalis. vt probant iura predicta imponetur per iudicem seculares. Preterea inquit posito q̄ esset imposita pena pecuniaria tamen debet applicari iudici seculari si eius subditus deliquit contra personam ecclesiasticā. vt in. c. postulasti. infra cod. dicit etiam q̄ si laycus comittit crimen mere ecclesiasticum vt heresis punitur per iudicem ecclesiasticum sed confiscatio cedit ad cōmodum layci. c. cum secundum de here. lib. vj. Et sic concludit q̄ pena fori penitentialis spectat ad ecclesiasticum sed pena corporalis spectat ad iudicē laycum. nec vna tollit alteraz. c. de his de accus. c. felicis de penis. in vj. et ita quieuit in prefato consilio do. Petr. et idēz voluit in repeti. c. ea que de regu. iur. lib. vj. in vj. q. vbi non dixit aliud nisi illud qd̄ ipse posuit in prefato consilio. ego pondero vnū qd̄ videtur habere iuris neruum. istud crimen est principaliter ecclesiasticum ex quo principaliter offenditur diuina maiestas et principaliter offenduntur res sac. ergo per prius debet adiri iudex ecclesiasticus et per posterius adiri iudex laycus. et ad hoc allego quod habetur in aucten. clericus qui. et quod voluit ibi Bal. C. de episco. et cleri. et nisi emanasset iste tex. dum dicit sub quo maluerit rector videtur standum huic dicto meo. quoniam plus videtur subtiliter dicendum ex quo iste tex. dicit fauore ecclesie introductum q̄ si fauor esset ecclesie q̄ per prius adiretur iudex secularis. vel econtra non staretur electioni rectoris sed staretur ei quod esset fauorabilius ecclesie argumen. l. q̄ fauore. C. de legibus. et c. quoniam. ob gratiaz. de regu. iur. lib. vj. et istud tene menti quia nouum et iudicio meo verum dictum est. Et adduco ad predicta quod bellissime Guil. de cu. venit in ore in. l. placet. C. de sacrosan. eccle. vbi pone inquit q̄ violans priuilegia ecclesie fuit accusatus coram episcopo. et fuit excommunicatus. postea accusatur coram potestate vt de portetur ipse dicit q̄ fuit semel accusatus d̄ illo crimine et punitus ideo amplius accusari et puniri nō potest. l. senatus censuit. ff. de accusa. vtrum bene dicat decidit q̄ non quia illa lex intelligitur de delicto simpliciter. sed quando non est simplex delictum sed qualificatum et ratione qualitatis offenditur nō solum iudex temporalis. sed etiam spiritualis tunc vterq̄ iudex punire potest. allegat aucten. de sanctissimis episcopis. s. si vero. et hanc doctrinam sequitur Jaco. butri. ibi sed alia ratione mouetur qd̄ d. l. senatus habet locum quando plures pene veniunt ex diuersis legibus. sed quando veniunt ex eadem lege omnes imponuntur vt ibi. Ego allego tex. in. l. nemo martires. C. de sacrosan. eccle. Et ex istis habes q̄ pena temporalis non tollit spiritualem nec econtra. vnde licet quis acceperit penam spiritualem de delicto tamen non minus punietur in palatio potestatis s̄m Jaco. butri. ibi in lectura. sequit̄ ibi Bal. Et adduco eundē Guil. et Bald. in. l. officiales. C. de episco. et cleri. et adduco elegantem tex. in. l. cunctos populos. C. de sum. trini. et si de catho. vbi heretici puniuntur a principe et etiam

puniuntur a deo et sic pena huius mundi non excludit penam dei. et ex istis sequitur q̄ frustra et in vanum dubitauit Bal. in. d. l. cunctos populos. n. ix. col. versi. modo circa hoc incidit talis questio de facto quidam comisit incestum siue adulterium cum consanguinea et nupta q̄ crimen pertinet ad ecclesiam saltem quo ad ecclesiasticam penam. vt notatur in aucten. clericus qui. C. de episco. et cleri. **¶** Modo episcopus condemnauit istum ad perpetuos carceres potestas cum vult decapitare. an possit videtur q̄ non. quia condemnatio episcopi ē terminus pene. In contrarium arguit q̄ imo possit punire quia licet sit terminus pene quo ad iurisdictionem episcopalem. tamen quo ad iurisdictiones potestatis non est terminus pene quia maiori pena puniendus. ideo iudex secularis potest vti suo iure in puniendo illum sicut dignum est. nam pena episcopi propter qualitatem iurisdictionis non correspondet excessui ideo euz delictum non sit plene punitum debet plene puniri et in ratione sui dicit fore casum in. l. ij. C. de sportul. et aliter dicit se non decidere hoc ex eo quia pendebat in facto. Et adduco vterius quod pulchre voluit Angel. in repetitione. l. si vacantia. C. de bonis vacan. lib. x. vbi dicit se obtinuisse de facto eugubij imponebatur pena pecuniaria pro homicidio sed perusij imponebatur pena mortis occidenti perusinum modo quidam eugubius occidit perusinum fuit condemnatus eugubij pena pecuniaria. deinde captus fuit perusij dubitatum fuit quia ex quo semel fuerat accusatus et punitus pro illo homicidio vtrum perusij possit accusari et puniri refert Ang. se obtinuisse q̄ sic p. l. nullū. C. d̄ testi. et ita fuit decapitat⁹. Et adduco i mediū qd̄ voluit Lap⁹ in. c. i. d̄ vsur. lib. vj. vbi dixit q̄ licet iudex ecclesiasticus puniat vsurariū s̄m leges suas nihilominus iudex laycus poterit illum punire i foro suo. Facit quod voluit Jo. an. in. c. ij. de consti. lib. vj. et ibi Dominicus. Adduco etiam singula. tex. in. c. felicis i fi. de penis. lib. vj. vbi capiens cardinalem punitur in vtroq̄ foro. et facit disputatio quam ibi refert Jo. an. in nouella. et qd̄ voluit Petrus de ancha. in. x. q. in. c. ea que de regu. iur. lib. vj. et in. c. cōquestus. infra cod. et in. c. ij. de adulte. Et facit quod habetur in. c. si. de maleficis. et quod volunt moderni in. c. i. infra de falsis Et ex istis habes q̄ ex eodem delicto quis punitur in vtroq̄ foro. et per consequens afflictio additur afflictio tene menti. quia auditu et recitatione digna sunt sed iudicio meo obstat iste tex. qui loquitur electiue cum dicit maluerit. si ergo debet eligere coram quo maluerit rector conuenire malefactorem. ergo sequitur q̄ non coram ambobus potest illum conuenire debet ergo esse contentus vno iudice et per consequens vnica pena et sic iste tex. videtur euertere in profundum omnia dicta superiora. Et adduco qd̄ voluit supremus et subtilis doctor Hostien. in. c. i. de offi. ordi. quem sequitur grauissimus doct. Jo. an. ibi. sentiunt enim q̄ postquā iudex ecclesiasticus puniuit delinquentem pena spirituali vel pena ad correctionem criminis. vt i. c. nouit de iudic. non potest iudex secularis temporaliter vel corporaliter punire et ideo hoc quia ecclesia d̄ defendere penitentes xi. q. i. aliud. Et adduco qd̄ egregie voluit Bald. in. l. nullus. C. de testi. vbi querit vtz punitio facta

a iudice perusino excludat iudicē florentinum nam
iudex perusinus coram quo mota erat qđ cōmisit
examinationē vnius testis florentini iudici floren-
tino qui dōposuit falsum decidit qđ excluditur iudex
florentinus qz semel punitus sufficit dūmodo pe-
na sit integra z allegat disputationem Jacobi de
bel. qui in simili ita disputauit in disputatione quā
posuit in. l. i. C. vbi de crimine agi oportet. Et si vi-
catur qđ in diuersis territorijs vn⁹ iudex in alteruz
nihil potest. vt. ff. de manumissionib⁹. l. apud eum
rūdet verum ē in territorijs. sec⁹ in iure cōmuni qđ
disponit vnam penam respectu vni⁹ delicti. z sicut
non pōt fieri reus plurib⁹ legibus cōmunibus ita nō
potest fieri reus plurib⁹ legib⁹ municipalib⁹. Et si
contingat qđ sit condēnatus vtrōqz melior ē con-
ditio occupantis per executionem sentētie s⁹ Jaco.
de bel. i. i. prefata disputatione qđ est sūme nota. Im
Bal. ibi. z ex istis videtur dari congrua responsio
ad omnia dicta allegata superius in contrariuz. vt
procedant quando non ē integra pena delicti illa qđ
imponitur in vno foro. qz poterit imponi alia pena
in alio foro. z adduco illud quod Ja. butri. venit i
ore in. l. z si seuerior. C. ex quibus cau. in fa. irroget
quē refert z sequit ibi Bal. in. v. coll. Scholaris
inquit cōmisit delictum Honor. z Honor. est pu-
nitus pena pecuniaria qđ non poterit cōueniri ad pe-
nam pecuniaria vel corporales corā iudice originis
qz cum prima pena fuerit terminus pene. z sic satis-
factum ē non ē vlti⁹ de crimine cognoscēduz ad
hoc adducit qz ex quo soluit habetur pro absoluto
l. si quis cum totum. §. plane. ff. de excep. rei iudi. z
ego allego singula. tex. in. l. sed si vnius. §. p̄tor. ff.
de iniur. vbi quidam nō potuit luere in ere sed luit
in personam. postea venit ad pinguiorem fortunaz
dicat ibi qđ non luet in ere ex quo semel soluit in p-
sonam. Et adduco qđ in contingentia facti consu-
luit Lodo. romanus in partib⁹ alamanie in quodā
cōsilio suo incipiēte i proposita qōne breuiter dicen-
dū est. z in ordine ē. cclxvi. monachus qdā tenuer-
at mulierē quādam coniugatam fuit correct⁹ z pu-
nitus ab abbate suo. dubitabatur vtrum posset vl-
terius puniri ab episcopo loci z decidit qđ correctio
z punitio p̄ loco spectat ad abbatem suum. vt in. c.
ea que de sta. re. nisi esset pena depositionis qz tūc
esset ab episcopo deponendus. xvi. q. ij. c. visis. mo-
do si abbas sufficienter puniuit monachus illuz de
perfecto crimine qđ per episcopum amplius puniri nō
poterit. qz nemo debet de eodem delicto bis iudi-
cari. ē. at si clerici. in. §. de adulterijs de iudic. ne-
mo. n. debet duplici pena cōterri. l. senatus censuit
ff. de accusa. cum simil. si ergo abbas non sufficien-
ter puniuit monachum tunc punietur per episcopū
per tex. in. c. felicis. §. si. de penis. lib. vj. ita quieuit
in prefato consilio. ista sunt auditu z recitatione di-
gna cōtra illam cōmunem cōclusionem docentū. fa-
cit quod voluit Host. in. c. tua de procur. vbi dicit
qđ si actum est per prius in foro ecclesiastico de adul-
terio nō potest postea agi in foro civili ne de vnius
hominis delicto sepe querat. l. licet. ff. naut. caup.
stab. z adduco quod voluit Pau. de eliaza. in cle.
pastoralis. de re iudi. vbi dicit qđ si statutus loci de-
licti ponit penam ipso facto vel maiorem qđ impona-
tur de iure cōmuni qđ nou poterit dioecesanus domi-
cilij aliam penam imponere ne semel punitus itera

10
to puniatur. Adduco etiam quia speciale videtur
l. preceptiua vt licet ibi imponatur pena corporalis
vel temporalis tamen punitur pena peccati morta-
lis quo ad deuz z ideo punitur ab ipso p̄ncipe deo
z punitur a sede apostolica. ita probatur in tex. ele-
gant. c. perpetua. de elec. lib. vj. z in. c. cōmissa. co-
ritu. z lib. Idem voluit glo. in. c. vt animarū. de cō-
sti. lib. vj. z glo. in. c. quis autes. x. di. Inno. in. c. qđ
super his de uoto. Jo. an. in. c. relatum ne clerici vl-
monachi. adduco etiam quod voluit Bal. in. l. nō
est nouum. ff. de legib⁹. vbi dicit qđ si statutum ap-
ponit aliam penam quam imponatur a iure cōmu-
ni qđ pena statutaria ē sequenda z non pena iuris cō-
munis. z est ratio quia potestas iurat seruare statu-
ta z iuramentum obligat in forma z ideo est seruā-
dum omnino z precise vt voluit glo. que reputatur
singularis in. l. si pecuniam. ff. de condi. ob causam
in prin. Adduco etiam. d. l. senatus censuit. ff. de ac-
cusa. vbi recte probat qđ ista exceptio sui d̄ hoc cri-
mine accusat⁹ z punitus vel absolutus impedit litis
ingressum z debet iudex pronuciare tali exceptio-
ne non obstante nō esse procedendum ad vltiora
z reū absolui ab obseruatione iudicij ita dicit bar.
in. d. l. senatus. z ideo Angel. ibi ex illa. l. qui de cri-
mine. C. de accu. asumit cautelam qđ incidens i cri-
men qđ pluribus legib⁹ punitur debet adire iudicē
qui inquirat super miciori lege. qz tunc nulla alia le-
ge punitur. z ideo bonum est habere iudicem pro-
piciū qz officium eius est latissimum. l. i. ff. de iu-
om. iudi. Adduco etiam tex. in. d. c. felicis. §. si. de
peni. lib. vj. quem sic induco licet superius allega-
uerim illum pro contraria parte. ibi enim papa im-
ponit penam capienti cardinalem. z dicit qđ per illā
penam non intendit adimere potestatem iudici se-
culari quo minus secularis iudex possit procedere
z apponere penam legalem z sic poterit puniri p iu-
dicem ecclesiasticū z laycum. nam si de iure poterat
imponi vtraqz pena tam per iudicem ecclesiasticū
qđ per iudicem laycum ad quid papa reseruaui po-
testatem iudici layco. nam in lege non est ponenda
syllaba superflua. vt voluit glo. singula. in. l. i. ff. qđ
met⁹ cā. z facit quod habetur in. c. si romanor. xij.
di. ex quo colligitur qđ vbiqz pena non reseruat
qđ non poterit imponi in alio foro qđ procedit nisi in
vtrōqz foro eēt naturales pene d̄licti. qz tunc vna
imposita imponcretur alia secus si vna esset natura-
lis z alia accidentalis. vt voluit Inno. in. c. cum di-
lectus de purga. canonica. z d. Anto. in. c. de his d̄
accusa. z ideo cum vna pena imponatur in foro se-
culari que est naturalis pena delicti. z alia impona-
tur in foro canonico que est naturalis pena delicti
vel in foro penitentie pro eodem delicto tunc impo-
sita vna imponcretur alia. z etiam est ponderanda di-
uersitas fori. z ad dictum Host. in. d. c. i. de offi-
cio ordi. qđ doctores cōmuniter ibi reprehendunt z
dicunt non esse vez potest saluari z responderi hoc
modo qđ diuersitas fori tollit contrarium. z pena i
foro civili est naturalis pena delicti ideo imponen-
da est z pena in foro penitentiali ē naturalis pena de-
licti z ideo etiam imponenda est. Nec ob. cum vi-
cebat Host. qđ ecclesia debet defendere peniten-
tes quia intelligitur quo ad suum forum peniten-
tiale non aut procedit quo ad forum civile vel
quo ad forum contentiosum quia nō potest illi fo-

ro preiudicare p id quod pulchre voluit Inno. in
 c. inquisitioni. de sen. excō. distincte. n. sunt potesta
 tes. p. di. c. qm. Nec obstat iste tex. qz lz dicat coras
 quo maluerit. non tñ pp hoc excludit penam fori
 non electi primo p rectorem qz poterit accnsari et
 in foro ciuili. per. d. l. siquis in hoc genus. cū si. al
 legatis supius. Et etiā ad istū tex. pondera qz dicit
 in fauorem est inductū. z sic vñ inductum priui
 legium in fauorem ecclesie vltra ius eōe. quo casu
 non vñ recessum a iure cōi qz lz in fauorem ecclesie
 venerabiliū locoz sit inductum qz possit trahi corā
 iudice ecclesiastico. nō tñ pp hoc dici pōt qz non po
 terit puniri coram iudice laico. non enim est recess
 sum a iure cōmuni p huiusmōi priuilegium. z si alr
 dicret sequetur qz illud qd esset inductū ad no
 cendū prodesset z illud quod esset inductus ad
 fauendū noceret quod esse nō dō. c. qm ob gratiaz
 de reg. iur. in. vi. l. qd fauore. C. de legi. cum si. con
 currit ergo ius cōe z priuilegiū qd est inductū. i
 auxiliū remedij ordinarij. z sic vnū nō tollit aliud
 l. in prouinciali. §. i. ff. de ope. no. nunc. sicut dicim⁹
 in milite qui pōt testari fm ius militare z fm ius
 eōe. l. si miles. ff. de testa. mili. facit. l. senator. ff. de
 senato. z quod hñ in probemio ffoz in. §. pe. in. vñ. i
 veteri vō ciuitate. z per ista restringit summarium
 datum a me supius. Et ad p̄cā adduco qd vo
 luit Bar. in. l. i. ff. vi bonoz rap. vbi dixit qz per le
 gem nonam non vñ sublata pena iuris cōis nisi no
 minatim exprimat vt. l. si. C. de noua. Idem di
 cit si appareat aliquibus presumptionibus voluisse
 recedi a pena antiqua. sed postq̄ est imposta pena
 statim vñ qz possit imponi pena iuris cōis. z in hoc
 dicit omnes doc. esse concordēs. z per istud decla
 ratur dictum Bal. in. d. l. non est nouum. ff. de le
 gi. z per istud dictum Bart. videtur damnari do
 ctrina Ange. in dicta. l. si vacantia. nisi saluando
 dicas qz dictum Ange. procedat i alieno territorio
 nō aut in proprio territorio vñ non potuit ciuitas
 Eugubij preiudicare ciuitati Perusine vt occi
 dens perusinū puniat pena pecuniaria dictuz vero
 Bar. intelligatur in eodem territorio vt p nouam
 penam possit recedi ab antiqua. z adduco elegan
 tem glo. in. c. i. de tēpo. ordi. li. vi. que dicit qz pena
 noua illius p̄tōnis vñ tollit antiquam. de mate
 ria vide quod voluit Ly. Saly. Ange. z alij in. l.
 qui sepulchra. C. de sepul. vi. Jo. an. in addi. spe.
 in rubrica de fartis. Bal. in. l. siquis ab alio. ff. de
 calūpnia. Dñicum z alios in. d. c. ij. de tēpo. or. d.
 De. de ancha. in. c. i. de reg. iur. li. vi. z in. c. i. de cō
 sti. eo. li. glo. in. c. olim. de accu. Ang. in. l. quotiens
 ff. de actio. z ob. do. Abb. post alios i. c. de causis.
 de offi. deleg. z ista mēti cōmenda. Nota ibi ma
 lefactores suos qz pp delictum in rem aliqū efficiū
 delinquens de foro eius qui hñ rem subiectā sicut
 pp delictum in loco qz subijcitur iudici loci. c. si. j.
 eo. sic pp delictum exercitū p̄ iurisdictionē. c. i. z. c.
 ex lris. de offi. deleg. sic pp delictum in personā. c.
 si cōcubine. de sen. excō. xxxij. di. eos. Archi. iij. q.
 viij. i summa. Bar. i. l. cūctos populos. C. d sum
 tri. z fide ca. z vide per Inno. in. c. postulasti. j. eo.
 Nota ibi rectores. qz eo ipso qz quis est rector ec
 clese eo ipso hñ potestate prosequendi iura ecclesie
 z iudicialiter agendi. c. edoceri. de rescrip. Tu pon
 dera qz iste tex. loquitur in recupandis rebus eccle

172
 sie quo casu quilibet psona ecclesiastica hoc facere
 pōt vt in. c. siquis pres byteroz. de rebus ec. nō ali.
 z probat iste tex. supius inductus a me z iō potius
 expressit de rectore qz erat magis frequentatū ar.
 eius quod voluit in ele. i. de rescrip. z in. c. ij. de cō
 fes. in. vi. z facit glo. i. l. tale pactum. §. si. ff. de pac.
 Et plus dico qz etiam per nō habile posset res ec
 clese recuperari arg. l. i. C. si per vim vel alio modo z
 ad hoc allego Bal. in. l. iubemus. in. §. sane. C. de
 sac. sanc. ec. z per consequens iste tex. non dō restrin
 gi ad rectores vt cōiter omnes docto. restringunt.
 Nota ibi venerabilium locoz argumentū qz cri
 men sacrilegij quo ad submittendū laicaz iurisdic
 tioni ecclesie nō solū cōmittitur qñ delinquitur p̄
 ecclesiam sed etiā qñ cōmittitur p̄ aliquē venera
 bilem locū. z sic p̄ hospitalia vel loca leprosoz nñ z
 similia quod est bene notandū fm do. Anto. hic. z
 hoc voluit Hosti. in. c. cōquestus. j. eo. vt ibi recit
 tar Jo. an. z hoc sequūt oēs hic. Tu restringe hñc
 doctrinam z hunc tex qñ talia loca sunt publica z
 fundata sunt auctoritate epi. z hoc probat iste tex.
 inquantū dicit venerabiliū locoz qz veneratio illa
 debet ex auctoritate pontificis. sed si esset hospita
 le priuatum nō fabricatum auctoritate epi vt sepe
 numero faciunt nobiles homines in domibus suis
 nō credo istū tex. habere locum in talibus locis p
 id quod hñ in. c. quidam. xvij. q. ij. z pro hoc limi
 tatur z restringitur quod habet in. l. omnia priui
 legia. C. de epi. z cle. vide pulchra dicta que ego ret
 tuli in. c. ex lris. de p̄sue. z in. c. si. j. de testa. Sed si
 rapent bona clerici vñ hñ locū quod hic dicit
 De. hispanus dicit hic qz non qz in fauorem eccle
 sie est inductum. fatetur tñ qz de p̄suetudine ser
 uatur in rebus clerici illud quod dñ hic in reb⁹ ec
 clese. z est rō fm Abba. antiquū qz si vidua potest
 agere possessio coram iudice ecclesiastico nō ob
 stante exceptioe fori vt in. c. ex tenore. j. eo. ergo for
 tius poterit clericus qz bona clericoz gaudent eo
 dem priuilegio quo gaudent bona ecclesie fm Jo.
 an. in. c. si. de vita z ho. cle. notat Inno. in. c. ceterz
 s. ti. i. z refert do. Antoni. se dixisse in. c. si clericus
 laicū. s. eo. Sed do. Abb. dicit fore casum in. c. s̄lr
 xvi. q. i. z in. c. siquis de potentibus. xxij. q. ij. qz
 clerici gaudeant isto priuilegio. Et ad istū tex. qui
 ponderat fauorem ecclesie. Responde qz spolians
 clericū offendit ecclesiā cū bona clericoz dicantur
 esse ecclesie quo ad tuitionem z defensionē qz sunt
 obligata ecclesie pro mala administratione vt vo
 luit glo. in. d. c. simili. z in. c. ex lris. de p̄igno. z in
 iuria facta clerico dicitur facta deo vel xpo cui⁹ le
 gatione fungunt. ij. q. vii. c. accusatio. Item dicit
 facta ecclesie. c. ij. s. eo. allegat etiā. c. si clericus. s.
 eo. Itē nō vñ qz hoc. c. sit noui iuris inductorius
 cū z ante satis erat hoc prouisum. xvij. q. iij. quasi
 p totū. xij. q. ij. c. nulli. z. c. quicūqz militū. xvi. q. i.
 c. in canonibus. z. c. s̄lr. etiam iste tex. nō dicit idul
 simus sed dicit inductū est z sic in preteritis pōt di
 ci fm do. Abb. qz si inuadunt bona clerici violētia
 tñ non inferit p̄sone qz lz ex hoc zcludat iurisdic
 tione ecclesiastica non tñ zcludit sacrilegium. z
 hoc casu potest procedere quod voluit Archi. post
 Hugo. in. d. c. simili. ita pulchre residet hic do.
 Abb. Egidius tñ qui fuit doc. bononiensis tñ hic
 qz de iure habeat locū in bonis clericoz quia bona
 b j

clericorum gaudent eodem privilegio cum bonis ecclesiasticis et eum sequitur do. Lar. hic. **S**ed ego adduco in hunc quod voluit Bar. in finalibus verbis in l. i. C. de iur. et fac. igno. ubi dicitur quod privilegium illius l. i. datus militi terrene militie non extenditur ad militiam celestis militie quod privilegium personale non egreditur personam. c. quod personale. de reg. iur. cum si. sed privilegium de quo hic est indultum ecclesie et venerabilibus locis. ergo non egreditur ecclesias et ipsa loca venerabilia. **S**ecundo mouet quod non est ita regit verum quod bona clericorum gaudeant privilegio ecclesiarum imo hunc regit est verius ut non gaudeant nisi in casibus expressis ut habet in c. possessiones. xvi. q. i. et hoc voluit idem do. Abb. in c. si diligenti. j. de prescrip. Et ego ultra omnes alios multum luculentem exaui istum passum super glo. in c. ecclesia sancte marie. de testi. tunc non pro hoc ego discedo ab eo quod tenui cum multis laboribus i. d. ecclesia sancte marie. ergo non sequitur ista ratio generalis doctorum ergo clericus in patrimonio gaudet beneficio istius. c. **T**ertio mouet ex isto tex. in v. sic. qui sacrilegi censendi sunt quod ideo veniri possunt coram iudice ecclesiastico. quod committunt sacrilegium. sed auferendo patrimonia clerici non committunt sacrilegium quod non auferunt sacrum et ideo dicebat Bar. in l. licitatio. §. quod illicite. ff. de publica. allegando Inno. in c. nup. de sen. excō. quod quis tangendo res clerici non debet tangere personam ipsius clericus nisi tangeret res inherentes persone ipsius clericus. quod tunc debet offendere ipsum clericum. et per consequens si cessat privilegium isto casu cessabit qualitas deferens iurisdictionem iudici ecclesiastico. non enim debet anhelare clerici ad suffocandam iurisdictionem laicorum per id quod voluit Ang. in l. si certis annis. C. de pactis. Et cum dicebat do. Abb. quod iniuria facta clerico debet facta deo iuxta illud quod dixit dominica veritas Qui vos percutit et me percutit. et etiam debet fieri iniuria ecclesie quod ego fateor sed non sequitur ergo ista iniuria est vindicanda per iudicem ecclesiasticum quia debet distinguere utrum iniuria inferatur persone an in rebus. **I**tem exceptio firmat regulam in casibus non exceptis c. in nostra. de septu. l. i. his. ff. de legi. l. i. ff. de reg. iur. sed hic ponitur regula quod actor sequatur forum rei a qua fit exceptio de malefactorum ecclesie et reus ecclesie. ergo extra istum casum exceptum remanebimus in regula. sed ab ista regula non excipiuntur hic bona clericus. ergo et si dicatur quod per idempritate rationis exceptio extenditur ad simile casum. c. cum dilecta. de prescrip. vti. l. his solis. C. de reuo. do. quod rideo quod non est eadem ratio quod in bonis ecclesiarum committitur sacrilegium in premonialibus clericus non. **N**ec ob. cum dicebat do. Ab. quod ista decre. non ponit ius nouum sit ita quod si ponit ius nouum nihilominus cessat qualitas deferens iurisdictionem iudicis ecclesiastici quod cessat sacrilegium. **E**t ista pars mihi videtur de iure efficacior quicquid dixerit consensu operi. **N**ota. ibi maluerint quod quoniam coram pluribus iudicibus agi potest electio est agentis. l. cum clericis. §. primus. C. de epi. et cle. l. decernimus. C. de epi. audiē. Fallit tamen omnes doc. hic. in casu autem. habita. C. ne fil. pro pa. ubi scholares possunt conueniri coram pluribus iudicibus. et nihilominus electio iudicis est rei conuenti et non est actoris agentis. dicit tamen hic Hosti. quod sepe numero plenius et expeditius ecclesiastice persone sequuntur iustitiam per seculares iudices quam per iudicem ecclesiasticum. **T**u pondera quod docto.

non vident bene dicere ex eo quod hodie ut videmus propter statuta vniuersitatum scholares subiacent se iurisdictioni rectoris per iuramentum et iurant obedire sibi quod iuramentum obligat que precise ad factum ut est glo. sing. in l. si pecunia. ff. de condit. ob. cam quod si scholaris conuenitur coram rectore non poterit declinare iurisdictionem suam et eligere potestatem vel doctorem suum. et istud voluit Nico. de ma. f. d. autem. habita. quem refert et sequitur Bal. ibi in ix. col. vide que dixi in c. ex transmissa. §. eo. et idem cum vena dixerim par apensate locuti sunt doctores nostri. **U**ltimo nota quod si ultra ius code aliquid concedatur in privilegium non videtur recessum a iure communi sed in fauorem ecclesie et piorum locorum sit indutum quod possit trahere reum coram iudice ecclesiastico tamen potest esse coram seculari de iure code. et sic conuenitur ius code et privilegium quod est introductum in auxilium remedii ordinarij. et sic vnum non tollit alterum. l. in prouinciali. §. i. ff. de ope. no. nunc. §. m. do. De. de anchor. ibi. **O**ppo. quod malefactores laicos debent ecclesiastice persone conuenire coram laico. §. eo. c. si clericus laicus. **S**ed istud hunc soluitur in lra. conueniuntur. nisi tanquam sacrilegi coram ecclesiastico. et reddit rationem glo. vltima hic. quia sacrilegium est crimine ecclesiasticum quod est sacri ledit ut dictum fuit. **E**t ad. d. c. si clericus rident Inno. quod loquitur ubi agitur rei vindicatione vel depositi vel consimilibus actionibus in quibus nullo iure speciale iuuat ecclesia de talibus enim bene cognoscit secularis. **C**apio glo. i. que colligit quod actor sequitur forum rei ut in c. si clericus. §. eo. et ibi dixi et in l. iuris ordinem. C. de iurisd. om. iu. ubi per legistas. Sed quod si ecclesia conuenit malefactorem coram iudice seculari et ille est negligens in faciendo iustitiam. glo. ij. rident ponendo duplex remedium. **P**rimum est quod potest excōdicari et per excōdicationem appellari. **S**ecundum est quod negligendo facit litem suam. xij. q. ij. c. dñs. et sic tenetur ad extimationem litis. **D**ñs Abbas restringit hic istam glo. quoniam iudex negligit interpellatus a parte Si. n. non fuit a parte petitum non patitur aliquam penam quod non tenetur impartiri officium suum nisi petatur allegat glo. in c. si. de rescrip. et quod voluit Bar. in l. i. m. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infec. nam glo. illa voluit quod si iudex possit condemnare in expensis ex suo officio. tamen debet peti a parte ut ibi declarat. l. sanctimus. C. de iudi. vide quod plene dixi i. d. c. si. ad. duco quod voluit do. Anto. in c. venerabilis. §. i. di. ubi dicit statuto cauere quod iudex teneatur sub pena centum expedire causam infra mensem. quod intelligitur si per partem fuerit petitum aliter secus quod tunc negligentia attribuit parti et non iudici per glo. d. e. si. facit l. non quicquid. ff. de iudi. vide que dixi late in d. e. venerabilis. **E**t ego addo Bal. in c. i. §. iudices. de pace iura. fir. in vltimo seu. ubi dicit quod iudex non debet negligere si pars non petat. l. argentarius. §. cum autem. ff. de eden. et allegat glo. in l. cum seruum. C. de ser. fugi. que dicit quod iudex non tenetur ponere aliquem ad torturam nisi petatur per illum cuius interest et adduco quod voluit in l. i. C. quod et quoniam iudex ubi refert spec. dicit in tit. de disp. et allegat d. §. si. vbi. quod si noluit quod si iudex potest supplere et non supplet facit litem suam ad hoc dicit se allegare illam. l. que dicit procedere quoniam est in eis ius secus si factum. facit simile quod voluit do. Abb. in c. andris. de procu. ubi dicit quod

cautela est q̄ expresse petant in libello .facit quod
 voluit Spe. in ti. de offi. iudi. §. impedit. post pzi.
 z quod voluerunt dñi de rota decisio. cccxli. Ego
 addo simile glo. in. c. excōicamus. §. qui aut. de be
 reti. que idem dicit q̄ facit litē suam z sic punietur
 legib⁹ dicentib⁹ iudicē facere litē suā insti. de dila.
 que ex quasi delict. nascū. in prin. l. si iudex. ff. de va
 rijs z extraoz. cogni. l. si filius. ff. de iudi. sed bar. i
 d. l. si iudex. tenet p̄rium dicens q̄ in multis casib⁹
 reperiunt sp̄ales actiones p̄ iudicem qui negligit
 facere id ad quod tenet. qz si non dat tuzorē tenet
 ex edicto .ff. de magi. conuen. Item p̄retorem ne
 gligentē in cā damni infecti dat actio in factuz ex
 illo edicto .l. iij. §. in eum. ff. de dam. infec. Item
 prouidetur p̄ iudicem negligentē requirere seruos
 z libertos rei publice. l. mancipia. C. de ser. fugi. et
 p̄ iudicem negligentē recipere testes. l. si qñ. C. de
 testi. als aut putat q̄ iudex regl̄r tenet actione i fa
 ctum ad interesse non per dicta iura que loquunt
 de iudice qui facit litem suam. sed qz certum est q̄
 iudex negligens p̄t criminaliter accusari vt in au
 ten. vt disse. iudic. in glo. z regula stat q̄ vbiunqz
 quis p̄t accusari criminaliter ex eodem facto com
 petit actio ciuilibis ad interesse. l. qui noie. ff. de fal.
 Et idem voluit idem Bar. in. l. argentarius. §. euz
 aut. ff. de eden. z i. l. i. C. quō z qñ in. sed Ang. in. l.
 iij. C. de sepul. vio. dicit q̄ vbiunqz est lege expres
 sum qua pena puniatur iudex negligens facere iu
 stitiam puniatur illa pena. Sed vbi non est lege ex
 pressum tunc puniatur ex ea pte iuris faciendo lites
 suam allegat tex. in auten. vt disse. iudi. et hoc mō
 iudex negligēs facit litē suam. z ita dicit se intelli
 gere. l. penul. C. de ser. fugi. z in. l. iij. §. in eū. ff. de
 dam. infec. vbi dicit q̄ si p̄ iudicē negligentē nō in
 uenitur pena statuta p̄t puniri criminaliter cū quo
 concurrat actio ciuilibis ad restōnem damnōz vt. l.
 qui nomine. ff. de fal. Nec obstat fm eum. l. si qñ.
 C. de testi. z. l. siquis in conscribendo. C. de pactis.
 vbi iudices negligentes faciunt litē suam quia cō
 cedit sed non ex eadez pte iuris sed ex illo titulo vt
 differentes iudices qñ non est pena determinata. z
 tunc cumulare p̄t iudicium ciuile p̄ quod sit resti
 tutio damnōz. z ita etiam v̄r residere in dcā. l. mā
 cipia. z ibi subdit q̄ vbi iudex excōicat ab qz ma
 turitate introducta a canone vt in. c. i. de sen. excō.
 li. vi. valet talis excōicatio sed non facit litē suam
 ideo non tenebitur ad omnes sumptus damna z i
 teresse quod dicit esse bene nota. Sed idem Ang.
 in lectura perusina in. d. l. mancipia. dixit q̄ official
 negligens puniatur non actione descendente ex ma
 leficio vel quasi propter quod officialis facit litem
 suam sed puniatur cōditione ex illa lege. z sic v̄r te
 nere opionem Bar. z idem videt̄ voluisse idē An
 ge. in. l. si qñ. C. de testi. do. De. de ancha. in. c. i. d
 re iudi. li. vi. tangit z simpliciter sequitur opionem
 Bar. non aut̄ attingit hanc p̄rietatem. sed Jo. de
 imo. in. d. l. iij. §. in eum. non tangit istam p̄rietatē
 dicit tamen q̄ iudex negligens facit litem suam.
 Lodo. ro. ibi dicit q̄ ista opinio est verior q̄ iudex
 negligens non facit litem suam quia tunc iudex
 facit litem suam quando male iudicat quo casu si
 ex imperitia iudicat non tamen supina debet libel
 lari eum condemnandum in quantum iudici vide
 bitur vt in dicta. l. si filius. cum duabus. ll. sequēt.

ff. de iudi. non autem ad damna z interesse vt. l. si.
 C. de pena iudi. qui male. iud. Sed Bal. in. l. si
 quando. C. de testi. dicit q̄ iudex negligens i qua
 libet parte litis facit suam litem allegat dictam. l.
 siquis in conscribendo. z idem Bal. in. c. i. §. iudi
 ces. de pace iuramē. fir. dixit q̄ iudex negligens fa
 cit litem suam quatenus lesit partem z dicit esse no
 tabilē tex. ibi ad hoc. z allegat autem. de questore.
 §. super hoc. Et idem Bal. in rubrica. C. de pena
 iudi. qui ma. iudic. dixit q̄ si iudex non vult audi
 re partes q̄ ex hoc debet puniri allegat dictam. l.
 siquis in conscribendo. z dictā. l. argentarius. §. cū
 autem. Et idem Bal. in dicto. c. i. dicit q̄ si iudex
 cum petitur iustitia non respondet sed obmutescit
 q̄ videtur denegare iustitiam propter qd poterunt
 iudici reprehēsalie allegat Andre. de yser. ibi. Et
 idem Bal. in dcā. l. mancipia. querit d̄ officiali ne
 gligente si potest deponi ab officio sed quo ad iu
 dicē dicit q̄ iudici extimationem litis soluenti nul
 lum ius acquiritur. z est ratio quia quo ad iudicem
 est mera pena. quod dicit esse menti tenendum. Et
 dicit q̄ iudex dicitur negligere si noluit recipere li
 bellum quertimoniarum. z dicit se vidisse condem
 nari quendam iudicem qui apportauit accusatio
 nem sibi productam ad cameram suam z noluit su
 per ea procedere. Idem si recessit z noluit exami
 nare testes productos allegat dictam. l. argentari
 §. cum aut. Idem si non fecit restitui furtum dam
 num passo. z talis negligentia est lara culpa seu do
 lus presumptus. ideo tenetur insolidum z aliud nō
 dicit tene menti ista que aperunt intellectu hui⁹
 tex. z glo. Sed Ang. in dcā. l. argentarius. §. cū au
 tem. adducit glo. ibi dicens q̄ illa glo. non deter
 minat q̄ iudex negligens administrare iustitiaz fa
 cit litem suam sicut iudex male iudicās vt dicta. l.
 si iudex. z sic adiunatur op̄. Bal. hoc tenentis. lz
 illam glo. non alleget. Sed Bar. est in p̄riaria
 opione q̄ dicit se examinasse in dcā. l. mācipia. vbi
 non allegauit glo. d. §. cum aut. ita ibi dicit Ange.
 Pro certo longe miror q̄ de pilo faciat trabē. ego
 allego sibi glo. que hoc tenent videlz glo. in. l. non
 quicquid. §. si. ff. de iudi. z in dicta. l. si quando. et
 in. c. quoniam contra. de proba. ij. q. vi. §. hoc etiā.
 c. dominus noster. xxij. q. j. Inno. in. c. sepe. de ap
 pel. z in. c. cum causam. de offi. delega. z hic z glo.
 in. c. excōicamus. de hereti. z facit quod voluit idē
 Ange. in. l. si filius. ff. de iudi. vbi querit vtrum iu
 dex negligendo faciat litem suam refert fuisse con
 trouersiam inter Bal. z Bar. z se dixisse in dicta
 l. mancipia. z adduco quod voluit Bal. in. l. ob
 seruare. §. proficisci. ff. de offi. proconsu. i. xvij. qōc.
 vbi querit vtrum iudex qui noluit audire allega
 tiones vel probationes partis facit litem suam. de
 cidit q̄ sic. z allegat dictam. l. argentarius. §. cum
 autem. Idem dicit si noluit audire allegationes iu
 ridicas allegat dictam. l. siquis in conscribendo.
 Saly. in dicta. l. mancipia. vt merns z nudus rela
 tor refert dicta Bal. in dicta. l. mancipia. que su
 perius rettuli z aliud nō dicit. Sed in dicta. l. siqs
 in conscribendo. dixit aut iudex negligēdo lesit ex
 dolo. z tunc tenetur ad totale interesse. Ant lesit ex
 culpa z tunc tenetur dūtaxat ad id quod lesit. Et
 idem Saly. in. l. si quando. C. de testi. in notabilib⁹
 dicit q̄ quando iudicis negligentia absorbet ius

17
partis. iudex ille tenetur et ad interesse vt ibi et in
dicta. l. si quis in conscribendo. et quid habeat pro
bare petens interesse colligitur ex. l. argentarius.
§. cum aut. sed idem Saly. in. l. i. C. quod et qñ iud.
refert dictum Bar. ibi et cum eo transit vt nudus
relator. Pro certo ego miroz de Ange. inquantuz
dicat q an iudex negligens faciat litem suam fue-
rit discordia inter Bal. et Bar. quia potius videt
fuisse inter glo. vtriusqz censure et ipsam Barto.
licet super hoc fuerit contentio inter Bar. et Bal.
¶ Item adduco ad predicta quod voluit Jo. an.
in. c. cuz eterni. de re iudi. li. vi. vbi querit an iudex
qui non grauat sed obmittit aliquid quod facere
debebat incidat in penam dicti. c. cum eterni. et vi-
detur dicendum q non quia tex. ille dicit fecit. et
sic videtur punire facientem et non omitterem seu
negligentem. et adducit quod notatur in glo. i. c. di-
lecti. de priuilegi. ¶ Sed contrarium notat Ho-
sti. in. c. legitima. de appella. li. vi. vt ibi notat su-
per glo. in verbo caueant. ita residet ibi Jo. and. et
sic persistit in hac conclusione quod idem est in iu-
dice negligente quod est in iudice malefaciente po-
sito q tex. puniat malefacientem ex quo apponitur
ruina ad dictum ipsius Bart. volentis q tunc iu-
dex facit litem suam quando male iudicat sed non
quando obmittit iudicare. Et est bene ponderan-
dum q iudex negligens incidat in penam dicto. c.
cum eterni. quia loquitur de pena affectiua anime
spiritualis que multo fortior est pena corporis.
¶ Sed Dñicus ibi dicit q si iudex obmittat p gra-
tiam vel per sordes vt ibi dicit tex. et ex illa obmis-
sione pars grauetur q incurrit penam dicti. c. cum
eterni. ex eo quia tex. ibi dicit si in iudicio quis qe
q fecerit. sed ille dicitur facere qui obmittit facere
quod debet vt dixit glo. in. v. contrarium in. c. i. de
vsur. li. vi. et probat tex. xxv. q. i. ideo et not. Jo. an.
post Archi. in. c. generali. de electio. li. vi. et illo mō
procedat quod voluit Hosti. et Jo. an. Aut obmit-
tit non per gratiam vel per sordes vt ibi dicit tex.
et tunc non incurrit penam del. c. cum eterni. et ita re-
sidet. ¶ Sed Bar. in dicta. l. si quis in conscriben-
do. dicit se habere illum tex. pro notabilissimo in-
quantum vtitur verbo negligere q negligere nō est
aliud q absoluaere ab obseruatione iudicij per pri-
uilegium fori cui renunciauerat. Dices tu quando
snia est nulla. et sic non facit preiudicium parti iudex
non facit litem suam. et allegat quod notat in deā
l. si iudex. ff. de va. et extraoz. cogni. sed in casu isto
non facit preiudicium parti in iure suo. ergo idem
debet esse quando snia lata est nulla. Quia ad hoc
Bar. ipse respondet q ibi sententia nulla non facit
preiudicium neqz in iure neqz in instantia. quia ex
actis potest ferri snia vt habetur in. l. si vt propo-
nis. C. quod et qñ iudex. sed in casu dicte l. si quis in
conscribendo. facit preiudicium in instantia. et pro-
pter hoc facit litem suam. et tenetur perinde ac si cō-
tra eum pronuiciasset contra iustitiam in causa prin-
cipali. quod dicit se probare hoc modo videlz ille
qui impedit processum cause tenetur ad totale in-
teresse totius cause. hoc apparet in stipulatione de
defendendo. l. cū querebatur. ff. iudi. sol. hoc dicit
apparere ex ti. ff. ne quis eum qui in ius vocat vi-
exima. Et ista sunt formalia verba Bart. in dicta
l. si quis in conscribendo. ad fi. Bal. tamen ibi con-

19
tradicit dicto Bar. imo dicit condemnari debere
in quantum bonum et equum videbitur iudici vt
insti. de obligationibus que ex delicto nascunt in
prin. et in dicta. l. si. ff. de var. et extraoz. cogni. non
autem arbitrabitur iudex equum extimationem to-
tius litis cum ipsi actori remaneat integra actio. et
hanc sententiam Bal. tanq̄ humaniorem sequit
Raphael fulgosius in dicta. l. si quis in conscriben-
do. Sed Ange. in auten. vt differentes iudices. di-
cit q propter denegatam iustitiam per iudicem se-
cularem potest quis adire iudicem ecclesiasticū nō
obstante q causa sit prophana et ambo litigantes
sint laici. et ad hoc allegat istum textū. Sed idem
Ange. in. l. si quando C. de testa. dicit fore ibi casuz
q iudex negligens facit litem suam allegat dictoz
l. si quis in conscribendo. et refert dicere glo. q ta-
lis iudex tenetur actioe i factū descendente ex qua
si maleficio dicta. l. argentarius. §. cum autem. re-
fert postea Bar. in dicta. l. si iudex. dicere q in cer-
tis causis introduce sunt speciales actiones cōtra
iudicem. et vnus est in dicta. l. si quando. alius in di-
cta. l. mancipia. alius est in. l. priā. §. magistratibus
ff. de magistratibus connen. In alijs autem casi-
bus in quibus speciales actiones non sunt prodite
tenetur ad interesse parti ex titulo vt differentes iu-
dices. sed non allegauit dictam. l. si quis in conscri-
bendo. vbi tex. dicit q facit litem suam. tamē opi-
Bar. sibi videtur fore vera licet alij dicant contra-
rium. nam iudex ex negligentia semper tenetur par-
ti lese ad interesse totale vt in omnibus legibus di-
centibus iudicem negligentem puniri sed quando
iudex facit litem suam eo ipso est in dolo sed tene-
tur eatenus quatenus bono viro videtur vt dicta
l. si iudex. et sic patet q iudex negligens ex ista par-
te iuris non tenetur. et ita residet Ange. et sic videt
approbasse opinionem Barto. Sed idem Ange. in
dicta. l. si quis in conscribendo. colligit q iudex ne-
gligens facit litem suam. sed ex quo capite faciat
dicit q est altercatio inter modernos et refert se di-
xisse et tenuisse opinionem do. Barto. in dicta. l.
si quando. et ad illā. l. dicit posse responderi q hic
iudex proprie non facit litem suam negligendo sed
potius male iudicando. nam si amittit exceptiones
fori. ergo soluit conuentum ab obseruatione iudi-
cij. et sic male iudicat. et ideo non mirum si litem su-
am facit ita ibi residet. Sed bal. in. l. non quicquid
ff. de iudi. allegat Spec. in titulo de offi. iudi. §. im-
pedit. vñ. quid si iudex. vbi voluit q vbiunqz iu-
dex potest supplere ex officio et non supplet non fa-
cit litem suā nec potest ab eo appellari quia licz iu-
dex possit non tamen cogitur de necessitate. et sic est
dare casum in quo iudex negligens non facit litem
suam. Sed tu dicas q isto casu non est negligens
ex quo ad faciendum non compellit. Sed Ange. in
dicta. l. non quicquid. §. i. colligit q iudex facit li-
tem suam negligendo sicut male iudicando et re-
mittit se ad dicta sua in dicta. l. mancipia. Sed
idem Ange. in. l. i. C. quod et quando iu. dicit q iu-
dex compellitur cansatiue iudicare quia tenetur p-
ri lese ad interesse sed non ex ea parte iuris que di-
cit iudicem male iudicantem facere litem suam al-
legat Bar. cui refert Bal. contradicere et remit-
tit se pro cōcordia ad dicta sua in dicta. l. manci-
pia. Sed Raphael fulgosius in deā. l. argentarius

§. cum autem. ff. de eden. tenet q̄ iudex negligens faciat litem suam sed non allegat aliquid de nouo z idem fecit Raphael cu. in. l. iij. §. in eum. ff. de dam. infec. vbi idem colligit sed nihil de nouo affert. in medium z pro certo non admiratione dignū quia ita euacuarunt fontes huius p̄b̄tosophie antiqui scribentes vt miraculi loco videatur afferre noua in iure iuxta illud Virgilij in p̄mo eneidos Apparēt rari nantes in gurgite vasto. Facit ad p̄dicta tex. in. c. pro humani in p̄in. de homici. li. vi. vbi arguitur contra iudices negligentes. z ibi arguit Hosti. contra scholares negligentes. Et adduco ad p̄dicta tex. valde singulares i. l. nulli. C. ne sacruz baptisima. q̄ iudex qui obmisit imponere penam delinquenti quam lex mandat imponi dicit q̄ eadem pena puniendus est ipse iudex z est mirabile pro certo istud quia pone q̄ iste delinquens fuisset plebeius puniendus pena vili qua puniuntur plebei q̄ iudex puniretur vt plebeius. tene menti hoc quia ad istud non est consideratus ille tex. ab aliquo. z allegat illum tex. pro singulari do. Bal. in. c. i. de constitu. z Lodo. roma. in suis notabilib⁹ pro quo vide Hosti. in. c. de causis. de offi. delega. Relati sunt scribentes circa istum dubitabilez passum tempozā sunt non mentioz longa quibus summo desiderio concepit animus meus inter cōmēta ria mea istum passum enucleare sed nō occurrit locus accommodatus. hic autem occurrit propter hāc glo. que in terminis est contra op̄ionem Bart. de quo scribentes hic. z in alijs locis nullam faciunt mentionem. ideo nephas esse dixi passum hunc non enucleare. ideo vt altissimus princeps deus dabit nobis enucleabimus vt seruulus indignissimus licet hec decretalis sit honorata satis in materia sua. Ante omnia ego pondero vnuz quod habetur in. l. fi. §. illud. C. de tempo. appella. vbi dicitur q̄ quando iudex est negligens debet adiri ei⁹ superior voluit Bart. in. l. quāuis. ff. de dam. infec. z supi⁹ d̄ hoc dixi. Tūc arguo sic vbiq̄qz iudex est negligens z quis potest adire alium vt ministret sibi iustitiam quia forte est vicinus nunq̄ agere potest contra p̄imum iudicem negligentem casus est singularis fm̄ vnam lecturam i. l. iij. §. si tam vicinum. ff. de dam. infec. quam sequitur ibi Bart. sed data negligentia iudicis adiri potest superior vt iustitiā administret ergo data vicinitate superioris non poterit agi contra iudicem negligentem quod tene menti quia ad materiam est mirabile nouum non adductuz ab aliquo in vtraqz censura resolutoz per consequens erit dare casum in quo negligens non facit litem suam vt voluerūt glo. nec punitur ad interesse actione in factum vt voluit bar. z sequaces. Secundo pondero dictam. l. si quis in conscribendo. in quantum in finalibus verbis dicit etiam suam litem facere intelligatur vbi illa dicitio implicatiua etiam infert q̄ punitur vt negligēs z vltra hoc facit litem suam reputat. n. euz male iudicantem argu. c. ij. de confes. in. vi. z. l. quādū. ff. de acquir. heredi. nam si per factum iudicis iustitia partis differtur venit iudex puniendus in auten. de mandatīs principum. §. si tibi. z. §. sequēti in auten. vt iudices sine quoqz suffragio in. §. i. ibi enim dicitur q̄ punitur criminaliter pena applicanda fisco. z propter hoc non nisi cum magno ministe

rio dicta. l. si quis in conscribendo. dicit q̄ etiam facit litem suam quasi voluerit q̄ punitur criminaliter pena applicanda fisco z etiam facit litem suam z propter hoc tollitur illa doctrina Bar. in q̄tum dicebat idem est in pena applicanda parti ad interesse a quo datur actio in factum descendēs ex quo libet crimine vt. l. qui nomine. ff. de falsis. quia istud videtur falsum z erroneum coniungendo. d. §. i. i. auten. vt iudices sine quoqz suffragio vbi punitur criminaliter pena applicanda fisco z coniuncta dicta. l. si quis in conscribendo. etiam punitur quia facit litem suam quia cum habeamus expressum nomen actionis quia ex quasi maleficio. ergo sequitur q̄ cessat actio in factū z indubitanter dicitur in profundum opi. Bart. per istum modum argumentandi. z illud quod voluit Bar. in dicta. l. si iudex. z in alijs locis superius adductis a me. Idem ipse voluit in disputatione sua incipiente A sententia iudicis qui per imprudententiaz male iudicauit. in. ij. col. ad fi. in. v. argumēto secunde partis pondera accurate p̄dicta. Tertio arguo sic vbiq̄qz iudex ex officio suo non supplet est negligens etiam si non interpelletur a parte licet superius dixerim contrarium post Speculato. z Barroluz hoc decidit tex. in. l. paulus. la prima in v̄si. debere. ff. de re iudi. q̄ importat necessitatem. l. iij. C. de pigno. §. i. in. v. debebeat. de dolo z contu. c. intelleximus. de iudi. cle. attendentes. de stat. reg. in glo. Sed si non supplet ex suo officio facit litem suam. ergo iudex negligens facit litem suam. z ad hoc adduco Jo. and. in addi. Spe. in titulo de allegationibus z disputationibus. §. satis. §. quid de fructibus. vbi dicit q̄ iudex non supplens ex officio suo dicitur negligens z facit litem suam. Et de illo dicto fecit festum Ange. in dicta. l. paulus. Quarto arguo de dicta. l. si quis in conscribendo. vbi dicitur q̄ si iudex qualiscūqz fuerit neglexerit admittere exceptionem parti de qua hic facit litem suam ex quo ergo reperitur tex. clarus z apertus. nec in huius reperit tex. aliquis. ergo non debemus ab illo recedere. l. ille aut iste. §. cum in verbis. z. l. nō alr. ff. de leg. iij. Quinto adduco tex. cū glo. sua. i. l. item iuris. in p̄in. ff. ad. l. acqui. z insti. eo. ti. §. preterea. z. §. imperitia. nam cōiter glose arguūt de me dico ad iudicē z eū. sed medicus eadem pena tenet propter negligentiam z pp̄ imperitiā vt i prefatis iuribus h̄. eodē modo v̄ dicendū in iudice vt siue contigat ministrare iustitiā siue impite administrat facit litem suam cū sit eadē rō qz vtrius impitia z negligentia ascribitur culpe ex eo qz quilibet v̄ asserere se peritū z sollicitū. si ergo in medico est par delictū negligentia z impitia. ergo i iudice erit par delictum negligentia z impitia. nā iuris latores iudices z siles equipant medicis. c. ceter. j. de iura. calū. Sexto adduco q̄ istud sit regulare in qualibet materia vt impitia z negligentia p̄iter puniāt vt est tex. cū glo. in. l. qd̄ si nolit. §. mancipiū. ff. z. §. culpā. ff. de edil. edic. z h̄ in. l. ab hostibus. §. si vir uxorem. ff. so. ma. z facit quod h̄ in. l. si seruum. in p̄in. ff. de v̄b. ob. z in. l. necare. ff. de lib. agno. z i. l. indignū. ff. de his q. vt indig. z in. l. tutor quoqz. §. si. ff. de suspec. tu. vbi impitia z negligentia parib⁹ incedūt gradibus. si ergo impitia ascribitur culpe quod est regulare. l. impitia. ff. de reg. iur. l. si quis

fundū. §. census. z. §. si quis titulos. l. item querit.
§. si gemā. ff. locati. ita z negligentia ascribi debet
culpe z piformiter punitur. ¶ Primo si quispiam
dixerit iudex qui facit litē suam est in dolo vel la-
ta culpa. qz si p iniquitatē male iudicat tunc dē eē
in dolo. l. i. ff. de appel. sed si per impitiā male iudi-
cat tūc est in lata culpa qz ignorare ius est lata cul-
pa. l. leges sacratissime. de legi. glo. in. l. liberoz. §.
notantur. ff. de his qui no. infa. insti. de suspec. tut.
§. suspectus. z probat in. l. regula. §. penul. ff. d. iur.
z fac. igno. facit. l. ij. ff. q. quisqz iur. sed durum vñ
q negligentia equipet dolo vel late culpe nec repe-
ritur hoc iure cautum. ergo iudex negligens nō fa-
cit litem suam. Quia ad hoc respondeo z dico da-
ri posse instantiā in iure qz ille qui facit litem suas
quandoqz sit in dolo quāqz in lata culpa quāqz in le-
ui quandoqz in leuissima. z dari pōt exemplū nam
si euident arguat gra vel inimicitia vel sordes ei
qui male iudicauit tunc est in dolo. l. si filius. ff. de
iudi. c. cū eterni. de re iudi. li. vi. tunc punit ad verā
litis extimationē z erit infamis vt ibi z in. l. fi. C. d.
pena iudi. qui male iudi. Si aut minus perite ma-
le iudicauit. tunc si errauit in casu legis. vel erra-
uit in opione approbata per oēs tunc est in lata cul-
pa vt probant iura prefata z punitur ad veram li-
tis extimationē z ita bono viro videri dō sed non
erit infamis. Si aut errauit in opione quas medio-
eres doctores ignorant z soli excellentissimi sciunt
tunc dē esse in leuissima culpa z excusatur si non re-
peritur que sit cōmunis opinio per id quost voluit
glo. insti. de obligationibus que ex quasi delicto na-
scunt. z Barto. in. l. fi. C. de pena iudi. z potest po-
ni exemplum in eo quod habetur in. l. dos a patre.
C. solu. matri. z facit quod notat glo. in. §. quibus
in prima constitutione. C. z adduco Bal. in. c. i. §.
iudices. de pace iuramē. firma. vbi per verbum for-
te dicit qz iudex non punitur de leuissima culpa si-
cut nec arbiter allegat dictam. l. si quis in conscri-
bendo. nec tabellio. allegat. l. fi. C. de magistratib.
conuen. nec tutor. l. fi. C. de nego. ges. quia neces-
sitas officii excusat. l. quicquid. C. arbitrium tute.
sicut ergo diuersimode punitur iudex qui male iu-
dicauit. ita punitur diuersimode qui neglexit iudi-
care. quia si arguatur eius dolus euident punitur
sicut si dolo malo iudicasset per ea que habentur
in. c. ab eo. de appella. li. vi. z in. c. si compromissa-
rius. de electio. eo. li. z in. l. fi. C. de magistra. con-
ueni. z in. l. pōperandum. §. sin autem alterutra. C.
de iudi. Ita si peto mibi ministrari ius z illud est
dubium in iure quia tunc erit idem vt in preceden-
ti membro dictum est z secundum opinionē Bar-
volentis qz teneatur ad verum interesse possit se-
qui inconueniens qz ita puniatur. qui fuit in dolo
z lata culpa sicut ille qui fuit in leui z leuissima. qz
pena debet esse conformis delicto. l. sancimus. C.
de pen. c. quesuit. de his que fiunt a prela. Pre-
terea possit dici qz posito pro constanti qz ille qui
facit litem suā semp sit in lata culpa qz non erit ab-
surdum dicere qz sicut illa impitiā ascribit late cul-
pe ita z negligentia ex quo reperiunt in iure parifi-
cata ista duo imperitiā z negligentia. nam alibi dē
q negligentia est lata culpa. l. i. §. i. ff. si messor fal-
mo. dixit. imo reat ita diffinit vt patet ex his que
scribit Bar. in. l. q. nerna. ff. depo. ¶ Octauo fa-

ciat ille qui male iudicat differt facere iustitiā qz
visimile est qz victus iniuste z demnatus appella-
bit arg. c. sup hoc. de renūc. z. l. cū de indebito. ff. d.
proba. z sic facit victū vagari p alia iudicia. ergo
sicut male iudicans facit litē suam. qz vñ negligē-
re facere iustitiā. ergo ita z negligens faciet lites
suam. ¶ Nono faciat vbi lex generalit loquitur z
manifeste nec p aliam legem distinguitur nos non
debemus illam distinguere. l. prosperit. ff. qui z a
quib. l. i. §. generalit. ff. de le. prestan. sed. d. l. sigs
in zscribendo. apte z indistincte dicit iudicē negli-
gentē facere litē suam nec p aliā leges distinguitur
nec tollit. ergo seruanda est. ¶ Decimo nō dō esse
melioris zditionis male iudicans qz negligens qz
delictū zstans in cōmittendo est graui qz delictū
zstans in obmittēdo. l. auxilium. ff. de mino. z iun-
cta glo. sua singulari vbi minor nō restituit aduer-
sus delictū zstans in cōmittendo sed aduersus de-
lictū zstans in obmittendo sic vt ibi est glo. sing.
Et facit quod voluit glo. que aureis lris scribēda
est fm Bal. in. l. si mora. ff. so. ma. sed si iudex ma-
le iudicet peccat in cōmittendo z tñ facit litē suā
sed iudex negligens iustitiā facere peccat in obmit-
tendo. ergo multo fortius dō facere litē suam arg.
c. cū in cuuctis. de elec. z auten. multo magis. C. de
fac. sanc. eccle. z adduco pulchz dictum qd voluit
Spe. in. ti. de expensis. §. postremo. qz si iudex in sin-
dicatu fuit z demnatus ad reficiendū expensas li-
ris pti ex eo qz fuit negligens in cōdemnatione sien-
da sup illis per. l. pōperandū. §. sin aut alterutra.
C. de iudic. qz tunc poterit petere dictas expensas
ab illo qui debuit condemnari per. l. missi opinato-
tes. C. de exacto. tribu. li. x. vbi dicitur qz officialis
propter negligentiam suam condemnatur ad solue-
dum id quod alius debet potest tamen repetere ab
illo debitore pro quo vide modernos in. l. si tertius
§. fi. ff. de aqua plu. arcē. ¶ Undecimo probat hec
pars in auten. de questore. in. §. super hoc. v. de suo
reddet et qui ab eo neglectus est. quem tex. ad hoc
allegauit Bal. in dicto. c. i. §. iudices. de pace iur.
firma. z etiam illum tex. allegat Guil. de cunio i. l.
nemo. C. de iurisd. om. iudi. z Bal. in. l. ij. C. vt
lite penden. vbi querunt si iudex post litem conte-
statam non vult facere aliquem actum in cā vtrum
possit appellari z dicit ibi Bal. qz erat questio i fa-
cto apud Ludertum tu dicas vt superius dixi. et
dicit Jaco. de bell. i dicta auten. de questore. qz ille
tex. facit in argumentū qz si iudex inferior denegat
iustitiā suis subditis qz semper iurisdicatio de-
uoluitur ad superiozem quod perpetuo notabis pro
eo quod dixi in primo argumēto huius questionis
vbi argui qz non poterat agi contra iudicem negli-
gentem quod bene notabis. z sic dictus. §. sup hoc
probat negligentem facere litem suam. ¶ Duode-
cimo adduco tex. in. §. volumus. in auten. vt iudi-
ces sine quoqz suffragio in. v. omne damnum. vbi
Angelus colligit qz si iudex male iudicando facit
litē suam z omne damnum parti restituere tenet
cum ipse indebite ledit partem vt in. l. si filius.
ff. de iudicijs. z in. l. si iudex. ff. d. varijs z extraoz.
cogniti. Ita quando negligit facere iustitiā.
¶ Decimotertio facit glo. in. c. ea qz de officio ar-
chy. qz dicit qz negligentia in superioze est peccatū s
iudex male iudicās dicitur peccare. vt probat tex.

23

in. d. l. si iudex. in vbo peccasse aliqd intelligit. z in
 situ. de obli. que ex quasi delicto nascunt in princi.
 in vbo peccasse aliquid ergo. sicut iudex male iudi
 cans facit litem suam qz peccat ergo eodē modo iu
 dex negligens facere iusticiā facit litē suam qz vi
 detur peccare. vt per glo. d. c. ea que. ¶ Decimoq̄r
 to z si quispiam adducat i mediū illud quod Se
 nece venit in ore in prima sua epistola. vbi dicit ma
 gna pars vite labitur male agentib⁹ maxima nihil
 agentib⁹. Ecce nunc qualiter maius peccatū habz
 negligēs q̄ malefaciēs. ergo non ē mirum si in plus
 puniatur iudex negligēs q̄ iudex male iudicans pe
 na enim commēsuratur delicto. c. non afferramus.
 xxiii. q. i. z p cōsequēs iudex negligēs punietur ad
 totale interesse. s3 male iudicans quatenus iudican
 ti videbitur. quia ad hoc responderi potest; q̄ posi
 to q̄ negligēs plus peccet nihilomin⁹ facit litē suā
 vt decidit tex. in. d. l. si quis in conscribēdo. naz pu
 niatur pena aplicanda fisco z nihilominus facit li
 tē suam vt dixi superi⁹. Itē Seneca ibi loquit re
 spectu sui ipsi⁹ z nō habito respectu ad aliū. vnde il
 le qui male agit quantū i se ē magnā vite ptē pdit
 sed ille q negligit maximā vite ptez pdit quo ad se
 ipsum sed nos loquimur respectu tertii. vñ male iudi
 cans p̄iudicat tertio q ledit ex mala snia sua. s3 nō ē
 ita i iudice negligēte ministrare iusticiā alteri qz ni
 hil tollit de suo z sepe pp tarditates iudicis negli
 gentis pars nō d̄z grauata vt ē tex. in. l. si. §. illd. C.
 de tēpo. app. z sic illa auctoritas Seneca nō obstat
 hñt tñ ille eplē i multis aliqñ scintillā spūs sancti.
 vñ. n. posuisse in ore Seneca multa q̄ sunt sanctimo
 nia z veneratiōe digna. veritas. n. a quocūqz dicat
 a spū sancto ē. ¶ Decimoq̄nto nō obstat cū Bar.
 voluit q̄ iudex negligens teneat actione i factū de
 scendenti ex vō maleficio nō quasi ad vey interesse
 z sic nō inquātū religioni iudiciatū videbit; qz pu
 niēt p titulū i auctē. vt differētes iudices z iura q̄
 dicūt iudicē facere litē suā loquunt i male iudican
 te. qz rñdeo q̄ Imo ē ē dare legē loquētē i negligē
 te. vt i. d. l. si quis in cōscribēdo. Itē nego q̄ iudex
 negligēs ministrare iusticiā possit criminaliter accu
 sari p titulū vt differ. iudi. qz illud non ē solū ex eo
 qz negligit pti ministrare iusticiā. sed ē ex eo qz cō
 tēnit pceptū antistitis ciuitatis. nā si imperator vo
 luisset q̄ coīpō qd negligit iusticiā ministrare possit
 criminaliter accusari frustra dixisset q̄ pars cui de
 negat iusticia debeat adire ep̄m vel archiep̄us ciui
 tatis q̄ mandet p̄sidi vt iusticiā faciat z si p̄ses p̄tē
 nit tale pceptū tūc pōt puniri criminalit̄ q̄ p3 qz nō
 credit parti sine litteris ep̄i vt ibi d̄z. ¶ Preterea est
 dare casus i quo iudex q negligit ē in leui vel leuis
 sima culpa. vt superi⁹ dixi. ergo nō puniet crimina
 liter vt dictū ē. Itē dici pōt q̄ nō sequit q̄ q ne
 gligit puniēt per illuz titulū vt differ. iudi. ergo non
 facit litē suā. nā dat instātia q̄ sufficit ad tollēdum
 argu. a simili. i. q. i. c. sicut vgeri nā ille q p iniqua
 tē male iudicat teneē lege iulia repetūday crimine
 falsi crimine cōpulsionis ex edicto. de calūniatorib⁹
 iuxta nota. in. l. si. C. de pena iudi. q̄ male iudi. z tñ
 facit litē suā. vt ē tex. z glo. l. i. in prin. ff. d̄ app. z vñ
 hoc voluisse tex. in. d. l. si q̄ i cōscribēdo. inquātuz
 vñ illa dictiōe splicatiua ē vt supius iam induxi
 ¶ Decimosexto nō ob. si opponat q̄ nō parit̄ puni
 tur speritia z negligētia imo plus puniēt negligētia

29

l. i. §. i. ff. si messor. fal. mo. dixit. ergo ē mai⁹ delictū
 z per consequens maiori pena est dignum. vt in. d.
 c. non afferramus. respondeo illud ideo est quia nō
 requiritur tanta peritia in messorē quanta requi
 ritur in iudice qui solum p̄opter peritiam iuris eli
 gitur vt in auctē. de iudicibus. in princi. z facit. l. ij.
 ff. q̄ q̄q3 iuris. vbi probat multū singulari. q̄ vbi
 canq3 lex requirit dolum z speritia iuris allegari nō
 pōt vt ē in iudice q̄ profitet se peritū tunc puniēt ac
 si eēt i vero dolo. z per hoc Angel. i. d. l. ij. dicit li
 mitari tex. l. si q̄ id qd. ff. d̄ iurisd. o. iudi. vbi si lex
 requirit dolum intelligit de vero dolo. z ideo igno
 rantia iuris non est dolus secundum Jaco. batri.
 ibi quia procedit nisi quis assereret se iuris peritus
 quia tunc imperitia esset dolus z per consequens
 non obstat. d. l. i. §. i. ¶ Preterea ibi imperitia est im
 punibilis qz imputet sibi qui tales impitum messor
 rez elegit nō sic est in iudice qz speritia in iudice d̄
 turpitudine. iuxta illud qd h̄ i. l. ij. ff. d̄ origine iur.
 turpe ē patritio viro ignorare ius i quo. vsatur iux
 ta illd euāgelicū es magister i ysrael z hec igno
 ras d̄ ē ē stultitia in iudice. l. si p̄ imprudentiā i p̄n.
 ff. de euict. nā ignorātes ius dicunt stulti. l. regula.
 §. pe. ff. d̄ iuris z fa. ignor. z ideo dicebat glo. sing. i
 l. codicillis. i. §. si. ff. de lega. ij. audi inq̄ stultū te
 statorē non tñ. sibi prodest stulticia sua. Itē possz
 adduci ille tex. in contrarium quia puniēt negligē
 tiam vt lata culpa. z sic proprie est in iudice. ¶ De
 cimosextimo non obstat si dicat vt dicebat Bart.
 q̄ iudex aliter puniatur q̄ per leges dicentes iudicē
 male iudicantem facere litem suam. vt patet in. l.
 iij. §. in eum. ff. de dam. infecto. z. l. i. z per totum.
 ff. de magistra. conue. z. l. si quos. C. de officio p̄e
 fec. p̄eto. orientis. z. d. l. propera. §. si autem alte
 rura. z. d. l. si quando. C. de testi. z. d. l. mancipia. C.
 de serui. fugi. vbi expresse patet q̄ aliter puniuntur
 respondeo q̄ licet cuilibet ipsarum leguz possit da
 ri responsio specialis vt cuilibet intelligenti appa
 rere potest tamen generaliter potest dari hec respō
 sio videlicet q̄ vbi canq3 reperitur in iure special. ter
 prouisum de particulari remedio; contra iudicem
 negligentem statur illi remedio particulari. sed vbi
 non reperitur particulariter prouisum tunc puniēt
 per leges dicentes iudicem facere litem suam. z ad
 hoc facit. d. c. cum eterni cōiuncta doctrina Jo. an.
 vbi voluit habere locum in iudice negligente. Itē
 potest dici q̄ licet reperiat specialiter prouisum i
 aliquibus casibus contra iudicem negligentem mi
 nistrare iusticiam tamen in eis nō negatur quin fa
 ciat litem suam. Cum ergo tex. in. d. l. si quis in cō
 scribendo. dicat q̄ etiam facit litem suam p̄sup
 ponit q̄ etiaz puniatur alia pena z sic in casibus spe
 cialiter non expressis iudex negligens faciet litem
 suam vel etiam vltra hoc faciet litem suam. z ad. d.
 l. lex iulia. §. fina. ff. ad. l. iuliam repetundarum quā
 allegau superius dicas q̄ interuenerunt duo vide
 licet quia male iudicauit condemnando illum ad
 mortem z etiam interuenit aliud quia neglexit ac
 ceptare iustas defensiones rei. z ad dictam. l. nul
 li. C. ne sacrum baptisina. responde q̄ ibi non inter
 uenit obmissio. sed intuenit factum iudicis i lege
 Et ex istis elicitur conclusio q̄ iudex negligens fa
 cit litem suam. z ex eis poteris facere elegantem re
 petitionem. Et accendoz magis ad sic scribendum

vt videtis ex quo video plerosq3 claros z excellen-
tes in vtraq3 censura viros propter innatam eozuz
humanitatem comendare hec nostra debilia comē-
ta. nam istis nouissimis diebus transmissa mihi fue-
runt ex vrbe Robe quedam carmina que pzeclar?
z excellentissimus in vtraq3 censura doctor. domi-
nus Sebastianus messanēsis composuit videlicet.
CSi barbaza vales valeantq3 volumina digna.
Que scribis tanto leta est messana decore.
Messane genitum nunc sacra Bononia seruat.
Et legum flumen sumit ab ore suo.
Alter athenarum splendor pzeulsit in illa.
Dum barbaza docet consulit z legitat. **P**er ista
babes hanc glo. declararam. **E**t vide **B**al. in ru-
brica. C. de pena iudi. qui male iudica. vbi dicit q
iudex qui non vult audire partes punitur. allegat. l.
argentarius. §. cum aliter. z sequitur eum **S**aly. i. l.
fina. C. de pena iudi. sed si aperit qua pena punitat
Secundo querit ista glo. qd si iudex non negli-
git sed iudicat per dolum gratiam vel inimiciciam
respondet q debet condemnari in veram litis exti-
mationem allegat. d. l. si filius. ff. de iudi. vide. d. l.
si iudex. z. l. fi. C. de pena iudi. z. l. i. C. de appella. z
sibi scribentes. z in. c. cum eterni. de re. iudi. lib. vj. z
in. l. fi. C. de pena iudi. z **B**ar. in. d. l. si iudex. de va-
rijs z extraoz. cogni. z in qōne incipiente a snia iu-
di. z **B**ald. in. l. obseruare. §. proficisci. ff. de officio
proconsul. Sed stat dubitatio si indubio pzeumat
dulus in iudice male iudicante dicit q dulus non
pzeumatur in iudice. z in. d. l. obseruare. §. profici-
sci. dicit q iudex maleiudicans pzeumat iudicasse
potius p ignorantia q per dolum. allegat. l. seruo in-
uito. §. cum pzeoz. ff. ad trebell. z probat hoc in. l. i.
ff. de appel. z. ij. q. vj. c. hoc etiam placuit. **E**t idem
voluit idē **B**al. in. d. l. si filius. z comūter oēs ita
sequunt. z idē dicimus in notario vt non pzeumat
dulus in eodē. per. l. quoties. §. i. z ibi per **B**ar. ff. d.
here. insti. z adduco ego simile q impetrans rescri-
ptum cū suggestionē falsi qd pzeumat ex facilitate z
nō ex dolo fecisse sing. ē gl. f. c. sup litteris. d. rescrip.
Sed ego pōdero vnū qd deicit in profundū hāc
comūne doctrinā docentū. nam in. l. ij. ff. q quisq3
iuris dī q iudex male iudicans p impiciam vī esse
in dolo. ergo semp iudex male iudicans per impe-
riciaz vī esse in dolo qz vī profiteri periciā. ergo do-
lose profitef si impite iudices vbi. n. aliq3 scit vī scī
re tenef z ignorāter facit dī esse in dolo. l. dulus. ff.
mandati. z facit qd hē in. e. innotuit. de elec. ergo iu-
dex imperite iudicans psumit in dolo. z multo for-
tius psumetur in dolo ex enozmi lesione. **E**t addu-
co pulchzū dictum dñi **B**al. in. c. i. §. hec sacramē-
ta. de pace iura. fir. in vñ. se. vbi dixit q si aliq3 cō-
traxit cū minore z ex eo ptractu minor est enozmi
lesus q pzeumat dulus in ptractante. z allegat di-
ctū **B**arto. in. l. i. al. si. ff. de pzeozis stipul. vbi di-
xit q propter enozmitatē lesionis psumitur dulus i
arbitro. z adduco elegans dictum **B**ald. in rubri.
C. de pena iudicis q male iudica. qd refert z sequi-
tur **S**aly. i. l. fi. eo. q iudex hñs arbitriū in arbitra-
do penam psumit eē in dolo si enozmiter lesit z ista
menti comēda. **E**t pondera etiaz qz licet ista glo.
dicat q punitur in veram extimationē litis. tu ad-
de glo. in. l. fi. C. de pena iudi. q dicit q quando iu-
dex fuit in dolo punitur criminaliter z punitur pe-

na falsi etiam si causa fuit civilis. si iudex dolo iudi-
cauit. z adde etiam q vltra has penas punit penus
contentis in. c. cum eterni. de re. iudi. lib. vj. z ideo
puniunt maiori pena q ipsi leserint alios. **E**t addu-
ci posset illud quod **S**enece tragico in prima trage-
dia venit in ore. **I**udex inquit futur? sanguine hu-
mano abstine scelera taxantur maiore vestra sed po-
ne q iudex nō admittit allegationes statutorum pu-
nietur ne tanquam dolosus dic q sic. singularis est
casus in. l. lex iulia. §. hodie. ff. ad. l. iuliam repetunda-
rum. voluit **B**al. in rubri. C. de pena iudi. z **S**aly.
in. l. fi. eo. titu. quod limita nisi propter metum ty-
rāni iudex tulisset sententiam iniquā z non voluit
set audire allegationes quia tunc excusaretur nisi a
principio sciisset hoc posse euenire considerata cō-
ditione z natura tyrāni quia non debuit acceptare
officium ad quod poterat non accedere. arg. l. si bo-
na. §. de illo. ff. de damno infecto. z. l. ex conducto. §.
i. ff. locati. ita dixit **B**al. in. l. fi. C. de pena iudi. ad
fi. z sequitur ibi **S**aly. z propter hoc **B**al. bellissi-
me arguit in. d. l. fi. in pzeoci. contra potestates q va-
dunt ad terras vbi sunt diuisiones z parcialitates
quia tales non possunt salua conscientia pertransi-
re. sed oportet eos sequi parciales reformationes.
nam isti omnes incidunt in penam. c. cum eterni de
re. iudi. lib. vj. q in ventriculo cordis reponite vos
iuriste qui cum estis in studio cōnumeratis tegulas
domus z castra facitis in acre z estis indocti z pro-
pter hoc asumitis militiam vt scitis pates terrarū
z de gratia habetis ire in terras parcialium sepe-
limini eniz in inferno tutius est incumbere legi z ex
lege viuere. **E**t accedat ad predicta qd voluit idē
Bal. in pzeofata rubri. z **S**aly. in. d. l. fi. q si pote-
stas fecit aliquem de facto suspendi q ipse etiaz su-
spendi debet per. d. l. lex iulia. §. hodie ad. l. iuliam
repet. z ideo dicit **S**aly. in. d. l. fi. caueat sibi ioānes
de recaneto quia ioannes soci? suus non euasit irā
dei z ista tene menti pro enucleatione huius glo.
Quero cū glo. ij. qz hic accumulaf forum con-
tra malefactores ecclesiaz qui dicant hic malefa-
ctores ecclesiaz glo. hic exponit. i. raptozes z inua-
sores rerum ecclesie. nam isti qui sic eripiunt bona
ecclesiaruz vt sacrilegi punitur idē sentit hic **I**n-
no. in prin. dicit enim q ideo hoc casu pertinet iuri-
dictio ad iudicem ecclesiasticū quia isti raptozes re-
rum ecclesie sunt sacrilegi. xvj. q. iij. c. ij. z. c. sicut
cum multis capitulis illius questionis. **E**t conclu-
dit hoc casu fm eum iurisdictione etiam si dubius sit
etiam si negetur rapina qz ecclesia cognoscit etiam
in hoc dubio. xvj. q. i. c. in canonibus. z idē voluit
Inno. in. c. ceterū. s. de iudi. z dixi multū late in. c.
si clericus laycū. s. eo. z adduco **A**nge. consilio. vij.
vbi reputat hoc dictū **I**nno. singulare z vnicū q
vbi certa qualitas confert alicui iurisdictionem de-
bet ante oia de illa qualitate sibi constare z addu-
co eundē **A**ngel. in pzeilio. xxvj. refert q cum quidā
fuisset anchone de homicidio accusatus z probare
tur q zuersabat anchone z q propter illam cōuer-
sationem nō debebat puniri de homicidio alibi fa-
cto. refert fuisse articulātū z probatū q p annos
conuersatus fuerat anchone z debuit sic articulari
z probari quia alias nō competebat iurisdictione po-
testati anchone. **I**deo articulandum ē iudici de eo.
q est causa sue iurisdictionis z dicit esse singulare

dictum Inno. in hoc. c. cum sit generale tene men-
 ti. Sed postea videtur Inno. intelligere hoc magis
 late. dicit enim valde eleganter q non solum iudex
 ecclesiasticus cognoscit de rapina. sed etiam de qua
 eunq3 oppressione non solum clericorum sed omni
 um pauperum & idem dicit si fuit adhibita fraus i
 contractu ecclesie vel etiam si non fuerit adhibita
 fraus sed contractus initus cu ecclesia dicatur nul
 lus. xij. q. ij. c. apostolicos. & c. quicumq3 milituz op
 portet tamen q semper i petitione. Faciet quis me
 tionem de fraude vl oppressione vel minus licito q
 tractu. & etiam super causa illa fundet suam petitio
 nem & si pars aduersa neget nihilominus procede
 tur in causa principali & si non probauerit fraudem
 vel illicitum contractuz absoluteur reus ex illa cau
 sa sed iterum poterit agere ex alia causa. secus di
 cit si vellit proponere aliquid in libello q non per
 tineat ad fraudem vel oppressione vel q contra
 ctus sit minus legitimus puta q non interuenit p
 sentia aliquorum canonicorum tunc enim non au
 ditur nisi i presentia iudicis ordinarij ipsius rei vt
 supra eodem. c. si clericus laycu. & intellige hoc qua
 do ex non presentia aliquorum canonicorum venit
 contractus irritandus non autem est irritus ipso fa
 cto. alias enim Innoce. esset sibi contrarius per
 predicta & per id quod ipse postea dicit hic. Dicunt
 tamen quidam & non male scdm eum q etiam si di
 catur contractum tenere sed petitur restitutio in in
 tegrum potest conueniri laycus coram iudice eccle
 siastico quia in hoc adiuuatur ecclesia speciali iure
 secus si ecclesia agendo nullo speciali iure adiuua
 retur & si ageretur rei vendicatione vel actione de
 positi vel similibus ex parte ecclesie contra laycum
 de talibus cognosceret iudex secularis & ita loqui
 tur. c. si clericus laycum. supra eodez secundum eu.
 Et ex istis dictis Innoce. dicit dominus Abbas pos
 se colligi plura auditu & recitatioe digna. primo in
 fert ad nota. intellectum huius. c. vt non restringa
 tur ad rapinam tantum. vt sentit ista glo. sed gene
 raliter vbiunq3 concurrat aliqua de qualitatibus
 predictis vt si allegetur fraus vel dicitur contra
 ctus nullus quia concurrente aliqua de predictis
 qualitatibus potest dici largo modo esse comisum
 sacrilegium. quod idem est q sacrilegium. ideo ec
 clesia vendicat sibi iurisdictionem concurrat tamen
 fauor ecclesie. vt dicit iste tex. quia proprie & stricte
 isto casu non est sacrilegium. ad hoc. xiiij. q. iij. sa
 crilegium. nam in hoc casu non videtur esse priuile
 gium ecclesie imo hoc fit ex generali iure quo eccle
 sia defendit oes oppressos. xxiij. di. c. si quis oppres
 sus. & quod notat Jo. de ligna. in. c. si clericus lay
 cum. supra eodem. & Lapus allegatione. xxxvij. ali
 as. xlvij. & dicit dominus Abbas esse casum hic in
 quantum iste tex. fundat se in fauorez ecclesie. & ita
 residet dominus Abbas. Pro certo istud dictum
 Inno. est valde equum & comuniter docetes sequu
 tur illd. sed mihi videtur q non probet i isto tex. q
 induco hoc modo iste tex. fundat se quia sunt ma
 lefactores ecclesie sed ille qui opprimit pauperes n
 dicitur malefactor ecclesie nisi velimus dicere q ap
 pellatione pauperu ueniat ecclesia. ut in. l. id quod
 pauperibus. C. de episco. & cleri. sed capiendo pau
 peres prout sunt aliud ab ecclesia opprimens pau
 peres non dicitur malefactor ecclesie. Et eodez mo

do faciens contractum minus legitimum cum ec
 clesia non dicitur malefactor ecclesie quia illa uer
 ba malefactores ecclesie inferunt crimen accusatio
 ne et damnatione dignum factuz contra ecclesiam
 hoc apparet in passione dominica dum pilatus di
 xit ad iudeos quam accusationem affertis contra
 hominez hunc qui responderunt si no esset hic ma
 lefactor non tibi tradidissemus eum. probatur er
 go q maleficium dicitur accusatione & damnatio
 ne dignum. & facit titulus de maleficis & mathema
 ticis. sed fraudare ecclesiam in contractu non repe
 ritur iure cautum q sit maleficium imo naturale e
 contrabentibus se circumuenire. l. in cause. ff. de mi
 nor. c. & qualitas vicij. de peniten. distin. v. cum si
 mili. Item hic ponitur regula q actor sequatur
 forum rei. & ab ista regula fit exceptio in malefacto
 ribus ecclesie qui sacrilegi sunt vt laycus conuenia
 tur coram ecclesiastico & est introducta hec exceptio
 fauore ecclesie. ergo extra istam exceptionem debe
 mus stare sub regula. l. in his. ff. de legibus. l. nam
 q. ff. de penu. lega. c. in nostra. de sepul. sed oppri
 mere pauperes non est male facere ecclesie non e sa
 crilegium. ergo non comprehenditur sub exceptio
 ne hic posita. & cum dicit domi. Abb. q est fauor ec
 clesie sub quo fundat se iste tex. ne pauperes oppri
 mantur. respondeo q imo est fauor ipsozum paupe
 rum. & si est fauor ecclesie est in consequentiam. & no
 principaliter. sed iste tex. fundat se super principali
 fauore ergo. & per consequens videtur q istud di
 ctum Inno. non sit sine dubitatione maxima. Se
 cundo colligit domi. Abb. ex dictis Innocen. q vbi
 allegatur fraus ecclesia vendicat sibi iurisdictione
 contra laycum. & ex hoc inferit ad decisionem eius
 q quotidie accidit quidam clericus de pecunia ec
 clesie emit predium & fecit instrumentum concipi in
 personam amici vel coniuncti certe si allegetur hec
 fraus poterit ecclesia cognoscere q isti sic fraudan
 tes ecclesiam possunt dici malefactores ecclesie q
 etiaz dixit Lapus in prefata sua allegatione. & pro
 hoc adducit. c. inquirendum. de pecul. cleri. item ta
 les sic fraudantes ecclesiam anathematizantur. xij
 q. ij. c. apostolicos. & c. quicumq3 militum ergo spe
 ctat iurdictio ad ecclesiam quia propter hoc insi
 gitur excommunicatio. xxx. distin. c. si qua. & c. qui
 cunq3. & quod notat Jo. an. in. c. ea que fiunt a iu
 dice de regu. iur. lib. vj. & voluit hoc Lapus. vbi su
 pra. & est perpetuo notandum istud q ubi reperitur
 iudicem ecclesiasticum posse excommunicare con
 cluditur ex hoc iurdictio sua in illo casu q sic cor
 roborat dominus Abbas. Excommunicatio est pe
 na. c. sacro. de senten. excomunica. qua nulla pena
 maior reperitur in ecclesia dei. xxxiij. q. iij. c. corri
 piantur & pena non est alicui infligenda nisi per iu
 dicem. xxiij. q. ij. in hoc. Item ferri non debet sine
 cause cognitione. ij. q. i. c. nemo. & c. i. de senten. ex
 communica. lib. vj. & per solum iudicem est ferren
 da. vt in. d. c. i. vbi ter reperitur istud verbum iudex
 facit. c. nouit. supra de iudi. vbi papa procedebat co
 tra regem francie ad interdictum & excommunicatio
 nem. & subiecit ibi q propter hoc ipse non turba
 bat iurisdictionem alterius nec remittebat falcem
 in messes aliena qm ad eu spectat iudicare de pecca
 to. Si ergo no spectasset ad eu vt iudice turbasset
 iurisdictione alteri? excōdicādo illū. & ex istis visificat

conclusio premissa . sed contra hoc fortiter obstat
quia sepe numero excommunicatio fertur a iudice
non vt a iudice sed vt a parte vt cōtingit quādoq3
in causa propria pro defensione sui iuris vt est exp̄s
sum in .c. dilecto . de sen. excom. lib. vj. nota. Inno.
in .c. venerabili . de censibus . quo casu excomunica
tio talis potius videtur eē extraiudicialis cum non
possit esse iudex in facto proprio z idem voluit La
pus allegatione . xxxix. z not. do. Anto. in .c. cum ue
nissent . supra de iudi. ergo non concluditur iurisdic
tio in excomunicatuz vt possit quis exercere iuris
dictionem cognitionaliter z iudicialiter licet talis
excomunicatio extraiudicialis nō possit exerceri ni
si in subditum qz alias non ligaret . vt not. Jo. an.
in .d. c. dilecto . non tamen cognitionaliter z iudicia
liter qz non potest esse iudex in facto proprio . iij. q.
iij. c. i. l. vnica . C. ne quis in sua causa . sicut contin
git in armis naturalibus quibus quis potest vti ad
defensionem in facto suo proprio . z ex istis dicit d.
Abbas q̄ dictum Lapi non est indistincte . verum .
sed restringi debet qz excomunicare competit ali
cui vt iudici z non vt parti . Item qd̄ dixit q̄ ex qua
litate fraudis concluditur iurisdictionem compe
tere ecclesie limitat Lapius quādo fraus aliqd̄ cir
cūfert ad substantiam eius de quo agitur secus si
non circūfert . naz dato q̄ libellus diceret in rei v̄
dicatione aduersariū dolo vel fraude non restituere
non sufficeret nisi allegetur iniusta occupatio v̄
detentio z hoc voluit Lapius allegatione . lxx. z al
legatione . lxxvij. z allegatiōe . lxxvij. vbi diffusse tra
ctat hanc materiam z sequitur do. Anto. in .c. si cle
ricus laycum supra eo . sed do. Abb. dicit se dubita
re q̄ qualitercūq3 allegetur fraus dūmodo postea
probetur fraus sufficere debet quia ecclesia vendi
cat sibi iurisdictionem allegata causa quando con
cluditur mala detentio z largo modo sacrilegiū vt
sic detentor dicatur esse malefactor ecclesie . naz nō
multum interest in effectu quo ad periculum ani
me iniuste detinere alienum . vt dixit tex. in .c. sepe . d̄
resti . spolia . sicut enim concluditur iurisdicō iudi
ci ecclesiastico ex inuasiōe rei ecclesiastice ita con
cludit iurisdicō iudici ecclesiastico ex mala z frau
dulenta detentatiōe rei ecclesiastice z ista potest eē
ratio secundum eum quare quādo allegatur nulli
tas contractus conuenitur laycus coram iudice ec
clesiastico quia ex tali detentatione sine titulo vel
titulo existente nullo p̄cluditur lesio ecclesie . c. du
dum . de deci . c. nulli liceat . c. quicumq3 militum . z . c.
apostolicos . xij . q . i . ita refidet hic dominus Ab
bas circa hanc secundam doctrinam Inno. z pro
certo bellissime loquitur . sed in quantum ipse po
suit exemplum de clerico emente predia de pecunia
ecclesie q̄ illa predia possint repeti coram iudice ec
clesiastico mihi videtur q̄ istud sit indubitatum . et
allego casum ad quez doctores cōmuniter non ani
maduertunt in .c. i. infra d̄ testa . in versū . ecclesie do
minio conseruetur . vbi probatur formaliter q̄ res
empta de pecunia ecclesie remanet in dominio ec
clesie . ergo sequitur q̄ ecclesie competit rei vendica
tio quia illam petit vt suam z laycus recusando re
stitueret . videtur ecclesiam spoliare z effici malefa
ctor ecclesie z incidere in penam . c. qui christi pecu
niam . xij . q . i . z licet Hostien. ausus fuerit dicere q̄
iure aperto non probatur q̄ res emptā de pecunia

ecclesie acquiratur ecclesie . sed magistrorum z do
ctorum auctoritas hoc disposuit . vt per glo. in .d. c.
inquirendum . z per glo. multum elegant in .l. v̄roz
marito . ff. de donatio . inter virum z v̄ro . tamē Ho
stien. non bene dixit quia imo aperto iure probatur
in .d. c. i. z probatur in .c. placuit . xij . q . v . z in auctē
licentiam . C. de episco . z cleri . z adduco Bal. in .l.
mancipia . C. si quis alteri vel sibi . vbi dicit prela
tos incidere in illam . l. quia frequenter de pecunia
ecclesie emunt predia z in instrumentis faciunt ap
poni nomen consanguinei sui vt non acquiratur ec
clesie quia contra eorum fraudem prouidit ecclesia
quia acquiratur ecclesie . allegat Inno. in .c. cum in
officijs de testa . vide tex. in .c. in tantum de symo .
z que ibi dixi . vide Bal. in .l. cum ipse . C. de con
traben . emptio . z in .l. si vt proponis . C. de rei ven
di . z in .l. i . C. si seruus extero . z in .c. ecclesia . vt lite
penden . vide . c. i . de pecul . cleri . z scribentes ibi . z in
c. inquirendum . eodez titulo . z ego dixi in .c. i . de te
stamen . z in .d. c. i . z in .d. c. inquirendum . z per cō
sequēs isto casu procedat illud quod voluit ibi do
minus Abbas . z adduco simile quod voluit Bal.
in .l. non dubium . C. de legibus . vbi dicit statuto ca
uetur q̄ magnas non possit emere imobilia in ciui
tate z ipse emit z in instrumēto emptionis facit ap
poni nomen famuli sui q̄ ista dicitur fraus de per
sona ad personam pro quo vide glo. in .c. pleriq3 . z
in .c. putant quidam . xij . q . iij . z commemorauit
Petrus de ancha . in cōmento . c. i . de constitutio . z
ego dixi in cōmento clemen . i . de iureiurando . Idē
tenuit Lapius allegatione . lxx . sed mihi videtur q̄
non possit sustentari illa doctrina per istum tex. con
iuncta glo. sua . Nam hic tex. dicit q̄ ecclesia cogno
scit contra malefactores suos z glo. dicit q̄ male
factores sunt raptores z inuasores rerum ecclesie . S̄
ille qui tenet rem emptā nomine suo licet de pecu
nia ecclesie non est inuasor nec raptor rei ecclesie er
go . Item non est clarum q̄ illa pecunia fuerit eccle
sie ergo debet prius declarari per iudicem laycum
q̄ illa pecunia fuerit ecclesie quia ista est questio fa
cti . ergo iudex secularis debet esse cognitor . c. post
miserabilem . de vsur . Barto. in .l. ticia . ff. solu . ma
trimo . ergo saltem debet prius adiri iudex secularis
vt cognoscat si de pecunia ecclesie emerit argu
c. cum secundum leges . de hereticis . lib. v . Item
in quantum dominus Abbas dicit contra Lapium
facere q̄ quando excommunicatio fertur a iudice
vt parte z quandoq3 vt a iudice quia respondeo q̄
in dubio iudex ecclesiasticus videtur ferre senten
tiam excommunicationis vt iudex z non vt pars
quia excommunicando firmior videtur actus exci
tus ab eo z in argumen . allego tex. multum sin
gularem in .l. iij . ff. de testamen . m . i . z in simili ad
duco stupendum dictum domini Bald. in rubrica .
C. de fide instrum . vbi dicit notarius dixit q̄ scri
psit chartam vt homo priuatus z vt amicus parti
um s̄ pars pro qua facit scripta dicit q̄ imo vt no
tarius rogatus a partibus illaz scripsit . decidit ibi
Bal. q̄ vt notarius videtur scripsisse . argu. d. l. iij .
z etiam adduci posset ratio quia videtur facere ill
ud quod facere consuevit . l. qui semisses . ff. de vsu
ris . l. vniuersorum . ff. de pigno . actio . l. generaliter .
C. de fideiussor . z consuetudo vt scriptū est . ē altera
natura z ita teneas . Item in quantum do. Abb. dicit

31

sufficere qualitercumq3 allegat fraus si tamē probe-
 tur tu tene Lapum p istum tex. naz tunc cōpetit iu-
 risdictione ecclesiastico iudici ptra laycum quando lay-
 cus versat in tali fraude q̄ dicit ecclesie malefactor
 ergo nō sufficit allegare qualēcumq3 fraudem z ista
 nota. Tertio nota ex dictis Inno. q̄ ecclesia petit re-
 stitutionē in integrū coram iudice ecclesiastico ēt con-
 tra laycū. c. ad audientia. el. ij. de re. eccle. nō alie.
 qz ecclesia in hoc adiuuatur spāli iure vel p̄uilegio
 z ex hoc dicto infert do. Abb. q̄ agens pro recupe-
 randa re ecclesie remedio. c. rei integrande. ij. q. i.
 potest cōuenire laycū coram ecclesiastico iudice et
 mouetur ille canō inducit spāle p̄uilegiū ecclesie.
 vt not. Jo. cal. in. c. cum ad sedē. de resti. spoli. z ad
 hoc facit glo. in. c. cum dilect⁹ q̄ me. causa que loq-
 tur de ista restitutione in integrū. do. Abb. dicit se
 adducere aliam rōnez q̄ adducat Inno. v3 q̄ iō po-
 test peti restitutio in integrum coram ecclesiastico qz
 in petitiōe restitutionis integrū allegatur dol⁹ seu
 deceptio ex proposito vel re ipsa z ista equiperant
 ad inuicem. l. si quis cum aliter. ff. de verbo. obl. si-
 cut igitur fundat⁹ dolus z deceptio ex proposito vt
 dictum ē ita z quando interuenit re ipsa. z ex his
 infert do. Abb. ad qōnem quid si petit⁹ reductio ad
 arbitrium boni viri ad ecclesiastica coram quo agi de-
 beat ptra laycum refert Sede. de senis p̄silio. lxxv
 tenere q̄ cum agit remedio cōmuni nō debet causa
 agitari coram ecclesiastico hoc limitat verū d. An-
 to. in. d. c. si cleric⁹ laycum nisi vbi allegat⁹ fraus vt
 dolus arbitratoris vel p̄sumptus p̄ supradicta. idē
 dicit do. Abba. se putare si allegatur dolus re ipsa
 puta quando ē magna lesio z q̄ possit recurri ad ec-
 clesiam allegat. c. exposita. de arbi. z ita residet do.
 Abb. Ego vltra do. Anto. do. Abba. z alios alle-
 go sing. z peregrinū tex. in. c. p̄sti. de in integre resti.
 vbi probat⁹ q̄ cleric⁹ in suis parochialib⁹ petit re-
 stitutionē in integrū corā iudice ecclesiastico ex quo
 sequit⁹ q̄ multo fortius ecclesia petens restitutionē
 in integrū poterit adire iudicem suū ecclesiasticū z
 est limitatio solēnis ad. l. ij. C. vbi z apud quē. vbi
 restitutio in integrū petitur corā iudice illius i cui⁹
 p̄iudiciū implozat⁹ z in casu nostro petitur restituti-
 o in integrū corā illo iudice in cui⁹ fauorē implo-
 ratur z plus dico q̄ ex hoc datur extensio ad illud
 dictū Inno. vt nō solū competat clerico rōne rei ec-
 clesiastice sed etiā rōne sui patrimonij tene mēti qz
 est auditu z recitatione dignū. Sed pondera vnum
 quod do. Anto. reputauit esse mirabile in. d. c. cōsti-
 tut⁹ ex quo colligit mirabilem doctrinā v3 q̄ vbi nō
 petit⁹ aliquid dari vel fieri sed solū implozat⁹ iudicis
 officii licet tendat i p̄iudiciū alicui⁹ nō fit coram
 iudice rei in cui⁹ p̄iudiciū implozat⁹ sed corā iudice
 ipsius iplozat⁹ qd̄ est mirabile tenendo ergo istud
 dictum per illū tex. nō v3 ē verū dictum Inno. hic
 volentis q̄ vbi ecclesia adiuuatur p̄uilegio spāli illud
 exercet corā iudice suo qz si subtiliter pōderet ista
 non ē bona rō qz in isto tex. ponit⁹ casus spālis vt ec-
 clesia habeat regressus coram iudice ecclesiastico. er-
 go respectu vnus z eiusdē nō debent p̄currere duo
 spālia. l. i. C. de do. promiss. licet ergo ecclesia adiu-
 uet p̄uilegio spāli vt restituat⁹ in integrū sequitur
 q̄ non debet adiuuari alio p̄uilegio spāli vt illam
 conueniat coram iudice nō suo z ideo melior ratio
 est vt dicam⁹ q̄ vbi nō petitur aliquid dari vel fie-

32

32

ri sed solum implozatur iudicis officium licet ten-
 dat i p̄iudiciū alicui⁹ non sit coram iudice rei
 sed actoris. Et si dicatur q̄ illud dictum do. Anto.
 confunditur per. d. l. ij. C. vbi z apud quē. z ad. d. c.
 constitu. respōdeatur q̄ procedit fauore ecclesie pro
 certo durus est sermo z angustie videtur esse i hoc
 passu z nō videtur esse spāle p̄uilegium ecclesie vt di-
 cebat Inno. quia imo z competit clerico in suis pa-
 trimonialibus z regulariter clericus nō est p̄uile-
 giatus pariter in patrimonialibus sicut in ecclesiasti-
 cis. vt late scribit do. Abb. in. c. si diligenti. de p̄e-
 script. z ego dixi latissime i. c. ecclesia sancte marie d̄
 p̄stitū. S3 pur ob. fortissime dicto domini Anto. in
 d. c. constitutus p̄fecta. l. ij. cui nō video bene re-
 spōderi posse ad saluādū dictū d. Ant. vt ex inferi⁹
 cendis apparebit. Sed do. meus Jo. de imola in. d.
 c. constitutus dicit nō esse verum q̄ clericus lesus i pa-
 trimonialib⁹ possit consequi restitutionem contra
 laycum coram iudice ecclesiastico imo aduendus ē
 iudex ipsius layci contra quem petitur restitutio et
 dicit esse casum in. d. l. ij. vbi z apud quē ad. d. c. cō-
 stitutus. q̄ illud municipium erat temporale subie-
 ctum ecclesie ideo non ē admiratione dignum si po-
 tuit adiri iudex ecclesiasticus. c. si duobus. de app.
 z facit glo. in. c. ij. de arbi. lib. vj. que voluit q̄ in ter-
 ris temporaliter subiectis ecclesie seruet⁹ ius canoni-
 cum in causis ēt profanis. Pro certo ista non ē bo-
 na responsio. nam omnes doctores in. c. ecclesia san-
 cte marie. de constitut. z in. l. cunctos populos. C. d̄
 summa trini. allegant tex. d. c. constitu. q̄ consuetu-
 do laycorum comprehendit clericos z sic sentiūt q̄
 illud municipium non erat ecclesie. Item ista re-
 sponsio est contra regularem dispositionem iuris ec-
 clesia enim regularis non habet iurisdictionem tē-
 poralem. c. nouit. de iudic. Nam p̄issimus domi-
 nus noster Ihesus christus prohibuit petro z suc-
 cessoribus pone inquit gladium in vaginam. z p̄ cō-
 sequens non est bona responsio. Item ista respon-
 sio ē diuinatozia que non est tenenda. vt est glo. sin-
 gula. in. l. filiam que habentē. C. famil. herc. Dat
 z secundam solutionem v3 q̄ in illo municipio erat
 consuetudo q̄ si actor esset cleric⁹ posset trahere re-
 um laycum ad forum ecclesiasticum prout habetur
 in simili. in. c. ij. de arbi. Pro certo nouissima hec
 sua responsio peior est. p̄iori consuetudo enim est fa-
 cti z in facto p̄sistit. l. de quibus. ff. de leg. c. i. de cō-
 stita. lib. vj. z factus debet probari hoc non appa-
 ret de consuetudine. ergo non p̄sumetur qz facta
 non p̄sumūtur. Item qz actor debet sequi forum
 rei vt hic z sic ista secunda responsio diuinat z per
 consequens. d. c. constitutus. z. d. l. ij. aduersant⁹ ad
 inuicem. Subdit ēt ibi Jo. de imola non bene dice-
 re do. Anto. ibi volentē q̄ vbi non petitur dari vel
 fieri zē. vt superi⁹ est dictam qz ob. scdm̄ cum. d. l.
 z quia ēt ibi in effectu petebatur rem dari seu resti-
 tuti rem alienatam sed tu potes defendere do. An-
 to. ad hoc morsu quia in libello attenditur illud qd̄
 sonant verba eius. l. cum quedam puella. ff. de iuris-
 dictione om. iudi. z ideo considerantur verba z non
 effectus. Sed dominus Abbas in. d. c. constitutus
 dicit dictum domi. Anto. non esse verum z confun-
 di per. d. l. ij. z ad. dictū. c. respondet ponere casum
 specialem in ecclesia z in ecclesiasticis personis. et
 allegat dictum Innocentij hic et hoc ideo quia

33
ecclesia in hoc est privilegiata privilegio spali. et allegat. d. c. ad audien. sed respectu clericorum dicit probari in. d. c. constitutus. quo ad patrimonialia eorum nec est admiratione dignum si eum quod clerici in patrimonialibus gaudent privilegio ecclesiastico in multis ut probat glo. in. c. si. de vi. et ho. cleri. et in. c. ex litteris. de pigno. et ita residet. Tu pondera quod Innocentius hic non loquitur in clericis quo ad patrimonialia eorum. Secundo. d. c. constitutus non loquitur in ecclesia. Tertio facilis est responsio et laboris expulsiua dicere spale est et audiui quod solennis doctor Christophorus de castellione parumpedeabat in cathedra responsionem doctissimi dicitur spale esse. Sed do. de. de ancha. i. d. c. constitutus in primo nota. dicit non apparere ex illo tex. utrum emptores fuerint clerici vel layci. Si non fuissent layci quo iure fuissent tracti coram papa super causa restitutionis dicit se non videre. et idem si eum oportet dicere quod illi emptores fuerint clerici et propter hoc fuerint conventi coram papa nisi dicas quod et clerici ementes bona teneant servare consuetudinem terre in relaxatione et in recuperatione preteriti. sed verum ista sint vera dubitavit do. de. et reliquit cogitandum. Tu vero pondera quod tex. in. d. c. constitutus. dicit quibusdam vendidit quod licet do. de. dicat non apparere quod illi fuerint layci ego dico salva sua pace nemo presumit clericus nisi exprimat. c. puenit de arbi. c. ex litteris de transac. accidit. n. clericatus in actu completo. et ad hoc adduco glo. singu. in. c. si forte. de elec. lib. vj. et ideo dicebat philosophus Aristoteles in primo de anima. quicquid accidit enti et in actu est accidens ipsius. ergo eo ipso quod non exprimitur quod quis sit clericus indicatur laycus esse et est firmum ut in firma petra. ergo layci erant illi emptores. et per consequens non recte loquitur do. Petr. Sed do. Card. in. d. c. constitutus. dicit quod emptores fuerint layci cum ibi non dicitur quod fuerint clerici. Posset tamen mordere istud dictum eius et etiam illud quod dixi ego per. c. cum. c. laycus. de fo. compe. lib. vj. de quo dicendum ut ibi subdit tamen do. Car. quod ideo ibi fuit actum coram ecclesiastico quod petentes restitu. erant clerici et in argu. allegat tex. istum. postea dicit in contrarium facere quia ex hoc non inferitur sacrilegium quod videtur hic requiri postea soluit sufficere quod non fuerit oppositum de incompetentia fori. et ita residet domi. Cardina. et sic stat in hac conclusione quod clericus lesus in patrimonialibus petit restitutionem contra laycum coram iudice ecclesiastico. sed si oppo. exceptio incompetentie per ipsum laycum recurretur ad iudicem rei pro certo non videtur bona responsio quia non est verisimile quod laycus si potuisset illam op. exceptionem non obmisisset imo opposuisset per id quod habetur in. c. super hoc de renun. et in. l. cum de indebito de proba. Et ex istis iste passus remanet dubitabilis satis et admiror vehementer iuris deos maximos commemorantes illam. l. ij. C. vbi et apud quem non cogitasse nec ponderasse posset dici illud quod dicebat dominica veritas oculos habetis et non videtis Bal. in. l. contra maiores. C. de inoffi. testa. et in. l. dudum. C. de contrahen. emptio. et in rub. C. res inter alios acta et in. l. i. C. communi divi. et in. l. cunctos populos. C. de summa tri. qui bellissime allegavit. d. c. constitutus. sed ad istud propositum nisi quod opere precium erit videre veritatem gloriosus de aperiat cataratas celi et fluat et pluat ymbres spalia

34
lem. ut dicit Hieronymus relatus in. c. reuertimini. q. i. Et pondera quod d. c. constitutus emanavit a Gregorio nono qui fuit summus iurista et ad modum fuit sibi cognita. d. l. ij. et nihilominus ita statuit et propter hoc maior est dubitatio. Pondera etiam quod ille tex. complectitur duo alternativae vbi petebatur restitu. contractum vel restitu. in integrum. Pondera etiam quod dari posset hec doctrina vbi quod vbi quocumque petitur restitu. aduersus contractum potest adiri quocumque iudex sine sit iudex rei sine sit iudex actoris et ita videtur hic casus. hic. n. petebatur rescissio contractus vel restitu. in integrum aduersus contractum venditionis ideo non est mirum si potuit adire papa et istud voluit Jaco. de rana. ut refert Ly. in. d. l. ij. Sed multum ob. tex. d. l. ij. in v. per quancumque aliam causam. et per consequens non est bona doctrina. Adhuc videtur quod securior solutio est. ut dicam quod illa verba quibusdam vendidit intelligantur. scilicet clericis ad hoc ne offendantur communes regule iuris. nam per verba impropria iura iuribus concordantur ut voluit glo. que reputatur sing. in auct. ex testamento. C. de colla. et tex. in. l. si serui vestri. C. de noxa. et. c. cum dilectus. de consue. et. c. causamque. de rescrip. et ita menti commenda. Inferit do. Abba. ex predictis ad quoniam quid si petitur reductio ad arbitrium boni viri super re ecclesiastica coram quo agi debeat contra laycum. refert Federi. de senis consilio. lxxv. tenere quod cum agitur remedio communi debet causa agitari coram ecclesiastico quod limitat do. An. in. d. c. si clericus laycum nisi allegaretur fraus vel dolus arbitratoris verus vel presumpus per supradicta. Idem dicit do. Abb. se putare si allegetur dolus re ipsa ut quia lesio est magna et quod possit recurri ad ecclesiam. allegat. c. exposita. de arbi. Pro certo ego longe miro de domino Abbate quod non fecerit commemorationem de doctri. Barto. in. l. ij. C. vbi et apud quem. et quod non viderit do. Petr. de ancha. in sua eleganti disputatione que incipit cum. E. laycus et posuit eam in. c. ca. que. de regu. iur. lib. vj. in. xvij. q. et fecit etiam commemorationem in. d. l. ij. et ponit quoniam sub istis terminis. vbi E. laycus dicebat. Id. clericum forte suum debitores Id. clericus negabat finaliter compromiserunt in quodam communi amicum laycum finaliter ille laycus condemnant Id. clericum clericus petit laudis reducti ad arbitrium boni viri fuit dubitatio non medio cris coram quo deberet peti ista reductio an coram episcopo suo iudice an coram seculari iudice ipsius layci arbitrantis an deberet peti coram iudice loci vbi negotium agitatur et argumentavit ibi do. Petr. pro octo argu. quod deberet adiri episcopus et sic iudex ipsius clericus. Item argumentavit et vij. argumentis quod deberet adiri iudex secularis qui est superior ipsius layci arbitrantis. Item arguit et tribus medijs quod iudex loci debuit adiri. Barto. in. d. l. ij. decidit vno modo. Federi. de senis decidit alio modo. Ange. et decidit alio modo. do. de. distinguit et reductit oes ad concordiam poteris ibi videre quod materia glosarum huius. c. est nimis onerata a comodatiore locus enucleandi dabitur alibi. Quarto nota ex dictis Innocentio. quod si agit rei vendicatione vel actione depositi vel similibus actionibus vbi nullo in re spali adiunat ecclesia tunc agendum est coram iudice rei et hoc videtur esse contra illud quod voluit idem Innocentius in. c. si clericus laycus